«De sigur, adăoga preşidinta, iată o clipă sublimă, divină ajungĭ poet fără multă silință, simțindu-te legănat de atâtea parfumurĭ şi dulcețĭ neexplicabile.

Bubu, neînțelegênd bine, deschidea marĭ ochiĭ luĭ, ca un prost care nu'ĭ tocmaĭ sigur de ce'ĭ aude urechile, şi rîdea mecaniceşte ca un băiat fericit.

Numaĭ, poate, unchiul Martin nu era impresionat de această privelişte.

«Iată destul de când umblăm câmpiĭ şi nu vĕd rîul făgăduit.

— Oare am greşit drumul? întrebă zdravăna Billenbrock.

— Nu'ĭ cu putință, am urmat drumul drept, fără a întâlni vre-o încrucişătură.

Claude simți că'ĭ tresare triciclu sub dînsul.

«Aşa dar, gândi el, iată-ne perduțĭ în pustietatea asta?

Cuvîntul «pustietate» care poate ar stârni zîmbete, nu era exagerat. De la plecarea lor ceĭ patru ciclişti nu întâlniseră nică o ființă vie, afară, bine înțeles, de şearpele curios şi câte-va păserĭ.

Intr'adevĕr, drumul pe care luaseră eĭ ducea în nişte singurătățĭ, ceea ce nu-ĭ rar în partea aceea a Statelor-Unite. D. Ellis ştia asta. Dacă n'ar fi fost încredințat că aŭ să găsească iute curtea d. de Crokeroc, l'ar fi sfătuit de a nu se depărta prin partea aceea.

Orĭ-ce ar fi fost, eĭ făcuseră după cum credeaŭ, vre-o treĭ-zecĭ şi cincĭ de mile, şi asta constitue o bună parte.

De abia dacă le maĭ rĕmăsese 30 saŭ 40 minute din zi. Eraŭ amenințațĭ dar de a se culca la aerul liber fără adăpost, de a dormi pe pămîntul gol, ceea ce'ĭ foarte periculos în țările acelea unde umblă frigurĭ groaznice.

Scurt, dacă Michou era plin de o grijă, apoĭ nicĭ unchiul nicĭ mătuşica nu eraŭ maĭ liniştițĭ.

Caravana înainta mereŭ, dar cu mult maĭ încet, trădând descurajarea maĭ mult de cât codeala.

Bubu, care o luase înainte ca recunoscĕtor, făcu semn celor-l'alțĭ să'l ajungă... Bine înțeles, fură lângă el în douĕ învîrtiturĭ de roată.

Negrul găsise o încrucişătură, adică drumul se prelungea aicĭ în douĕ ramurĭ, unu mergênd direct spre vest, alta urmând spre sud.

— Da, zise unchiul, vĕd eŭ bine, dar pe care să apucăm?

— Orĭ-care, rĕspunse Billenbrock, căruia de sigur îĭ plăcea hotărîrile îndrăsneţe.

— Iată o idee! mormăi Claude, tremurând la gândul de a se culca sub cerul întins şi fără adăpost.

— Găseşte alta maĭ bună.

— Ceea ce'ĭ sigur, e că nu vedem nimic, orĭ cât ar pătrunde privirile noastre de departe, nimic care să te facă să crezĭ în vecinătatea unuĭ rîŭ.

— Poate că am trecut de locul, unde trebuia să bifurcăm.

— Afară numaĭ dacă drumul pe care trebuia să'l urmăm, nu era cuprins în vre-o despădurare proaspătă.

— Se poate, reluă Ana.

Claude nu maĭ avea putere de a vorbi. Ş'apoĭ ce ar fi zis?

— Domnule Martin, reluă Ana.

— Ce este scumpă prietenă?

— Iată-ne foarte încurcațĭ.

— Recunosc şi eŭ. Aĭ găsit vre-o scăpare?

— Nu tocmaĭ, totuşĭ privind bine orizontul, mi se pare...

— Ce?

— Că uite colo o proeminență. In spate trebue să fie o ridicătură de pămînt.

— E foarte cu putință.

— Şi cine ştie dacă în ridicătura aceea nu se găseşte rîul.

— Trebue să mergem să vedem, zise unchiul.

Claude, care deja se scoborîse de pe maşină se pregătea să stea pe pămînt. Se simția renăscênd. Făcu o mişcare de a încălica pe triciclu.

— Degeaba, îĭ zise unchiul.

— Ce! nu vrețĭ să vĕ încredințațĭ...

— Bubu, va fi de ajuns. E cel maĭ tînĕr, cel maĭ puțin obosit, cel maĭ iute dintre noĭ toțĭ. Auzĭ Bubu, pleacă, suie pe movilița şi vezĭ dacă nu'ĭ vre un rîŭ pe acolo.

Negrul porni ca o săgeată, sui înălțimea şi se opri pe punctul culminant. Il vĕzură punênduşĭ mâna streşină şi privind în toate părțile. După care se întoarsé maĭ repede de cât se dusese.

«Nu este nicĭ un rîŭ, zise el. Ştițĭ domnule Martin, că tot-d'a una se lasă copacĭ pe marginea unuĭ rîŭ. N'am putut să vĕd copacĭ orĭ cât ar fi mers privirea de departe.

— Aşa dar prin cea-l'altă ramură a drumuluĭ trebue să urmăm. Dar nu distingețĭ colo ceva negru, care poate să fie vr'un vîrf de pădure?

— Numaĭ dacă n'ar fi vre-un şes, zise Michou descurajat.

— Saŭ chiar nimic, adaogă d-na Martin.

— Nu'ĭ nimic. Să plecăm.

Se aşezară pe biciclete. Dar, după vre-o douĕ-zecĭ şi cincĭ de minute soarele dispăru; un scurt crepuscul veni înainte de întuneric. Apoĭ se făcu o noapte neagră, adâncă.

«Şi fără lună! suspină bietul Claude.

— Poate că va resări în curînd, zise Martin.

— Oh! nu, d-le, interveni Bubu, care în noaptea trecută în trăsură unde se culcase, era foarte bine pus pentru a observa astrele—oh! nu, maĭ înainte de un-spre-zece ore...

«In sfârşit tot o vom avea, zise Ana Billenbrock cu optimismul neclintit.

— Ceea ce e sigur, reluă Michou, nu putem urma a merge fără a risca de a ne rupe gâtul. Uitați-vĕ ce întuneric e deja...

«Ce mĕ punețĭ să fac!

— Nu reîncepe cu gemetele, băete.

— Oh! unchiule, nu maĭ cere să am curaj, noaptea. De alt-fel la ce mi-ar servi când nu pot vedea nicĭ vîrful nasuluĭ?

— Eĭ bine, nu avea, dar nu răci pe a celor-l'alțĭ. De altmintrelea, avem să facem foc din prevedere.

— Cum! din prevedere, strigă Claude. Dar dacă sunt trecĕtori rĕŭ intenționațĭ, focul va servi să trădeze prezința noastră, fără ca noĭ să putem şti pe a lor.

— Dar fiarele sĕlbatice?

— Sunt pe aicĭ? întreabă bărbatul Sofieĭ, îngrozit.

— Nu ştiŭ nimic; ce zicĭ Bubu.

Micul negru ajunsese însemnat dar nu se arăta aşa de vanitos pentru asta.

«Nu trebue să fie, zise el, fiind-că lipseşte apa.

— Ah! atuncĭ, e setea în perspectivă, chinul seteĭ! gemu Claude.

— Orĭ cum, tot e maĭ bine să aprindem focul, zise negrul.

— Trebue să vezĭ, tu, puțin, micuțule, în întuneric. Caută lemne găteje, ramurĭ, maĭ ştiŭ eŭ ce? Bubu vrînd să se supue, se depărtă. După câte-va clipe se reîntoarse, trăgând după el o adevĕrată sarcină de florĭ uscate.

— Proviziunile pentru alimentarea foculuĭ nu ne vor lipsi, zise el. Din partea aceea—arăta Sudul—pămîntul e acoperit cu plantele acestea pe care le-a omorît soarele; n'avem de cât să luăm cât ne-a plăcea.

— Bine, zise Martin, să luăm meşteşugul nostru de vagabonzĭ cât se va putea de bine. Să aprindem focul şi să mâncăm, fiind-că grație d-luĭ Ellis putem să ne permitem luxul ăsta.

— Asta'ĭ, bombăni Michau, să înceapă serbarea. Doamne! Doamne! ce viață!»

Nu luaŭ în seamă tânguirile luĭ. Bubu făcu o grămadă respectabilă de lemne uscate, şi unchiul Martin e dădu el singur foc, căcĭ ca toțĭ fumătoriĭ avea tot d'auna chibriturĭ la el.

Dar atuncĭ se produse ceva înspăimântător. De jur împrejuruĭ focaruluĭ, iarba, din fericire destul de scurtă care acoperea pământul şi care era uscată, foarte uscată, se aprinse. Nu trebuia de cât o clipă pentru a se băga de seamă că incendiul avea să devoreze tot în jurul călĕtorilor şi chiar sub picioarele lor.

De astă dată, nu numaĭ Michou dădu un strigăt de spaimă. Unchiul Ana Billenbronck, Bubu, fură apu-

caţi de o grije groaznică. Aveaŭ să fie arşi de viĭ? Uimirea, nedumerirea îĭ paralizaŭ pe când focul se întindea în jurul lor cu o repeziciune surprinzĕtoare. Se ştie cum în aceste cazurĭ neprevăzute, propagerea focului e trăsnitoare.

— Să fugim! strigă unchiul Martin apucînd mâna nevesteĭ sale ca s'o tragă pe biciclete.

Dar Claude care nu spunea nimic, avu o idee pe care 'l puse în executare fără a sta mult la gândurĭ. Cu mâinile, cu picioarele, aruncă pământul care din fericire era mobil, aproape nisipos în partea aceea, peste flacările deja înalte, la 50 centimetriĭ de la grup.

— Iute! Iute! Bubu, fă ca mine, mugia el îndoind graba.

Bubu a căreĭ piele neagră avea tresărirĭ nebune, se pelcă, fără a respunde şi la rîndul luĭ asvârli bucăţĭ întregĭ de pământ peste cele maĭ apropiate limbĭ de foc.

Căldura era înăbuşitoare, dar nimenĭ nu băgă de seamă asta.

E nevoie de adăogat că unchiul şi mătuşa se puseră la lucru cu o furie foarte înţeleasă.

După zece minute, ajunseră a înăbuşi focul în faţa lor. Dar se aprindea la stânga, la dreapta, la spate.

Câte silinţĭ le-aŭ trebuit să se pestreze, câţĭ-va metriĭ de pământ în insula care le servea drept singurul refugiŭ. Printr'un noroc provedenţial, nu era nicĭ cât de puţin vênt. Zefirul, dacă ar fi bătut din orĭ care parte, le-ar fi adus o atmosferă atât de ferbinte, că ar fi murit asfixiaţĭ.

Căldura fu într'adevĕr nesuferită timp de o jumătate de oră, dar erburile şi lianele eraŭ aşa de uscate că arseră ca nişte paie, şi puţin câte puţin începură a respira.

«Suntem scăpaţĭ! zise unchiul cu un suspin adînc, arătând frica prin care trecuse.

Dar focul nu se stinsese. Se întindea cu o iuţeală care te făcea să te cutremurĭ. Cu cât cenuşa se răcea în jurul călĕtorilor, o adevĕrată mare de foc umplea spaţiul şi ducea de sigur groază în împrejurimĭ.

Ceĭ patru naufragiaţĭ, — căcĭ nenorociţiĭ eraŭ nişte adevĕraţĭ naufragiaţĭ în acest colţ de câţĭ-va metri scăpat prin prezenţa de spirit a luĭ Claude — ceĭ patru naufragiaţĭ contemplaŭ, stupizĭ stricăciunile flageluluĭ, stricăciunĭ a căror consecinţe nu puteaŭ fi nicĭ închipuite.

— Stăm bine! zise Michou, care cel dintêiŭ luă cuvîntul. Ne-aŭ fugărit ca pe nişte asasinĭ să ne spânzure. Soarta care ne aştepta ca incendiarĭ nu'ĭ de bănuit. De astă-dată vom avea pe toată lumea împotriva noastră. Când vĕ spuneam, să nu facem de joc.

Nimenĭ nu rĕspunse la început, dar unchiul Martin şi Ana Billenbrock eraŭ maĭ întêiŭ americanĭ ş'apoĭ filosofĭ, începură a'şĭ veni în fire.

«La urma urmeĭ, zise bĕtrânul, întâmple-se ce s'ar întâmpla, n'am avut intenţiune criminală.

— Adevĕrat, sublimă preşedinta. Şi ceea ce probează până la ce punct conştiinţa îmĭ e împăcată, e că mi e o foame de lup.

— Şi eŭ, sprijini Claude care contempla minunata privelişte a orizontuluĭ înflăcărat.

— Peste două ceasurĭ totul va fi gata. Şi poate vom găsi prilejul în acest accident de a descoperi rîul.

— O să ne explicĭ toate astea mâine dimineaţă, unchiule, zise Claude, care, foarte fericit de a'şĭ fi scăpat viaţa luĭ şi a celor-l'aştĭ, regăsia vioiciunea luĭ, voinicia şi pofta de mâncare. Să cinăm.

Desfăcură proviziunile de la viciclete, cu care d. Ellis avusese precauţiunea de a le încărca şi la lumina tăciunilor care se stingeaŭ, se făcu inventariŭ mâncărilor.

«Uite o plăcintă de carne, zise unchiul.

Ana Billenbrock desfăcu treĭ sticle cu vin şi un puiŭ fript.

«Eŭ, declară Michou, am treĭ sticle cu apă.

— Sunt cel maĭ scump dar al d luĭ Ellis. O idee fericită, zĕŭ! rĕspunse Arsene.

— Maĭ am treĭ cutiĭ de conserve şi pâine.

— Foarte bine. Dar tu Bubu?

Negrişorul aduse pachetele pe care le deslegase de dinaintea şi spatele maşineĭ sale:

— Drace! iată o bucată bună de carne şi o căniţă mică. Copiĭ, e cafea aicĭ. Şi încă zaharată. Aide, să ne aşezăm pe pământ şi să mâncăm fără multă remuşcare, dacă nu fără părere de rĕŭ.

***

Glumele acestea nu respiraŭ de cât o veselie închipuită, căcĭ momentul când reacţiunea trebue să se producă şi să facă să nască o dureroasă abatere nu sosise. Dar era aproape.

Incepură să mănânce cam nervoşĭ Pofta de mâncare a tuturor părea sdravănă. Intre acestea, după câte-va îmbucăturĭ aĭ fi jurat că prieteniĭ noştri sunt deja săturaţĭ. Urmaŭ cu toate astea a mânca din plăcinta cu care cu care începură...

Michou, cu gura plină începu să rîdă.

— Iată, zise el, un ficat bine-făcător, dar care ne sileşte a ne uda gâtlejul. Un pahar de vin, în primul loc nu'ĭ aşa unchiule?

Şi apucă sticla.

D. Ellis avusese atenţia de a adăoga un pahar la proviziunĭ, Claude îl umplu şi întinzêndu'l mătuşeĭ sale:

— Beţĭ maĭ întâiŭ d-voastră d-nă, îĭ zise el sublinindu'şĭ politeţa cu un zîmbet bine-voitor.

Vroia să maĭ adaoge câte-va cuvinte vesele când braţul luĭ se opri. Privirea ţintă, gura întredeschisă şi pe obrazul sĕŭ, luminat puţin de cele din urmă reflecte ale incendiuluĭ, se putu vede o contractare a muşchilor.

— Priviţĭ! Priviţĭ! zise el gâtuit arătând cu mâna stângă ceva groaznic de sigur, căcĭ se simţea cum tremură.

Toţĭ îşĭ aruncară ochiĭ spre punctul pe care'l arăta Michou şi într'adevĕr vĕzură o privilește grozavă.

***

Pe câmpul roş al foculuĭ se desluşea foarte bine, ca o vedenie drăcească, umbra unuĭ cal care galopa, nebun de durere şi de spaimă în câmpiile pe unde trecuse focul.

Sub picioarele voiniculuĭ dobitoc izbucnea, la fie care săritură, tăciunĭ pe jumĕtate trecuţĭ. Miĭ de stele ţîşneaŭ la contactul acela şi flacăra reînvia, însoţită prin mişcare şi prin curentul de aer pe care'l producea mergênd calul zăpăcit.

Şi culmea groazeĭ! pe spatele animaluluĭ, căruĭ i se ştiia chinul, era o fiinţă omenească: o femee.

Nenorocita se agăţase de gâtul caluluĭ sĕŭ, pe care trebuia să'l strîngă desperat ca să nu cadă pe o pătură de cărbunĭ aprinşĭ, şi capul eĭ se confunda cu al caluluĭ care'şĭ ridicase botul spre cer, cât se poate maĭ sus, căutând aer, ca să'şĭ ţie rĕsuflarea în mijlocul acestuĭ cuptor.

Ca să descriem groaznica iuţeală a acesteĭ fugĭ drăceştĭ, e cu neputinţă. Dobitocul şi femeea trecu, vedenie sfîşietoare, şi se perdură în depărtare ca şi cum s'ar fi înfundat într'un focar.

Ceĭ patru călĕtorĭ, muţĭ, păreaŭ schimbaţĭ în statue. Claude avea tot mâna întinsă spre orizont, aĭ fi jurat că vr'o putere necunoscută îl împetrise.

Martin cu faţa înecată în sudoare se clătină. Ana mişca buzele, crezênd că şopteşte o rugăciune.

Bubu, venindu'ĭ rĕŭ, deschidea nişte ochĭ măriţĭ de o groază nemărginită...

Vedenia se risipise de un sfert de oră, şi nimenĭ, în mica trupă nu găsise curajul de a spune un cuvînt, de a da vr'o exclamaţie. Nemişcarea acestor patru nenorociţĭ nu încetase.

Şi cum focarul incendiuluĭ era acum prea departe ca lumina să vie până la eĭ se găsiră în întuneric fără a se gândi să 'şĭ urmeze mâncarea, şi poate fără a avea conştiinţă că sunt împreună şi fuseseră faţă la această privelişte groasnică.

(Va urma)

han şi ne sfătui să mâncăm ceva. Ne urcarăm pe o scară de lemn până la etajul întêiŭ şi ajunserăm în aşa numita cameră de birt. Mesele eraŭ acoperite cu feţe murdare, pe părete atârnaŭ portretele principeluĭ de Muntenegru, al împĕratuluĭ Rusieĭ şi câte-va icoane cu scriere chirilică. Ni se aduse vin, brânză şi ouĕ, cu care ne astâmpărarăm foamea.

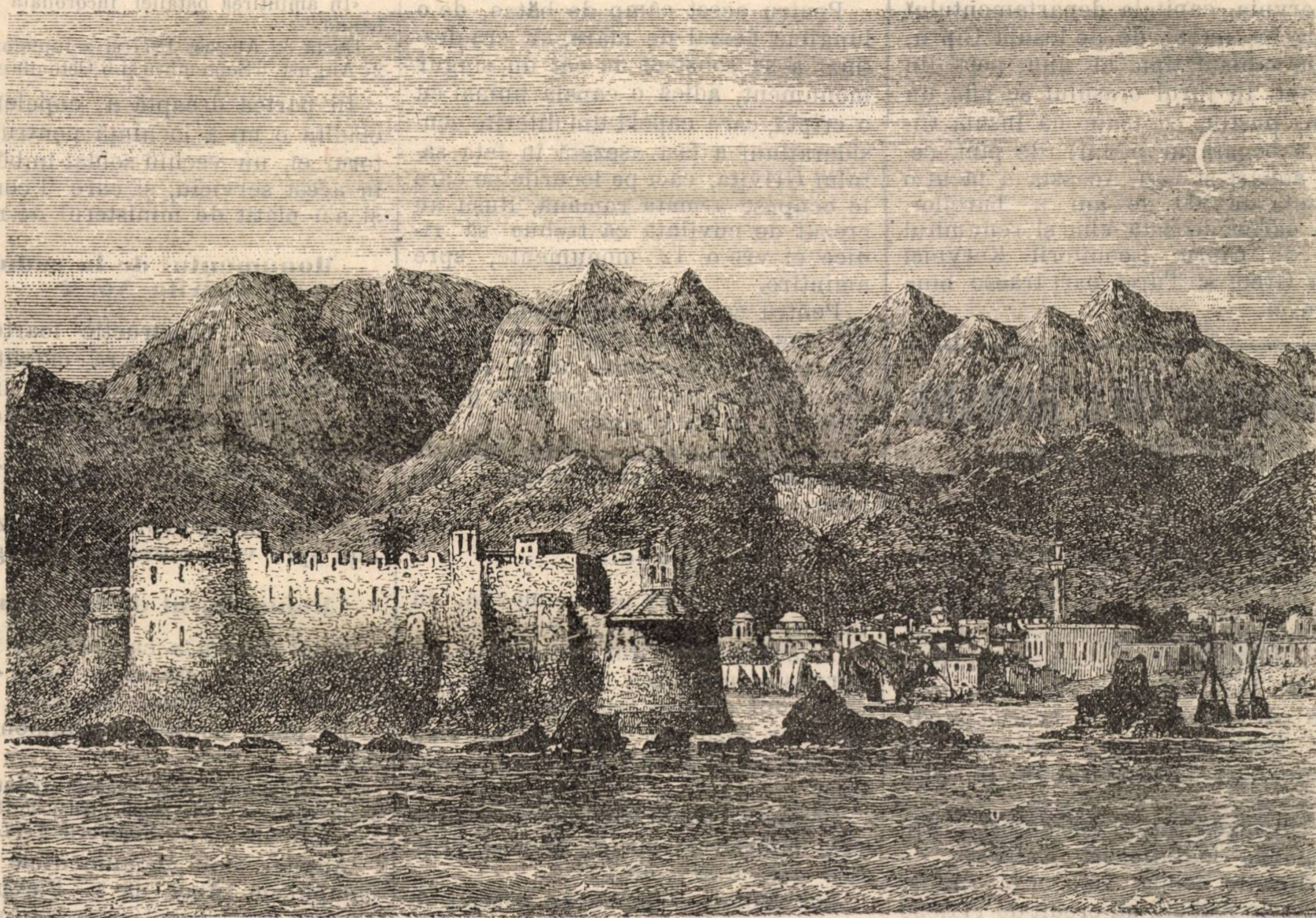
După un ceas plecarăm din noŭ la drum printre stâncĭ, în vreme ce vizitiul ne spunea basme şi legende. Ast-fel ne arătă el muntele Lovcen, unde 'şĭ adăpase caiĭ Barbarosa Muntenegruluĭ, Ivan Tsernojevicĭ, peştera de la Ivanograd, unde el doarme cu tovarăşiĭ sĕĭ, aşteptând ziua în care domneşte cea maĭ mare ordine. Să amintesc unele: Furtul pentru prima oară se pedepseşte cu maĭ mulţĭ anĭ închisoare, pentru a doua oară cu închisoare de la 20—30 anĭ şi cu confiscarea avereĭ tuturor membrilor familieĭ criminaluluĭ, pentru a treia oară se pedepseşte cu moarte.

In apropiere de Cetigne ne-a întâmpinat un unchiŭ al domnitoruluĭ. Noĭ nu l'am fi cunoscut, dacă nu ne spunea vizitiul, căcĭ era aşa de simplu îmbrăcat şi era călare pe un catâr. Ne-a salutat cu mare politeţă.

După un sfert de oră trăsura noastră trase la singurul otel din Cetigne. Eraŭ orele 6 seara, când ne hotărîrăm să facem o preumblare prin o- se află mormintele membrilor familieĭ princiare. Un alt edificiŭ interesant este «Kula», un turn unde se expuneaŭ maĭ înainte capetele duşmanilor.

După aceea ne întoarserăm la otel, unde după obiceiul francez, înrădăcinat aicĭ, la 9 ore seara am luat prânzul. La table d'hôte aŭ luat parte, afară de câţĭ-va membriĭ aĭ ambasadelor, şi un nepot şi un vĕr al principeluĭ domnitor. Conversaţia a decurs în limba franceză, şi principiĭ aŭ fost de o mare amabilitate.

A doua zi la orele 6 ne-am urcat iarăşĭ în trăsură şi plecarăm la Rjeka. Drumul trecea pe lângă un stejar, sub care principele Danilo a procla

KERINYA. — (Vezĭ pag. 470)

turciĭ vor fi isgoniţĭ din Europa.

După o jumătate de oră ne vesti vizitiul că am ajuns în vêrful munţilor.

Orĭ unde ne aruncam privirea vedeam numaĭ munţĭ stâncoşĭ, care apăreaŭ în culoare neagră-cenuşie. Drumul continuă o bucată de vreme peste platoŭ, apoĭ pe o vale în jos şi ajunserăm la Cetigne, reşedinţa ţĕriĭ.

Principele Danilo, un unchiŭ al actualuluĭ domnitor, care a fost asasinat de mâna unuĭ trădător, a dat poporuluĭ sĕŭ legĭ, în cât în ţară raş. Am făcut o vizită de curtenie ministruluĭ nostru resident, care ne-a însoţit la palatul principeluĭ. Acesta e un edificiŭ cu un etagiŭ, singurul edificiŭ cu înfăţişare europeană.

Am vizitat museul de acolo, unde se află drapelul roşu al armateĭ, A lajbarjak, care a fost luat de la turcĭ la 1858, sabia istorică, capul îmbălsămat al luĭ Kara-Machmud, care după ce a fost făcut prizonier în lupta de la Kruse, a fost decapitat în Cetigne. In dosul acestuĭ edificiŭ se află o monastire, fosta reşedinţă a vlădiceĭ (episcop) în cimitirul căreia mat legile sale. Se zice că sub acest stejar din când în când vorbeşte principele Nichita poporuluĭ.

După 10 minute am ajuns la un punct liber «Bellavista», de unde cu un ochian bun se poate vedea marea de la Scutarĭ şi oraşul Scutarĭ cu cupolele şi turnurile sale. După un ceas am ajuns la Rjeka. Prăvăliile şi femeile sunt ca şi în Turcia. Era o zi de Duminecă, poporul era îmbrăcat în haine de sĕrbătoare, cu lanţurĭ şi monede de aur.

Maĭ întêiŭ am încercat să luăm dejunul într'o cafenea turcească; ca-

feaua era amestecată cu lapte de capră, iar pâinea pregătită cu uleĭ. Mi se părea că o să flămânzesc în Muntenegru. Am plecat apoĭ cu trăsura înapoĭ la Cetigne. Era o căldură nesuferită, caiĭ mergeaŭ obosițĭ la deal, iar vizitiul dormea.

In sfîrşit ajunserăm la otelul nostru şi apoĭ făcênd puțină toaletă ne-am dus la ministrul resident, care ne invitase la masă.

După aceea ne-am dus prin oraş unde am cumpĕrat un tutun excelent, maĭ mult de cât era permis.

A doua zi plecarăm acasă.

R. L.

KERYNIA

Kerynia, capitala departamentuluĭ cu acelaş nume, de pe insula Cipru, ne dă tabloul tipic al unuĭ port din Levant. In jurul oraşuluĭ se află un întins pustiŭ, cu toate că insula Cipru e bogată în pădurĭ de pinĭ, cedri, stejarĭ şi fagĭ. Aceasta a făcut-o domnia de 300 de anĭ a Turcilor. Din partea aceasta vine şi renumitul vin de Cipru. Locuitoriĭ Kerynieĭ sunt Grecĭ şi Turcĭ, carĭ trăesc bine între eĭ.

MONUMENTELE ROMÂNE
DIN BULGARIA

Istoricul

Indată după încheierea păceĭ şi retoarcerea trupelor ce luaseră parte în campania din 1877-78, guvernul român, cu înalta aprobare a Majestățeĭ Sale Regeluĭ, a prezentat corpurilor legiuitoare un proiect de lege prin care cerea a i se acorda creditele necesare pentru ridicarea de monumente comemorative în Bulgaria.

Prin legea din 21 Decembrie, 1879 Corpurile legiuitoare, însuflețite de sentimente nobile, aŭ acordat ministruluĭ de rĕzboiŭ un credit de 111,850 leĭ, iar printr'o subscripție publică s'a pus la dispoziția ministeruluĭ suma de 11,499 leĭ. Aşa că ministerul s'a găsit în posesiunea sumeĭ de 123,349 leĭ sumă, care s'a depus la casa de depunerĭ şi consemnațiunĭ. Lucrarea monumentelor n'a putut fi începută, din cauza dificultăților de tot felul, de cât în luna Iunie anul 1882, când construcția lor a fost încredințată sculptoruluĭ din România Carol Stork, care s'a oferit a le construi pentru prețul de 173900 leĭ, adică cu 50,551 leĭ, maĭ mult de cât dispunea ministrul de rĕzboĭ. Guvernul s'a vĕzut nevoit a cere un noŭ credit care a fost acordat cu aceiaşĭ mărinimie ca şi cel d'întêiŭ.

Ministerul a însărcinat, conducerea lucrărilor d-luĭ general Gheorghiu şi altor oficerĭ din serviciul central de geniu.

Aşezarea monumentelor

Pozițiunea armatelor aliate avea aproape forma uneĭ elipse, care era străbătută în lungul eĭ de pîrîul Grivița şi de şoseaua care leagă oraşul Plevna cu oraşul Rusciuc; între înălțimile, care formează extremitățile elipseĭ şi linia orizontuluĭ ce se întinde, se găseşte rîul Vid şi tot terenul vizibil din Plevna, se scoboară în pantă către aceste două liniĭ care formează fundul acestor văĭ.

Armata română ocupa linia de la Dolni-Etropol, trecea prin Opanez, prin Bucov şi se termina în reduta Grivița.

Pentru acest câmp de bătae, de o lungime destul de mare, nu era destinat a se construi de cât un singur monument, adică o capelă numaĭ cu o criptă, care capelă din diferite considerațiunĭ a fost aşezată în fața satuluĭ Grivița, căcĭ pe locurile pe care le ocupase armata română, Ruşiĭ aŭ crezut de cuviință că trebue să ridice eĭ vre-o 12 monumente, spre amintire.

Pentru ca pozițiunile Românilor să fie bine determinate s'a maĭ ridicat alte două monumente, unul la reduta Grivița No. 2, şi cel-l'alt pe înălțimile de la Opanez.

Fiind-că cunoaştem acum situația monumentelor, putem începe descrierea lor.

Capela

Ea este aşezată pe o movilă, în fața satuluĭ Grivița.

Temeliile eĭ destul de adâncĭ, aŭ permis construirea uneĭ cripte, în care sunt depuse osemintele tutulor ostaşilor căzuțĭ în lupte, şi care s'aŭ putut găsi maĭ ales în jurul redutelor.

Călĕtorul poate pătrunde în scriptă prin interiorul capeleĭ, trecênd prin tr'o uşe ce se ridică.

Sub bolțele capeleĭ se găseşte o piatră, în care s'a aşezat, cu multă grije, un tub de plumb, înăuntrul căruia este pus un tub de sticlă care conține:

1) Un pergament, cu următoarea inscripțiune:

In anul MDCCCLXXXII
Sub Carol I, Rege al Românilor, şi fiind prim-ministru Ioan C. Brăteanu, iar ministru de rĕzboiŭ General Gheorghe Angelescu. A ridicat Statul român această capelă, în amintirea vitejilor oştenĭ românĭ, căzuțĭ pe aceste locurĭ în luptele purtate în contra turcilor, în aniĭ 1877-78.
Fie-le amintirea eternă.

2) Medaliile Trecerea Dunăreĭ şi a Apărătorilor Independențeĭ cu panglicele lor.

3) Câte o piesă din toate felurile din monedele române de aur, argint şi aramă, câte existaŭ în acest timp.

Deasupra cripteĭ se află capela propriu zis, luminată de treĭ ferestre marĭ, iar deasupra eĭ, turla cu opt ferestre maĭ micĭ.

La exterior, sculpturile uşilor şi ale cornicelor sunt lucrate cu multă îngrijire, iar deasupra acoperemîntuluĭ şi la cele patru colțurĭ ale fețelor, se află câte o cruce.

Pe perețiĭ interiorĭ aĭ capeleĭ sunt zugrăvite imaginile tuturor sfinților şi diferite subiecte sacre. Pe părțile laterale se află portretele Majestăților Lor Regele şi Regina cum şi acel al prințuluĭ Ferdinand.

Tot în interiorul capeleĭ şi deasupra uşeĭ ce dă intrare în criptă, se vede următoarea inscripție săpată în piatră, cu litere în relief:

«In amintirea bătălieĭ încoronată de isbândă.
De la 30 August 1877 şi a luptelor de la 27 August, 6 Septembre şi 6 Octombre 1877.»

In partea dreaptă a capeleĭ, este clădită o mică locuință pentru păzitorul eĭ, un vechiŭ soldat îmbĕtrânit în acest serviciŭ, şi care 'l continuă şi azĭ plătit de ministerul de rĕzboĭ.

Monumentul de la reduta Grivita No. 2

Este de o construcție foarte elegantă, făcut din piatră cioplită, cu crucea de marmoră cenuşie închis; pe una din fețe are o placă de marmoră, pe care este scris:

«Cine luptă vitejeşte neperitor 'ĭ rĕmâne numele».

Acest monument este aşezat cu fața spre vale numită a «Plângereĭ».

Monumentul de la Opanez

Este asemenea ca cel de la redute Grivița No. 2 aşezat pe locul ocupat de una din redutele turceştĭ.

Pe placa acestuĭ monument este scris:

«Româniĭ luară această redută
Impreună cu 6000—8000 prinşĭ şi 18 tunurĭ
în ziua de 28 Noembrie 1877».

Acestea sunt monumentele de pe câmpul de bătae de la Plevna. In curând voĭ trece la descrierea celor de la Rahova şi Smărdan.

Bacăŭ. A. SURGETEANU

UN PRÂNZ CHINEZESC

Din zi în zi imperiul ceresc al Chineĭ începe să maĭ părăsească unele obiceiurĭ vechĭ tradiționale. Lumea noastră cultă începe acum să se intereseze asupra vieţeĭ culturale a Chineĭ, care e atât de diferită de viața noastră.

Din descrierea uneĭ călĕtoriĭ estragem următoarele amĕnunte asupra unuĭ prânz la un comerciant chinez foarte bogat.

In salonul de mâncare, istorisește călĕtorul, erau așezate mai multe mese în formă de semicerc, pe când părțile din spre centru erau goale. La mijlocul meseĭ sta gazda caseĭ și la fie-care masă făcea onorurile câte un chinez. Părțile goale ale meselor erau drapate cu păturĭ de culoare roșie, frumos brodate și cu florĭ de fir. Fructe gustoase erau așezate în micĭ coșulețe așezate la marginea fie-căreĭ mese și împodobite cu florĭ frumoase.

Masa întreagă era acoperită cu maĭ multe farfuriĭ și cu vase, carĭ conțineau fructe, confeturĭ, franzele cu unt, friptură recĭ de diferite pasĕrĭ și alte mâncărĭ. Șirurĭ întregĭ de farfurioare carĭ erau aranjate cu cea maĭ mare îngrijire, țineau piramide triunghiulare sau patrunghiulare făcute din bucățĭ de fasanĭ, gâsce, cârnațĭ, etc.

Ca tacâmurĭ la fie-care loc se aflau cescĭ micĭ, dintre care cea din stânga era plină cu soya, o bĕutură pe care chineziĭ o gustă aproape la orĭ-ce mâncare.

A doua ceașcă servește pentru mâncarea obișnuită și a treia coprinde o mică lingurită de porțelan, cu care se mănâncă supa. Două bastonașe micĭ, lucrate din fildeș, se află înaintea acestor trei cescĭ, așezate într'o linie. Sub tacâmurĭ erau bucățĭ de hârtie roșie, în loc de serviete.

Chineziĭ, în loc de fețe de masă, pun tăvĭ marĭ carĭ, îndată ce s'a gustat un fel de mâncare, sunt îndepărtate cu tot ce se află pe ele, și apoĭ se aduce o nouă tavă cu alte mâncărĭ proaspete. In cursul meseĭ cânta într'o cameră de alăturĭ o musică fermecătoare.

Intr'o ceașcă mică se bea santru ferbinte, un fel de vin, care în privința tărieĭ se aseamănă cu aracul nostru.

Santru este o băutură fermentată făcută din orez, care este servită din cane marĭ și tot-d'a-una ferbinte. Chineziĭ se îmbie la bĕut, urând noroc și apoĭ golind ceașca dintr'o singură înghițitură. După ce au bĕut arată vecinuluĭ ceașca goală, în semn că au bĕut până la ultima picătură.

Când un oaspe nu voește să bea o ceașcă, chinezul i-o arată mereu pe a sa, până când oaspele bea toată ceașca.

Numĕrul felurilor de bucate, carĭ nu se prea deosibesc însă în privința gustuluĭ, este de necrezut. Bucățile de carne, tăiate mărunt, vin de regulă în formă de ragout, sosurile sunt pregătite din cuiburĭ de rîndunele, ouĕ de balenă și alte delicatese.

Prima parte a prânzuluĭ a constat din vre o 60 felurĭ de bucate. Apoĭ veniră maĭ multe felurĭ de supe.

Intre mâncărĭ se servea de maĭ multe orĭ ceaiu și se fuma tutun.

Maĭ târziu s'au aranjat cincĭ mese micĭ acoperite cu carne de porc friptă și pasĕrĭ de tot felul.

Zece servitorĭ în uniforme frumoase tăiau friptura.

Alțĭ servitorĭ, care stau în fața meselor, puneau bucățelele de friptură în farfuriĭ. La sfîrșitul prânzuluĭ veniră bucătariĭ, ca să mulțumească oaspeților că le-au onorat bucatele gătite de dânșiĭ.

O călĕtorie

în pământurile descoperite de

Cristofor Columb

CAPITOLUL I

Pe țĕrmul deșert întâlniĭ în fine un vechiu pescar, ocupat să'șĭ curățe luntrea, care consimți bucuros să mĕ ducă zicĕndu-mĭ:

— Caballero, el convento de la Rabida es mus lejos, yo tomare comuigo mi nino.

Și îndată un băiat cu tipul de maur, care apăruse atuncĭ, îndată ce auzi vorbele bĕtrânuluĭ sări în mica luntre și 'l ajută să pue pânza.

Vêntul și marea erau propice, decĭ lăsaĭ să meargă acea luntre, spre confluenta fluviuluĭ Odiel cu Rio Tinto la jumĕtatea drumuluĭ meu.

Aveam cu mine o hartă a localitățeĭ și *Diario* al luĭ Columb, și pe care vroiam să'l citesc în laconica sa simplicitate chiar pe locul de unde se mișcase *Amirante*.

Dimineața era splendidă, cerul limpede și senin, vêntul virajon sufla,— același vênt pe care l'a avut Colomb în momentul plecăreĭ.—favoriza drumul meu, așa barem erau condițiunile atmosferice și chiar ora indicată în Diano:

«Partimos Viernes 3 dias de Agosto 1892 anos de la barra de saltes a las ocho horas anduvimor con fuerte virazon hasta al poner del sol.»

Mica barcă plutea repede pe apele rîuluĭ Odiel și în curênd monăstirea de la Rabida începu să se zărească pe promontoriul pe care se ridică; în curênd fuĭ în afluentul Rio Tinto, care cu apele sale roșiatice turbură pe acelea ale fluviuluĭ Odiel.

La stânga mea zăream Paloș, pictorescul peisagiu, care deja era cuibul valoroșilor marinarĭ, locuința fraților Pinzon, carĭ avură o așa de mare parte, de mulțĭ necunoscută însă, în reușita primeĭ călĕtoriĭ a luĭ Colomb; căcĭ eĭ cu prestigiul de piloțĭ și armatorĭ, cu ascendentul moral exercitat asupra marinarilor din Palos, din Moguer, cu exemplul lor, fură ceĭ ce făuriră echipagiile care au urmat pe Colomb în aventuroasa luĭ călĕtorie.

Iată-mĕ în fine, sunt extaziat în apele care udă acel loc istoric pe care se înalță glorioasa monăstire *Nuestru Senora de la Rabida*, care e leagănul atâtor amintirĭ!

Mi se părea că trăesc la 3 August 1892...

Acolo e nava Biscaglină, *Santa Maria* la Juan de la Cosa!

Acolo sunt caravelele *Pinta* și *Nina* la frațiĭ Pinzon, gata de plecare, cu vĕlurile întinse.

Nu e Cristofor Colomb acela care se coboară la mare pe lunga și repedea cărare?...

Și nu se clătină sufletul aceluĭ *genovez* care știuse să îmblânzească și pe *Reina dona Isabel y el Rey Don Fernando*; Curtea întreagă, astrologĭ, teologĭ, aceiașĭ *guerdian de la Rabida* și până și frațiĭ Pinzon, înfocațiĭ și curagioșiĭ marinarĭ, căpitanĭ și armatorĭ din Palos?...

Și călugărul cu fruntea gânditoare care stă lângă dînsul, nu e poate același Juan Perez, veneratul duhovnic al Regineĭ, guardianul monăstireĭ?...

Și cel-l'alt călugăr cu vorba vioaie, ocupat să convingă căpeteniile din Pelos și Magner, bĕtrânĭ și neîncrezĕtorĭ *lupĭ de mare*, nu e acel Fracy Antonio Marchena, astrologul din Rabida, înfocatul apărător al ideilor cosmografice ale luĭ Colomb? [1])

Mi se părea că zăresc după aceștia un stol de călugărĭ, de bĕtrânĭ marinarĭ, de femeeĭ, de copiĭ, care cu toțiĭ implorau prin rugăciunĭ călĕtorie bună năvilor, sau dedeau o ultimă salutare amicilor, și rudelor care plecau!

Marinarul a fost și este încrezĕtor; în acel moment de supremă despărțire, care poate nu permitea reîntoarcere, se arătă puterea credințeĭ, entusiasmul marinaruluĭ, din puternicile populațiunĭ din Palos și Maguer.

Vedeam pe Don Cristof Columb înconjurat de ofițeriĭ sĕĭ, înclinat în fața veneratuluĭ duhovnic al regineĭ, când acesta într'o atitudine profetică, solemnă cu ochiĭ ridicațĭ spre cer, invoca protecțiunea în contra necunoscutelor pericole ale mâreĭ și binecuvînta pe ceĭ ce plecau ca și pe ceĭ ce rĕmâneau...

[1]) Uniĭ istoricĭ au cufundat într'o singură persoană pe guardianul, sau starețul monăstireĭ de la Rabida, pe călugărul Juan Perez, duhovnicul regineĭ Isabela cu călugărul Antonio de Marchena, astrologul, formând un călugăr pe care l'au numit Juan Perez de Marchena și care e cu totul imaginar.

«Călugărul Antonio de Marchena, dedicat studiuluĭ cosmografieĭ, a îmbrățișat și a susținut ideile luĭ Colomb, în fața superioruluĭ sĕu Juan Perez, care s'a făcut amicul și protectorul luĭ Colomb pe lângă regina Isabela.

«Recente studiĭ istorice au stabilit identitatea acestor două eminente personalitățĭ, după cum e dovedită și dintr'o scrisoare trimeasă de regiĭ catolicĭ luĭ Colomb la 5 Septembrie 1843, maĭ înainte ca el să întreprindă a doua sa călĕtorie)

Il vedeam cum din unul și pios credincios la picioarele călugăruluĭ, se ridica de acolo ca *amiral de Castilia* și demn și mândru pornea spre imbarcațiunĭ, pe când pavilionul distinctiv al gradului sĕŭ *un crucifix pe un câmp roș* fîlfîia pe *Santa Maria*, atuncĭ când salutat de echipagiile vasuluĭ *Almirante* el se urca pe bordul sĕŭ.

Vedeam în fine cele treĭ glorioase vase, favorizate de vîntul *virazon* întorcêndu-se cu prora spre apus, pe când călugăriĭ Juan Perez și Antonio de Marchena, din înălțimea monastireĭ, însoțea cu privirea pe cele treĭ vase până ce ele dispăreaŭ cu totul în depărtatul Apus...

Astea toate le vedeam eŭ!

Ele sunt ideĭ poetice? Sunt lirisme istorice?

Fie, nu discut; marinar entusiast, admirator al luĭ Columb, expun sentimentele pe care le-am avut în mine în acel moment, în înalta și solemna poezie a acelor amintirĭ pe care rătăceaŭ în jurul aceleĭ istorice monastirĭ.

Monastirea de la Rabida se înaltă pe un promontoriu întins, la aproape patru mile de Hecelva și la douĕ de Palos la confluența rîurilor Tinto și Odiel.

In timpurile dominațiuneĭ romane în această parte a peninsuleĭ iberice se aflaŭ centrurĭ populate, care da toraŭ bogăția lor vechilor mine de aur și argint. Se pare că din cauza oxiduluĭ, saŭ maĭ bine zis al hidratuluĭ acestuĭ metal, a dat o coloare roșiatecă fluviuluĭ, de unde i s'a dat și numele de Rio-Tinto.

Aceste mine sunt proprietatea Statuluĭ, dar importanța lor a dispărut încă de mult.

Huelna, fosta *Onuma* a luĭ Ptolomeŭ, *Welva* a Arabilor, de la care a fost luată în 1257 de către Alfonso X, era capitala acesteĭ provinciĭ spaniole, ale căreĭ mine reprezentaŭ pentru cartaginejĭ și romanĭ, același lucru pe care 'l reprezintă Lumea Nouă pentru spanioli.

Tradițiunea locală spune că acolo unde azĭ se înalță monastirea de la Rabida, se află înainte un templu dedicat Proserpineĭ, saŭ uneĭ fiice a împĕratuluĭ Traian.

Orĭ cum ar fi, dacă Odiel se poate considera ca port al Huelveĭ, e adevĕrat că încă din timpurĭ depărtate, pe promontoriul de la Rabida care domină intrarea s'a înălțat un templu consacrat divinitățeĭ apărătoare a navigatorilor.

Prima dată pozitivă privitoare la Rabida, se găsește la epoca dominațiuneĭ arabilor în Spania căcĭ eĭ nu numele de *Rabhita* indicaŭ locurile sacre fortificate, saŭ locurile locuite de călugărĭ, gata în tot-d'a una la rugăciunĭ și la lupte, după împrejurările timpurilor.

Uniĭ susțin că actualul nume provine din vorbele latine: *rabidus, rabida, rabidum,* lucru care nu poate fi admis căcĭ în Spania se maĭ află și alte localitățĭ desemnate prin numele *Rabida* saŭ *Rapita*.

Atuncĭ când spanioliĭ aŭ respins pe maurĭ după *Morabitos*, din promontoriul de la Rabida aŭ urmat la începutul seculuĭ al XIII-lea *Templari* și maĭ târziŭ calugăriĭ franciscanĭ, care aŭ stat aci aproape timp de șease secole.

De sigur că nicĭ romaniĭ, nicĭ arabiĭ, nicĭ creștiniĭ, n'aŭ înălțat nicĭ o dată un templu somptuos în acea localitate.

Vegetațiunea aci e slabă și aspectul e foarte trist din cauza aciditățeĭ; câțĭ-va măslinĭ se află în lungul țĕrmurilor rîuluĭ Tinto și numaĭ rarĭ arbuștĭ cresc în jurul monastireĭ.

Un palmier solitar despre care tradițiunea spune că e contimporan cu Columb, firmamentul colineĭ, maĭ înainte de ultimele restaurărĭ ale monăstireĭ, restaurărĭ făcute prin în grijirea guvernuluĭ spaniol, care a înfrumusețat istorica localitate, plantând alțĭ palmierĭ, florĭ și arbuștĭ în lungul nouluĭ drum care de la debarcaderul, construit pentru serbările celebrate în 1802, conduc la monăstire.

Dar, repet, aciditatea soluluĭ e așa de mare în cât trebuesc continue și abondente îngrijĭ spre a menține verdea podoabă de pe această colină.

La epoca viziteĭ făcută în 1828 de Washington Irving, istoricul popular al luĭ Columb, se pare că partea din spre rĕsărit era acoperită cu pinĭ deșĭ, așa că din Palos nu se putea vedea monăstirea.

Rabida era atuncĭ aproape în complectă părăsire și această stare de lucrurĭ s'a agravat, după ce călugăriĭ aŭ fost expulsațĭ în 1835, rĕmânênd monăstirea ca proprietate a Statuluĭ.

In 1846, guvernul a destinat'o ca o casă de refugiŭ pentru marinariĭ bĕtrânĭ devenițĭ neapțĭ pentru serviciul marineĭ spaniole; scop foarte lăudabil însă care n'a avut nicĭ un efect.

Monăstirea era așa de puțin considerată în cât servea de adăpost țiganilor rătăcitorĭ și chiar pentru turme.

In 1849 edificiul fu pus la licitație dar nu găsi cumpĕrătorĭ pentru prețul de 4950 de realĭ!...

Câmpiile însă din jurul monăstireĭ fură cumpĕrate de proprietariĭ bunurilor erariale.

In zadar căutaĭ severul epigraf pe care îl știam scris pe acele zidurĭ în limba franceză: *Unde e mândra Spanie a luĭ Carol Quintul?... Rabida în limbagiul eĭ mut spune că ea numaĭ e...*

Eŭ numaĭ găsiĭ acest epigraf căcĭ mâna restauratoruluĭ 'l ștersese.

Guvernul din 1851 ascultând de părerea guvernatoruluĭ din Huelva, decisese ca monăstirea Rabida să fie dărîmată și materialele să fie vêndute păstrându-se însă mica biserică!

Din fericire însă acest decret al guvernatoruluĭ, în ale căruĭ vine nu trebuia să curgă un sânge patriotic, a fost revocat.

In 1854, din nobila inițiativă a ducilor de Montpensier, s'aŭ făcut câte-va separațiunĭ și, în fine, în 1856 istorica monăstire de la Rabida fu declarată ca monument național.

Cu ocazia serbărilor pentru comemorarea celuĭ d'al patrulea centenar de la descoperirea Americeĭ, s'a făcut, sub direcțiunea arhitectuluĭ don Ricardo de Velazquez, o complectă restaurare a bisericeĭ și a monăstireĭ, avênd grijă ca în tot edificiul să se păstreze stilul arhitectonic din secolul XV, propriŭ artiștilor *Mudejares*,[1]) adică arhitectura arabă ispană.

Dar afară de această restaurare a vechiuluĭ și gloriosuluĭ monument, din care se poate spune că douĭ călugărĭ și un marinar aŭ făcut să se pună temelia aceluĭ imens domeniŭ de coloniĭ pe care maĭ târziŭ *soarele nu apunea nicĭ odată*. Spania a vroit în chip nobil să comenteze marea figură a luĭ Columb, a aceluia care printr'o Nouă Lume, a plătit ospitalitatea ce i-a fost oferită pe salut spaniol de călugăriĭ monăstireĭ de la Rabida, ridicând pe partea cea maĭ înaltă a colineĭ o columnă grandioasă, care figura prorele vaselor «Santa Maria», «Pinta» și «Nina»; un monument care să amintească navigatorilor locul aceleĭ glorioase plecărĭ; iar lumeĭ civilizate, omagiul datorit de națiunea spaniolă aceluĭ om mare, cu ocazia centenaruluĭ al IV de la descoperirea Americeĭ.

(Va urma)

---

[1]) Prin numele de *Mudejares* se arătaŭ în Spania mauriĭ vasalĭ regeluĭ Castilieĭ; genul de arhitectură al lor era numit *mudejar* și ar fi tocmaĭ cel nimerit de noĭ arabo-ispanol.)

Notă.—Acest monument, opera ingineruluĭ don Ricardo Velasquez, se înalță pe partea cea maĭ înaltă a colineĭ și în fața monăstireĭ.

El e ridicat pe o bază înaltă de 6 metri și terminată printr'o platformă pe care te poțĭ urca prin treĭ trepte largĭ și d'asupra căreia se află o înaltă columnă de marmură cu bogate ornamente în bronz, care la jumătatea înălțimeĭ sale are modelele prorelor «Santa-Maria», «Piuta» și «Nina»; în vîrful columneĭ se află un glom de 4 m. 50 diametru, pe care sunt scrise numele Isabela Catolica și Columb. In glob se află înfiptă o cruce. La baza columneĭ se citesc numele celor treĭ frațĭ Pinzon, al călugărilor Juan Porez, Antonio de Marchena, mediculuĭ Hernandez și numele (cel puțin sosite până la noĭ) a marinarilor care compun cele treĭ echipagiĭ. Monumentul de la baza sa până la cruce mĕsoară 62 m. 50; extremitatea sa se ridică la aproape 95 metri d'asupra niveluluĭ măreĭ.

Anul II.—No. 60. 10 BANI IN TOATA ȚARA București, Miercurĭ, 17 Iunie 1898

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
ŞI AL INTÊMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Leĭ 4.50 pe an în toată țara
» 2.50 « 1/2 « « «
Abonațiĭ pe un an primesc și un roman de 1 volum.

Redacția și Administrația:
No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare o dată pe săptămână
MARȚEA

AVENTURILE LUI FRANCISC CAUCHE.—(Vezĭ explicația)

Aventurile luĭ Francisc Cauche

In dimineaţa de 15 Ianuarie 1638, un biet cântăreţ din cimpoiŭ, veni din Rouen la Dieppe, (în Franţa) pentru ca să vadă marea. Era tocmaĭ în momentul când plecaŭ maĭ multe vapoare, ceea ce făcea ca animaţia să fie foarte mare pe cheĭ.

Un vapor, maĭ cu seamă, atrase atenţiunea tutulor. Avea numele de «Saint-Alexis», care înarmat cu 22 de tunurĭ puternice, se prepara să plece pentru a duce pasagerĭ la Saint Maurice, şi după împrejurărĭ, să pirateze pe spanioli, musulmanĭ, etc.

La apropierea acestuĭ vas, o lume întreagă se mişca. Corporaţiunile, negustoriĭ şi alţiĭ se succedaŭ, pentru a'ĭ ura bună călĕtorie. Şi locotenentul general, el însuşĭ, se sui pe bord, pentru a lua congediŭ de la bravul căpitan Goubert, desemnat pentru această expediţie. Pe urmă, fu o întreagă procesiune de bărbaţĭ şi femeĭ, aducênd buchete pe carĭ mateloţiĭ le înşiraŭ pe catarte, printre pavilioanele de toate culorile.

Entusiasmat, tînĕrul nostru muzicant se aruncă pe scara vaporuluĭ şi când un soldat veni să'ĭ împedice calea, el întrebă dacă nu e cu putinţă să plece şi el în călĕtorie.

Soldatul mĕsură cu o privire dispreţuitoare pe acel tînĕr, aproape un copil, care, în loc de bagaj, avea subţioară cimpoiul şi arătând pe Goubert, care stetea în mijlocul statuluĭ sĕŭ major, îĭ zise:

— Adresează-te căpitanuluĭ.

Cu îndrăzneală, Cauche se prezentă înaintea corpuluĭ de oficerĭ:

— D-lor, zise el, voiŭ să plec cu d-voastră.

— Heĭ, tinere, rĕspunse căpitanul nu pleacă cu noĭ cine vrea. Ş'apoĭ, cine eştĭ? de unde eştĭ? şi ce ştiĭ să facĭ?

— Mĕ numesc Francisc Cauche, sunt din Rouen şi cânt din cimpoiŭ prin adunărĭ şi la bâlciurĭ...

— Din Rouen... proştĭ mateloţĭ... Bâlciurile, urâtă meserie... Dar cel puţin, cânţĭ tu bine din cimpoiŭ?

Cântăreţul îşĭ luă instrumentul şi aşa de bine cântă, în cât Goubert îĭ zise:

— Foarte bine, tinere, du-te de te înscrie la cantină.

Plecară. După cât-va timp vaporul ancoră în golful Sfînta Lucia, pe coasta orientală a Madagascaruluĭ.

Acolo aŭ dat peste un rege foarte bun, regele Andiaramar, care oferi vizitatorilor sĕĭ 20 de boĭ, 4 capre, 4 mieĭ şi atâta orez cât puteaŭ să ducă 8 negri.

Andiaramac era un om de o statură înaltă, cu faţa puţin afumată. Umeriĭ sĕĭ eraŭ acoperiţĭ de o mantie roşie. Avea o eşarfă de mărgean. Pĕrul sĕŭ era lung; obrazul sĕŭ inberb dar îndrăzneţ, seducea la prima vedere, dar ceea-ce pocea ansamblul persoaneĭ sale, eraŭ dinţiĭ şi limba sa, carĭ, după moda ţĕriĭ, o ţineaŭ scoasă afară, neagră şi lucioasă ca un cărbune. In curând vasul se umplu de mărfurĭ preţioase, căcĭ regele nu se tocmea de loc. El dădea 50 de boĭ pentru un şireag de mărgeane, iar ginerele sĕŭ, Adrianseron, dădea 22 pentru o salbă de perle mincinoase. Dar în curând a trebuit să se debarce toate bogăţiile; vaporul fu umplut de carĭ, găurindu'l, şi pe d'asupra, se maĭ iviră pe bord şi frigurile.

Căpitanul muri, vaporul a perit şi în cele din urmă 25 de oamenĭ se imbarcară pe un vapor de pasagerĭ, lăsând pe Cauche, care nu voi să plece.

In adevĕr, cântăreţul din cimpoĭ a ştiut cu multă uşurinţă să câştige inimele tuturor.

Regele îl duse în capitala sa, unde se făcură sĕrbătorĭ neîntrerupte. Regele ţinea ca tînĕrul ruenez să'şĭ petreacă viaţa numaĭ în plăcerĭ.

Dar Cauche avea alte ambiţiunĭ. El va pleca prin interiorul ţĕreĭ şi va stabili cordiale relaţiunĭ cu indigeniĭ.

Plecă la drum cu un şef al satuluĭ, un servitor şi 20 de negri. Se opri maĭ întâiŭ la un trib, unde cu toţiĭ serbătoreaŭ prinderea a douĭ hoţĭ de boĭ. Toată lumea era beată de un fel de vin de zahăr. Dar şeful, cu toată ameţeala luĭ, a dat ordin ca să dezarmeze pe rĕsboiniciĭ sĕĭ, de teamă să nu supere pe strĕinĭ.

Cu toate astea, în aceeaş noapte, Cauche se îndepărtă şi 3 zile după aceeasta ajunse la Mafatan, în ţara Antaymur. Un mare şef, prevestit de sosirea sa, se duse să'l întâmpine cu o barcă în care eraŭ 16 lopătarĭ. Intorcêndu-se, în susul fluviuluĭ ce străbăteaŭ, trecu un stol de raţe.

Cauche le ochi şi dintr'un singur foc împuşcă două. Şeful, încremenit, reflectă puţin şi zise:

— E maĭ uşor să omorĭ un om, de cât nişte raţe! Dar, trebue să trăim în pace cu Francezii.

Cimpoiul termină opera începută. Regele îl ascultă în uimire şi dând ocoale muzicantuluĭ îl consideră ca pe un om supranatural.

Alţiĭ făcură la fel, aşa că în scurt timp Cauche fu împĕratul acestor regĭ.

In călĕtoria sa, Cauche învĕţă pe indigenĭ să facă ceară din nenumăraţiĭ stupĭ de miere şi a trage, prin inciziune, din diferiţiĭ arborĭ, cleiurĭ preţioase.

El urcă un frumos rîŭ unde furnicaŭ crocodilĭ, dar se sinchisea puţin. Maĭ departe era ţara Autanala, acoperită de pădurĭ. Ce de maĭ bogăţiĭ în aceste locurĭ, dar muzicantul nostru nu se gândi să facă comerţ.

In lunga-ĭ călĕtorie asistă la serbărĭ misteriose, carĭ nu aŭ loc de cât odată la treĭ anĭ. Natural, el era eroul şi trecea ca un D-zeŭ venit înadins pentru a ridica strălucirea acelor petrecerĭ.

Dar Cauche nu alergă după onorurĭ divine; tot înaintând, ajunse la insula Sfânta Maria, supranumită din cauza insalubrităţeĭ: *cimitirul Francezilor*.

In golful Antongil sunt nouĭ ruine, atestând trecerea francezilor. Călĕtorul nostru numără, în acea parte, 18 sate, marĭ şi populate; dar locuitoriĭ sunt leneşĭ, săracĭ, mizerabilĭ şi se vênd uniĭ pe alţiĭ ca nişte vite aproape pentru nimic.

Cauche cumpĕră câţĭ-va şi se reîntoarse ca mare senior, purtat de oamenĭ, în capitala sa, căcĭ reşedinţa luĭ Andiaramac îĭ aparţinea cu totul, regele mergênd până acolo cu complezenţa, în cât se mută în oraş, pentru a lăsa palatul oaspeteluĭ sĕŭ.

Cauche nu stete nicĭ aci mult. După ce a străbătut ţara de la Sud la Nord, voi s'o vadă de la Est spre Vest.

Plecă. Noua sa călĕtorie se anunţă sub cele maĭ bune auspiciĭ. La Tamatara, Betrimiraciĭ făcură tênĕruluĭ strĕin o primire călduroasă, dar şeful lor afirmă că Matafaliĭ din satul Masikora, pe care îl va întâlni maĭ departe, sunt hoţĭ şi ucigaşĭ şi dacă va intra în ţara lor, e aproape sigur că nu va maĭ eşi.

— Câţĭ sunt? întrebă Cauche.

— Două miĭ, stăpâne.

— Am să-ĭ bat cu cimpoiul meŭ

Şi îşĭ continuă drumul. Dar escorta sa, maĭ puţin încrezătoare, o rupse la fuga şi iată pe călĕtorul nostru singur, rătăcind prin marele pădurĭ de abanos. Indată ce se apropia de vre-un sat, se anunţă printr'un cântec şi locuitoriĭ alergaŭ să'l întâmpine. Eĭ ascultaŭ cu uimire muzica şi când se îndepărta, îl urmaŭ, ast-fel că în curînd aducea după dênsul un popor întreg.

Prin farmecul cimpoiuluĭ el făcea minunĭ. Regĭ, certaţĭ de moarte, se aruncaŭ unul în braţele celuĭ l'alt; triburĭ în rezbel, se împăcaŭ pentru tot-d'a una şi chiar teribiliĭ Matafaly păreaŭ nişte nebunatecĭ micĭ, gata să danseze în jurul muzicantuluĭ vienez.

Ajuns în golful Sfînta-Lucia, aci căzu în disgraţia unuĭ Pronis, agent al duceluĭ de la Meillaraye şi repre-

zentant al «Societăţii de Orient».

Cauche se făcu atuncĭ pirat şi în ziua de 15 August, 1643, trecênd prin marea Roşie, puse mâna pe treĭ corăbiĭ bogat încărcate şi ca om cinstit, dădu ordin să se ia numaĭ averile, fără a se face nicĭ un rĕŭ echipagiilor.

Cauche, stringênd sume marĭ de banĭ, se întoarse primă-vara următoare la Dieppe, şi de acolo la Rouen, unde se făcu unul din ceĭ maĭ marĭ armatorĭ.

Edmond

EPISOADE DIN CĂLĔTORIA MEA LA POLUL NORD

PARTEA DOUA

In definitiv, iarna nu ne a procurat nicĭ un desagrament. Mulţămită lămpilor, termometrul, în colibă, se menţinea pe la punctul de înghieţare, — o temperatură caldă pentru oamenĭ obicinuiţĭ a dormi şi a sta la temperaturĭ de 40 grade sub zero!

1 Decembrie.—De maĭ multe zile, avem o vreme admirabilă. Nu ne săturăm d'a admira această lume de ghiaţă pe care luna o transformă într'o lume de feerie. Ţĕrmul se ridică, negru, în mijlocul strălucireĭ albe a întindereĭ ce pare a fi sculptată în marmoră de Paros. Nicĭ un sgomot. Munţiĭ rĕmân tăcuţĭ şi neclintiţĭ sub coaja lor rigidă, ca şi apele adormite sub coaja cristalină. Şi în această fire goală, luna îşĭ urmează cursul eĭ pacînic O lume moartă, prin care spiritul spaţiuluĭ isbucneşte în flăcările auroreĭ boreale.

24 Decembrie. — Ce trist ajun de Crăciun!

Colo, în Norvegia, azĭ e sĕrbătoare, chiar şi în cele maĭ umile colibe. Şi noĭ vrem să celebrăm această zi mare. Ne-am spălat cu apă caldă şi am făcut niţică toaletă. Ne am întors cămăşile şi am luat pantalonĭ curaţĭ. După aceasta, veni impresia ca şi când ne am fi schimbat pielea. Pentru această împrejurare am atacat şi mica provizie de conserve pe care o păstrăm pentru retragere. Prânzul se compune din făină de peşte şi mălaĭ coapte în untură de morsă; ca desert, pesmeţĭ prăjiţĭ în untură. Mâine, la dejun, vom avea ciocolată.

25 Decembrie. — O vreme de Crăciun admirabilă, fără vînt. O lună strălucitoare în tăcerea solemnă a eternităţiĭ. Pentru a sĕrbători această zi de pace şi de veselie, aurora boreală ne procură cel maĭ minunat foc de artificiĭ.

31 Decembrie. — S'a sfîrşit şi acest an ciudat.!... De alt-fel, n'a fost tocmaĭ aşa rĕŭ.

Acasă, clopotele sună vesel, vestind sosirea anuluĭ noŭ. Aci, n'auzim alt sgomot de cât mugirea vîntuluĭ de asupra gheţaruluĭ. Nişte nourĭ deşĭ de zăpadă joacă în vîrtej d'asupra munţilor şi pe banchiza din fiord şi prin pulberea fină albă se arată luna plină de inconştienţă de timpul care care înaintează mereŭ. Impesibilă, ea îşĭ urmează drumul tăcut, indiferentă faţă de bucuriile şi durerile oamenilor...

CAP. VII

Inceput rĕŭ de an.—Almanachul.—Conversaţia se istoveşte.—Importauţa săpunuluĭ în viaţa omuluĭ.—Pregătirĭ de plecare.—Spre casă. — Vînat.

1 Ianuarie 1896. — Termometrul arată 41°5 sub zero. Iarăşĭ un an noŭ, — anul de bucurie, de reîntoarcere în ţară. 1895 s'a sfîrşit cu o lună plină strălucitoare, şi cu aceiaşĭ lună începe şi 1896.

8 Ianuarie — O furtună teribilă... Cum scoatem nasul afară, avem senşaţia de a ne simţi ridicaţĭ pe sus de vînt. Incercăm să dormim; a dormi mereŭ e singura noastră dorinţă.

1 Februarie. — Din zi în zi, lumina creşte; din zi în zi, orizontul, spre sud, devine tot maĭ roşu. In curînd se va arăta soarele; în curênd iarna lungă va fi trecut...

Ciudată e existenţa noastră aci în această gaură de troglodiţĭ şi într'o desăvîrşită inacţiune. De am avea măcar o carte, de orĭ-ce fel! Dar tabelele de navigaţie şi almanahul sunt singurele cărţi pe carĭ le avem la dispoziţie.

Almanahul l'am citit şi recitit de atâtea orĭ în cât ştiŭ pe de-a rostul toată genealogia familieĭ regale, toate instrucţiunile pentru a salva pe înecaţĭ şi întreg *memento* al pescaruluĭ. Or-cum însă, vederea caracterelor imprimate ne recreează, — este singura legătură dintre noĭ şi civilizaţie.

De multă vreme, toate subiectele de conversaţie sunt istovite; de aceea n'avem ce să facem, trebue să ne inventăm altele. Una din plăcerile noastre cele maĭ marĭ e să ne închipuim viaţa pe care o vom duce acasă in anul viitor, în mijlocul tuturor lucrurilor bune al căror usaj l'am uitat. Vom avea ghete bune, veştminte, nutriment variat, bĕutură întăritoare...

A schimba veştmintele, rufele maĭ ales, e dorinţa noastră de fie-care moment. Suntem într'o stare de murdărie şi de lipsă de îmbrăcăminte, lamentabilă!

Nicĭ odată până în acest moment n'am înţeles importanţa săpunuluĭ în viaţa omenească. Toate încercările noastre de a ne spăla rămân infructuoase. Apa neavênd nicĭ un efect asupra acesteĭ grăsimĭ, încercăm să ne curăţim cu nisip. Cel maĭ bun procedeŭ era să ne ungem mâinele cu sânge cald şi cu untură, apoĭ a ne freca cu muschiŭ şi nisip. Cu acest chip, mâinele noastre deveneaŭ albe şi moĭ. Când n'aveam la dispoziţie această pastă de un noŭ gen, mijlocul cel maĭ simplu şi în acelaş timp cel maĭ eficace era de a ne curăţi pielea cu un cuţit.

Dacă era greŭ să ne curăţim de murdăria grasă ce ne acoperea tot corpul,—era imposibil de a ne curăţi vestmintele. Fără cel maĭ mic succes încercarăm toate leşiele imaginabile. După ce le-am fert maĭ multe ore, le-am scos şi maĭ unsuroase ca înainte. Raderea cu cuţitul dete rezultate maĭ bune. Luam cămaşa în dinţĭ, o întindeam cu mâna stângă şi cu dreapta redeam cu cuţitul grăsimea care apoĭ ne sporea provizia de combustibil.

Eram afectaţĭ de o barbă scâlciată şi de un pĕr lung. Aveam, ce e maĭ drept, foarfecĭ, dar nu ne serveam de ele, căcĭ barba ne acoperea gâtul şi pĕrul ne cădea pe umerĭ, cea ce, în starea de îmbrăcăminte în care ne găseam, ne era un supliment foarte folositor.

La 25 Februarie vedem primele pasărĭ şi la 8 Martie ucidem un urs. Era vremea supremă; proviziile şi combustibilul începeaŭ a ne scădea într'un chip îngrijitor.

In primele zile ale luneĭ Aprilie, ne începem pregătirile de plecare. Maĭ întâiŭ ne confecţionăm din peile de urs vestminte, mănuşĭ, încălţăminte şi un sac de dormit. Pentru aceste lucrărĭ ne-am procurat aţa necesară destrămând maĭ mulţĭ sacĭ. De dimineaţă până seara, fără să ne odihnim de loc, coseam mereŭ. Coliba noastră e transformată acum într'un atelier de croitorie şi de cismărie.

A! dacă am avea acum la dispoziţia noastră macar magazinele de pe Fram! Pe bord, nu lipseaŭ de cât două saŭ treĭ lucrurĭ; aci, în realitate ne lipseşte tot. Suntem reduşĭ la singurul isvor al ingeniosităţiĭ noastre.

Ca proviziĭ, vom duce cu noĭ atâta carne şi slănină crudă cât vor putea să poarte caicele noastre. Materialul nostru de bucătărie e foarte primitiv; constă pur şi simplu din tr'o oală pe care o punem să fiarbă deasupra unuĭ foc alimentat cu untură de morsă. Vom transporta acest combustibil în treĭ cutiĭ carĭ până acum aŭ conţinut petrol.

Dacă aceste proviziĭ de gură şi de încălzit nu sunt tocmaĭ uşoare, ele oferă avantagiul de a putea fi înlocuite în cursul călĕtorieĭ. Fără îndoială vom întâlni destuĭ urşĭ, morse şi foce în regiunea prin care avem să trecem.

. . . .

La 19 Maiŭ 1896 am părăsit co liba noastră pentru a ne îndrepta spre sud,—spre patrie! După ce tra versarăm arhipelagul care formează ţara Frantz Iosef, voiam să ajungem la Spitzberg, unde eram sigur că vom întâlni vre-un vînător de focĭ norvegian care să ne repatrieze.

In primele zile ale călĕtorieĭ banchiza era foarte accidentată, şi pe un ast-fel de teren trecerea săniilor, după ce ne pierdusem şi obicinuinţa e foarte penibilă. Maĭ departe, din fericire, ghiaţa devine plană, bate un vînt favorabil şi imediat îmĭ vine ideea de a profita de această împrejurare ca să înaintăm repede şi fără osteneală.

Ridic pe săniĭ pânze, cum făcusem în călĕtoria prin Groenlanda şi, sub impulsiunea vêntuluĭ, săniile sboară ca nişte săgeţĭ.

Muncim fără încetare ca să ne facem drum, dar nu isbutim să trecem peste o greutate, dăm de altele. Intr'una din zile suntem opriţĭ de o banchiză ce ne închide drumul apeĭ libere. Altă dată dă o furtună teribilă peste noĭ.

Fridtjof Nansen.

(Urmare în numĕrul viitor)

Escursiunea elevilor gimnaziului real

Din T.-Măgurele

— Cu amĕnuntele cele maĭ complecte —

Este Sâmbătă după amiază, o zi de Maiŭ; toţĭ eleviĭ gimnaziuluĭ real din T. Măgurele sunt veselĭ ca nicĭ o dată. Intre eĭ, şoptesc: vom merge la Plevna în escursiune! Pe la ora 2 profesoriĭ îşĭ făcu intrarea în clase; eleviĭ se uită sfiicioşĭ spre eĭ, privirea lor însă pare a spune: d-lor profesorĭ, vom merge în escursiune la Plevna? Aceştia însă par a nu observa privirile acelor viitorĭ cetăţenĭ; de o dată însă directorul dimpreună cu ceĭ-l'alţĭ d-nĭ profesorĭ, anunţă pe elevĭ: «Copiĭ, mâine de dimineaţă la orele 5 a. m. să fiţĭ cu toţiĭ aci, de unde vom pleca cu toţiĭ în escursiune în Bulgaria la Plevna».

Toţĭ eleviĭ privesc galeşĭ pe profesoriĭ lor şi rĕspund afirmativ ca a doua zi Dumineca 24 Maiŭ, vor fi cu toţiĭ la ora indicată.

*
* *

A doua zi încă nu se luminase bine de ziuă, când pe stradele din T.-Măgurele pe icĭ pe colo se zăreaŭ pâlcurĭ, pâlcurĭ de elevĭ aĭ gimnaziuluĭ, îmbrăcaţĭ în frumoasele uniforme de dril, haine uşoare!

Intre orele 4 şi jum. iată că şi profesoriĭ încep a sosi. Toţĭ eleviĭ sunt sosiţĭ sus în clase, unde din ordinul d-luĭ director al gimnaziuluĭ, Traian Ionescu, se servi tutulor câte un corn cu lapte.

De aci apoĭ fură scoborîţĭ în curte unde fură aşezaţĭ pe semi-plutoane, apoĭ li se făcu apelul la care rĕspund una sută treĭ elevĭ plus zece d-nĭ profesorĭ.

Notez în treacĕt pe d-niĭ: I. Monaru, A. Georgescu, Traian Ionescu, Iosif, Marian, Kuclin, Chelcescu şi Popescu de la scoala primară etc.

Cu toţĭ apoĭ străbătând str. Elena Cuza Vodă şi Independenţeĭ ajung în grădina publică. Aci îĭ aşteaptă o mulţime de orăşenĭ; puţin maĭ în urmă soseşte şi musica reg. 20 de infanterie sub comanda d-luĭ capelmaistru Dimitriu şi sub-şeful Ghiţă.

Intre cetăţeniĭ aflaţĭ în grădină, notez pe d-niĭ Theodor Stoicescu, poliţaiul oraşuluĭ, Christ. M. Dimirache, librar, Dimitrie Bildirescu, şi o mulţime de alţĭ orăşenĭ.

Este ora 5 şi jum., muzica reg. 20 ia loc în fruntea cortegiuluĭ şi în sunetul marşuluĭ naţional: «Deşteaptă te române» pornesc la drum. Pe laturile cortegiuluĭ merg profesoriĭ carĭ ţin ordinea, scoborând apoĭ spre şoseaua Portuluĭ, mulţimea devenită acum şi maĭ numeroasă însoţeşte cortegiul, uniĭ pe jos alţiĭ cu trăsurĭ.

Cortegiul privit din malul din grădina Măgura de vis-a-vis de cazarma de infanterie avea un aspect feeric; pe ambele laturĭ ale şoseleĭ plantaţiunele verzĭ, iar prin mijlocul şoseleĭ cortegiul şerpueşte în pas cadenţat.

Când muzica face repaus, corul gimnaziuluĭ cântă ariĭ naţionale cea ce convine de minune şi aşa ajung la port.

Intr'un vas de transport pus la dispoziţia escursioniştilor după intervenţia d-luĭ căpitan de port Anton Moscu, eleviĭ şi profesoriĭ lor precum şi uniĭ din orăşenĭ, se făcu trecerea Dunăreĭ.

Trecerea se făcu repede şi când vasul de transport, un remorcher strein se opri la cheiul din faţa Nicopoli; în urale nesfîrşite scoase de populaţiunea bulgară ce venise într'u întimpinare se făcu debarcarea elevilor escursioniştĭ.

Eraŭ de faţă: primarul din Nicopoli, d. Svitofski, secretarul primărieĭ, carĭ schimbară salutul de bună sosire.

De la cheiŭ cortegiul porni spre grădina publică unde s'a servit escursioniştilor cornurĭ şi câte un pahar cu lapte.

La ora 9 punct, escursioniştiĭ se îmbarcară pentru Plevna în 21 căruţe anume pregătite pentru eĭ. Ca călăuză s'a dat escursioniştilor pe d. Svitofski care 'ĭ-a însoţit până la Plevna. Ca poziţiune, drumul Nicopol-Plevna e încântător, dealurĭ şi văĭ acoperite de holde crescute în abondenţă îţĭ aminteşte pitoreştile poziţiunĭ din judeţul Muscel. Dacă poziţiunile eraŭ pitoreştĭ, nu o maĭ. grea şi de nesuportată căldură era

La o depărtare de 10 chilometri până la Plevna, escursioniştiĭ zăresc venind spre eĭ vre-o 4 călăreţĭ, trimişĭ anume într'u a le eşi în întîmpinare. Era sub prefectul plăşeĭ ocoluluĭ Plevneĭ, însoţit de 3 jandarmĭ. Pentru prima oră, parte din elevĭ vĕd acuma jandarmĭ bulgarĭ în uniformele lor cam bizare, după sistemul rusesc.

Apropiindu se sub-prefectul plăşeĭ se recomandă, urând bună sosire escursioniştilor, oferindu-se a'ĭ conduce spre Plevna. La localitatea numită Museliu Salo un sat alăturĭ cu Armud se făcu un mic popas de o jumĕtate oră.

Pornirăm maĭ înainte la drum spre Plevna, acolo unde eroica noastră armată s'a luptat cu atâta bravură pentru a'şĭ câştiga Independenţa şi a desrobi pe bulgarĭ de sub domnia turcească.

La 3 chilometri depărtare de Plevna de asemenĭ le eşi în întîmpinare primarul din Plevna d-nu Danieloff, dinpreună cu eleviĭ celor 5 clase aĭ scoaleĭ de agricultură şi nişte alţĭ elevĭ bulgarĭ ce se aflaŭ în escursiune din oraşul Satova de pe drumul Rusciuc, împreună cu profesorĭ şi drapelul lor. Locul unde ceĭ eşiţĭ întru întîmpinare s'aŭ întâlnit fu aproape de satul Griviţa. Nesfîrşite urale şi cântece din ambele părţĭ româneştĭ şi bulgăreştĭ resunaŭ în aer. Primarul din Plevna felicită şi urează bună sosire oaspeţilor românĭ, iar d. doctor Drumeff esprimă bucuria ce orăşeniĭ din Plevna simt cu prilejul veniređ elevilor în istoricul oraş Plevna la a căruĭ liberare nu puţin sânge a vărsat şi bine-voitorul popor român. D. doctor Drumeff a ţinut cuvîntarea în limba română.

După acestea urmează recomandaţiunile profesorilor, precum şi către orăşenii veniţĭ întru întîmpinare.

De la locul întâlnireĭ, toţĭ eleviĭ aranjaţĭ ast-fel: eleviĭ românĭ, înconjuraţĭ de o parte şi alta de elevĭ bulgarĭ, aŭ pornit spre oraş în cântece româneştĭ şi bulgăreştĭ.

La dreapta drumuluĭ, care conduce spre şoseaua de la Nicopol la Sir-Bazar, fiind aranjată tocmaĭ o expoziţie de animale domestice şi în acea zi urmând a se ţine un concurs de vite, cortegiul s'a oprit spre a se da elevilor românĭ posibilitatea de a observa vitele aduse la concurs ca: caĭ, mânzĭ, etc. De la espoziţia de vite, în aceeaşĭ regulă însoţit de urale nesfîrşite, şi urmaţĭ de un popor destul de numeros s'a făcut intrarea în oraş, trăgĕnd de-a dreptul la grădina publică.

Acĭ s'a servit atât elevilor cât şi profesorilor cina de seară. In acest interval de timp muzica reg. 4 a cântat maĭ multe ariĭ plăcute, bulgăreştĭ.

Tot în timpul meseĭ profesorilor

s'aŭ ţinut maĭ multe toasturĭ de către directorul gimnaziuluĭ român, la care a rĕspuns sub-prefectul şi d-l Sulianoff, profesor de pe lângă scoala judeţeană.

S'a vorbit despre progresele realizate de ambele state vecine, progresele scolare etc.

Către seară atât elevit cât și profesorilor bulgăreşti, aŭ dat colegilor lor românĭ, un desert la «Cafe Europa» iar de aci s'a vizitat biblioteca comunală şi monumentul din centrul oraşuluĭ. Apoĭ elevii românĭ şi ceĭ bulgarĭ dimpreună cu profesoriĭ lor, s'aŭ fotografiat spre amintire.

Cina de seară a elevilor şi a profesorilor s'a dat ca şi în precedenta cortegiul se opri, iar d-l Traian Ionescu pronunţă câte va cuvinte bine simţite asupra istoriculuĭ oraş Plevna.

O scenă picantă avu apoĭ loc d-luĭ Ionescu 'ĭ se oferi de către un elev, din partea elevilor cl. V bulgară un prea frumos buchet de adio; Elevul în limba română, ură drum bun escursioniştilor şi fericită înapoere; a-

Castelul Montorgueil.—(Vezĭ explicaţia)

fesoriĭ aŭ fost încuartiraţĭ prin oraş.

Lunĭ 25 Maiŭ, elevii escursioniştĭ aŭ vizitat din noŭ expoziţia de animale, iar pe la ora 11 a. m. aŭ pornit la şcoala agricolă unde li s'aŭ servit dejunul. După dejun atât eleviĭ românĭ cât şi ceĭ bulgarĭ aŭ jucat hora şi alte dansurĭ româneştĭ şi bulgăreştĭ.

Pe la orele 2 p. m. profesoriĭ şcoaseară în grădina şi tot din partea orăşenilor.

Marţĭ 26 Maiŭ, după ce escursioniştiĭ aŭ luat dejunul, li s'aŭ oferit câte un buchet de florĭ spre amintire. Apoĭ s'aŭ îndreptat spre grădina publică, de unde străbătênd strada 28 Noembrie, luară apoĭ drumul spre Griviţa spre capela română.

La capătul grădineĭ, lângă spital cestuĭ elev 'ĭ se respunse în limba bulgară de către un elev român, care zise că elevii din T.-Măgurele, îşĭ vor aminti în tot-d'auna de oraşul Plevna şi de colegiĭ lor din acest oraş.

De aci escursioniştiĭ aŭ fost conduşĭ de o parte din elevĭ şi profesorĭ bulgarĭ până la o distanţă de 4 chilometri departe de oraş.

Până la satul Grivița elevii aŭ fost conduşi de primarul oraşului Daniloff, ajutorul sĕŭ d. M. Bacivaroff şi încă câţi-va elevi şi orăşeni din Plevna. Autorităţile eraŭ representate prin d sub-prefect St. Iconomoff; cu toţii apoi s'a oprit la capela română de la Grivița.

Iată în fine sosiţi prin acele locuri ce pentru fie-care român sunt sfinte, pământ muiat la 1877 cu sângele eroilor români.

Această capelă este ridicată în amintirea soldaţilor români, căzuţi în 1877 la atacul Griviţei.

Rênd pe rênd elevii escursioniştii sunt scoborâţi în mausoleul Capelei, unde sunt deja şi osemintele bravilor ofiţeri români. Osămintele sunt aşezate în nişte rafturi de scânduri în forme de piramide. In faţa acelor sfinte moaşte d. director Traian Ionescu, îngenunchiă dimpreună cu toţi asistenţii. Se făcu o mică rugăciune iar corul gimnaziului cânta «Vecînica pomenire».—

Apoi d-sa a ţinut un prea frumos discurs, bine simţit amintind celor presenţi vitejia cu care soldaţii români s'aŭ luptat pentru patrie şi independenţa Bulgariei. Lacrimi se iviră în ochii asistenţilor, aşa de mişcătoare eraŭ cuvintele spuse.

După dînsul vorbi d. Tvetcov funcţionar în administraţia financiară din Plevna. In o prea frumoasă cuvêntare, d-sa, după ce vorbise despre acest eveniment însemnat, ţinênd în mână o bucată de pământ luat de jos, se întoarce către elevi şi zise: «Amintiţi-vĕ voi iubiţi copii, că fie care pas din acest pământ este înmuiat cu sângele fraţilor voştrii; luaţi dar dintr'însul şi păstraţi'l, căci el este cel mai scump *talisman*, duceţil părinţilor voştri, ca ei să'l sărute, mamelor voastre să'l ude cu lacrimi, iar surorile voastre să le dedicei imnuri!»

Elevii escursioniştii aŭ vizitat apolocul numit Grivița No. 2 unde a căzut eroul ofiţer Valter Mărăcineanu. Şi aci când d. profesor Anastase Grigorescu a esplicat elevilor meritele lui Mărăcineanu şi la pronunţarea numelui sĕŭ, cu toţii aŭ îngenunchiat şi aŭ descoperit capul, corul cântând «Vecînica pomenire».—

Apoi reîntorcându-se la capelă, aci d. căpitan Bitze un reteran al rĕsboiului din 1877 îi învită la masă oferită de primăria Plevna. Tot din Plevna d. Ionescu a adresat M. S. Regelui Carol I următoarea telegramă:

M. S. Regelui, la Bucureşti.

«Veniţi în escursiune istorică la Plevna, 103 elevi şi corpul profesoral al gimnasiului din T.-Măgurele, nu ne putem abţine d'a Vĕ exprima în numele lor, sentimentele noastre de înaltă recunoştinţă, profund respect şi neţărmuit devotament: Să trăiţi Majestate! Să trăiască M. S. Regina! Să trăiască AA. LL. Principii moştenitori».

La această telegramă, directorul gimnasiului a primit următoarea adresă scrisoare:

D le Director,

«M. S. Regele a primit cu o deosebită plăcere telegrama ce i-aţi adresat din Plevna, în numele corpului didactic şi al elevilor gimnasiului din T.-Măgurele.

Foarte plăcut atins de aceste frumoase sentimente, Majestatea Sa a bine-voit a mĕ însărcina să vĕ transmit atât d-voastră, cât şi corpului didactic al acelui gimnaziŭ vinelor sale mulţumiri.

Primiţi, vĕ rog, d-le director, încredinţarea osebitei mele consideraţiuni.

Şeful casei militare regale

General Vlădescu»

După ce-aŭ luat în curtea capelei masa, toţi escursioniştii suindu-se în căruţele ce 'i aşteptaŭ, aŭ urmat drumul spre Nicopol şi T.-Măgurele spre casă.

Nu s'aŭ oprit de cât foarte puţin la satul Museliu-Selo, unde aŭ fost întâmpinaţi de autorităţile din Neapol în frunte cu primarul care le pregătise masa la Nicopol.

Sosiţi la Nicopol, aci fură primiţi de o mulţime de orăşeni atât din Nicopol cât şi din T.-Măgurele. Apoi li s'a servit masa şi tocmai la 8 sa efectuat trecerea Dunărei înapoi la T.-Măgurele, unde aŭ ajuns la ora 9 şi jum., seara.

Tutulor le-a rĕmas o frumoasă amintire din această vizită a lucrurilor sfinte pentru ori şi ce Român.

Părinţii elevilor foşti în escursiune aŭ trimes d-lui primar de la Berna o telegramă pe felicitare, în limba franceză, pentru călduroasa primire ce s'a făcut escursioniştilor.

«Aureliade»

Castelul Montorgueil

Pe coasta estică a insulei Iersey, cea mai mare dintre insulele canalului englez, se află mândrul castel Montorgueil, — fireşte pe jumătate ruinat, — zidit de regele Guillaume Cuceritorul, care supuse insula Angliei. Şi astă-zi se vede pe poarta de piatră insigniile regale. Un secol mai târziŭ a aflat aci un azil regele Carol II Stuart.

Castelul, reşedinţa vechilor seniori ai insulei Iersey se află pe o stâncă puternică şi este înconjurat de trei părţi de mare. In castel se află o fântână de pe timpul Romanilor. De pe vêrfurile sale se pot vedea castelele Normandiei şi ale Bretagniei, precum şi temulele stânci Paternoster.

Chipul omului

O credinţă generală a popoarelor creştine e că în cele din urmă zile ale lumei va fi o mare secetă, în cât oamenii vor muri de foame şi sete.

Atunci Anti-Christ va umbla prin lume cu butoaie cu apă şi va da de băut oamenilor în schimbul «chipului» lor, adică al portretelor.

Cine îşi va da chipul, îşi va da sufletul, căci acest chip va fi un fel de adeverinţă.

Legenda aceasta nu e creştină. Ea a existat la toate popoarele lumei vechi şi există şi azi la popoarele necreştine. Credinţa într'un raport material ce ar fi existând între o fiinţă vie şi chipul sĕŭ, este poate tot aşa de veche ca şi omenirea.

Un lucru caracteristic este că pe pereţii peşterilor locuite de oameni primitivi, se află desemnate tot felul de animale, une-ori şi flori, dar oameni nici odată.

S'aŭ făcut cercetări în mai multe peşteri pline cu oase, cu deosebire în Boemia şi Franţa, unde s'aŭ găsit, pe lângă foste rămăşiţe de animale, şi felurite desenuri primitive. Desenurile sunt făcute cu vârful unei pietre.

Prinţii din Africa cred că omul, a cărui umbră a căzut unde-va pe o apă, a fost mâncat de crocodili.

Popoarele semi-barbare cred că ori-ce rĕŭ i se face chipului, omului însuşi i se face Dacă scoate ochii portretului, ochii omului viŭ se usucă; dacă tae gâtul portretului, omul îşi va frânge gâtul.

De aceea e atât de greŭ să faci pe un semi-barbar să se fotografieze. Toţi călĕtorii cari aŭ cutreerat ţĕrile locuite de semi-sĕlbateci, aŭ vĕzut şi aŭ spus lucrul acesta.

Intrebaţi de ce nu voesc să li se facă chipul, semi-sĕlbatecii rĕspund că o parte din sufletul lor trece prin farmec în chip şi ast-fel omul ajunge în stăpânirea aceluia care'i posedă chipul.

D. Kane povesteşte că, în călĕtoriile sale pe la Pieile-Roşii, era ade se ori plictisit de indieni curioşi, cari se adunaŭ pe lângă el. Şi nu putea scăpa de dânşii alt-fel, de cât scoţênd o hârtie şi un creion şi se făcea că le desemnează chipul. Indată ce vedeaŭ hârtia, indienii o rupeaŭ la fugă şi curăţeaŭ locul.

Un caz analog povesteşte Bruch, care a călĕtorit pe la polul Nord. Intr'o zi îl cercetă un laplandez care, după ce bĕu rachiŭ, prinsese poftă de vorbă şi numai avea de gând să plece. Bruch scoase o hârtie şi începu să deseneze pe ascuns.

Abia observă laplandezul aceasta şi de odată o luă la fugă. Mai têrziŭ, când Bruch se întâlni cu laplandezul şi îl întrebă de ce a fugit, acesta rĕspunse:

— Ce, mĕ credeai nebun ca să te las să mĕ ai în stăpânire şi să faci ce vrei cu mine?

Indienii desemnează pe pietre chipul duşmanilor lor şi apoi le găuresc ochii, le străpung inima, etc., cu credinţa că toate acestea le sufer

dușmaniĭ în realitate. Indigeniĭ din insula Borneo fac chipurĭ de ceară, reprezentând pe dușmaniĭ lor, apoĭ pun chipurile d'inaintea foculuĭ și cred că, topindu se chipul, s'a topit și dușmanul. Tot acest obiceiŭ există și în Peru, în India estică, unde indieniĭ străpung chipurile cu ace, ca să chinuiască maĭ tare pe dușmanĭ.

Această credință a jucat un rol chiar și în centrul Europeĭ, la popoare civilizate.

Pe timpul Catherineĭ de Medicis, credința aceasta era generală. Toată lumea nu făcea pe atuncĭ de cât chipurĭ de ceară, reprezentând pe dușmanĭ. Ceea-ce se crede despre chipul oamenilor, se crede și despre acela al animalelor. Tanner spune că semințiile indiene ale Americeĭ de Nord fac chipurile animalelor pe carĭ voesc să le vîneze și, ca să fie maĭ sigurĭ de vînĕtoare, străpung inimele animalelor desemnate.

Această credință, în puterea tainică a desemnuluĭ, le dădea curaj, energie și siguranță în mișcările trebuincioase pentru uciderea animaluluĭ.

Este decĭ lucru explicat de ce nicĭ Egipteniĭ vechĭ, nicĭ locuitoriĭ de la Ganges, nicĭ oameniĭ din epocile primitive în Europa nu prea desemnaŭ oamenĭ, ci numaĭ animale.

C.

Filipinele și Antilele

Teatrul rĕsboiuluĭ spano-american se află în Antile, la Cuba și în Filipine la Maila. Pentru ca cititoriĭ noștri să'șĭ facă o idee asupra acestor locurĭ, publicăm următoarele amănunte:

Manila

Manila este capitala insulelor Filipine și se află situată pe insula Luzon la estremitatea golfuluĭ cu acelaș nume, într'o pozițiune dintre cele maĭ încântătoare, avênd o populație de 200,000 locuitorĭ. Golful Manila are o circomferință de 120 mile maritime, înconjurat de munțĭ înalțĭ. In el se varsă rîul Pasig. Pe țĕrmul stâng al rîuluĭ se află partea spaniolă a orașuluĭ, iar pe cel drept partea malayeză-chineză. Cartierul spaniol e o puternică fortăreață patru-unghiulară. Citadela și fortificațiile orașuluĭ datează din veacul al 16 și 17-lea. Aŭ ziduri înalte și groase înconjurate de șanțurĭ adîncĭ.

S'aŭ m'aĭ construit alte forturĭ nouĭ după sistemul noŭ. Catedrala, o zidire maĭ estetică din veacul al 16-lea, palatul «căpitanuluĭ-general», primăria, universitatea, teatrul, școala de marină, daŭ orașuluĭ un aspect imposant.

In oraș sunt o mulțime de mănăstirĭ. Cu totul altă lume este în partea cea-l'altă a orașuluĭ unde se află populațiunea chineză malayeză, precum și Europenĭ carĭ nu sunt Spanioliĭ. Casele lor sunt construite din Bambus și frunze de palmierĭ și din cauza umezeleĭ se află pe stâlpĭ. Ferestrele nu sunt de sticlă, ci din cojĭ subțirĭ de stridiĭ, care sunt înțepenite în cadre de zăbrele. Spațiul de sub case servește de grajd saŭ magaziĭ. In jurul fie-căreĭ case se află câte o grădină.

Mahalelele întinse formate din astfel de case, sunt centrul industrieĭ, comerțuluĭ și navigațiuneĭ; acolo se află bursa, băncile, marele case de comerț, mărfurĭ, fabricĭ. Strada chineză prezintă o afluență mare și un viŭ contrast față de posomorîtele strade din cartierul spaniol, dincolo de rîŭ.

In Manila se află concentrate industria și comerțul insulelor Filipine. Aicĭ sosesc toate vapoarele și corăbiile.

Poporațiunea Filipinelor este de 7,500,000. Ea constă din Malayezĭ, a căror emigrațiunĭ aŭ nimicit cu totul poporațiunea indigenă străveche nu mită Negritos. A maĭ rĕmas un rest de 30,000.

Malayeziĭ sunt parte creștinĭ parte aderențĭ aĭ profetuluĭ. Eĭ sunt foarte dibacĭ în comerț, fabricarea de arme, sculptura de fildeș și lemn și în arta navigațiuneĭ. Aŭ puțină aplicare spre agricultură.

Caracterul lor nu e tocmaĭ de lăudat; eĭ sunt perfizĭ, rĕzbunătorĭ, cruzĭ și foarte sĕlbaticĭ. Afară de aceea s'a format o clasă mixtă, din Malayezĭ și Spanioliĭ, așa numițĭ Creoliĭ saŭ Mestițĭ.

Cuba

Cuba este cea maĭ mare din insulele vest-indice și ale Americeĭ centrale. Ea se află situată între golful Mexican, calea Florida, canalul Windwarts și marea Caribică. Are aproape un milion și jumĕtate locuitorĭ: Spanioliĭ, Creoliĭ, Chinezĭ, Negri și alțĭ Europenĭ. Insula aceasta este guvernată după constituția din 1885. Căpitanul general, este guvernator cu putere aproape absolută. Capitala insuleĭ este Havana.

Christof Columb a descoperit această insulă la 1492.

La început a avut numele Juan, apoĭ Fernando și maĭ la urmă Cuba. Este o insulă foarte înfloritoare. Se cultivă în mare cantitate zahăr, tutun, cafea.

De când o stăpânesc Spanioliĭ s'aŭ întâmplat o mulțime de revolte ale Negrilor, carĭ aŭ fost suprimate de Spanioliĭ cu puterea armelor. Maĭ târziŭ se iviră conflicte între Spanioliĭ și Creoliĭ (Spanioliĭ născuțĭ în Cuba) fiind-că aceștia din urmă eraŭ delăturațĭ de la toate funcțiunile publice.

Revoltele dese ale creolilor și negrilor a costat foarte mulțĭ banĭ pe Spania și multe viețĭ de oamenĭ.

Revoltele de la 1845 încoace aŭ fost sprijinite pe sub ascuns de guvernul Statelor-Unite, care trimetea insurgenților arme și proviziunĭ. La 1880 abia s'a desființat sclavia.

Acum Spania a intrat în luptă cu Americaniĭ, care ajută pe insurgențĭ. Soarta armelor va decide asupra posesiuneĭ acestuĭ «mărgăritar al Antilelor.»

C.

O călĕtorie

în pământurile descoperite de Cristofor Columb

3)

CAPITOLUL VI

Coborîndu-mĕ în fine pe noul debarcader, construit cu ocazia serbărilor de la 1892, al căruĭ aspect modern contrastează cu solemnele amintirĭ care înconjoară istoricele coloane, făcuĭ o schiță a monastireĭ.

Apoĭ prin larga și moderna cale avênd pe marginĭ palmierĭ și florĭ, ajunseĭ la cărarea care de la rîŭ conduce la monăstire, bucurându-mĕ mult că străbat același drum pe care a călcat și Columb.

Din cele fabricate înainte de secolul XV, numaĭ rĕmân de cât zidurile de susținere ale presbiteriuluĭ, de pe care se înalță cupola octogonală a bisericeĭ; cum a rĕmas și poarta eĭ îndreptată spre miază zi și restaurată de curênd.

Restul monăstireĭ e în mare parte opera secoluluĭ al XV, cu adaose care datează din secolul la XVIII; reparațiunile și restaurările interne aŭ fost executate cu ocazia centenaruluĭ al patrulea.

Fațada monăstireĭ îndreptată spre rĕsărit, mĕsoară aproape 40 de metri și pe ea se află intrarea formată de o mică poartă în stilul obicînuit arabo-spaniol din secolul al XV-lea.

Cu o emoțiune adâncă mĕ îndreptaĭ spre acea poartă și pătrunseiŭ în vestibulul care dă în monăstire.

In jurul vestibuluĭ se află o bancă de piatră.

Un respect religios nu mi-a permis să staŭ acolo unde poate Columb, într'un moment de oboseală, zdrobit de lunga călĕtorie, se așezase jos așteptând ca călugărul portar să vie să'ĭ deschidă; simțiĭ o vie satisfacție atingând cu mâinele mele acea poartă de care poate Columb se rezemase; observaiŭ fie-care colț aproape timid de a mĕ regăsi în acel loc sacru, plăcându'mĭ marea tăcere care domnea acolo și încântat de a mĕ găsi singur.

Bătuĭ respectuos în poartă și așteptaĭ să mi se deschiză, aproape mulțumit de lunga așteptare.

Copilăriĭ; se va spune!

Dar acestea eraŭ sentimentele pe

care le simţeam atuncĭ în inima mea şi pe când eram coprins de venerație pentru un trecut glorios, aveam în acel moment aproape un simţimênt de mândrie, ştiindu-mĕ concetăţean al luĭ Columb şi marinar.

Intrând în monăstire, mĕ grăbiĭ să vizitez biserica, şi ea de obicĭnuitul stil, foarte simplă şi de mică dimensiune, mĕsurând 22 de metri de cea maĭ mare lungime şi aproape 8 de lărgime.

Ca toate bisericile vechĭ primeşte lumina de la o cupolă care acoperă presbiteriul.

La dreapta altaruluĭ celuĭ mare se află o inscripţie amintind vizita făcută la 2 Maiŭ 1882 de regele Alfons XII, împreună cu Infanta dona Isabela; în capela din faţă la poarta de intrare pietre diferite amintesc comemorările şi serbările care aŭ avut loc la Rabida la epoca centenaruluĭ al IV-lea de la descoperirea Americeĭ.

Pentru meritul artistic cea maĭ bună e acea a *Comercio y la Industria de Huelva* oferită *à los heroes del descubrimiento de America*. Ea e de bronz şi ornată la colţurĭ cu basso-reliefurĭ figurând pe Rabida, o caravelă şi diferite instrumente nautice vechĭ.

Trecuĭ apoĭ în sala zisă *huespederia*, ornată cu cincĭ frumoase plante de banan, care fiind adăpostite de vânt, cresc cu mare putere.

Vizitaĭ în urmă anticul *cormedor* saŭ refectoriul călugărilor, unde *preşedintele Canovas a prezidat congresul americaniştilor*, după cum mi-a spus în mod grav şi cu o oare care satisfacţie călĕuza mea.

Mĕ urcaĭ apoĭ în catul superior, fuĭ în sala *Capitular* numită şi *el cuarto de fray Antonio de Marchena*, ornată cu tablourĭ foarte proaste reprezintând principalele evenimente din viaţa luĭ Columb.

Tavanul acesteĭ celule de lemn susţinut de grinzĭ, care cu toate că aparţine construcţieĭ originare, e destul de bine conservată, după cum sunt şi ferestrele şi uşa cu ornamente simple şi bizare, indicând bine influenţa artiştilor maurĭ.

Tradiţiunea, dar numaĭ tradiţiunea spune că aceasta a fost celula unde a locuit Columb; lucru care însă e foarte puţin probabil.

Pe registrul care primeşte în această sală iscăliturile vizitatorilor, semnaĭ şi eŭ adăogând vorbele: *căpitan al yachtuluĭ italian «Corsaro»*, aceasta ca să arăt că voiajul pe care acest yacht trebuia să'l facă se iniţia din aceste locurĭ.

Alăturĭ de această sală, se află o lojă, saŭ *mirador*, de pe ale căreĭ marĭ şi arcuite ferestre, ochiul poate zări în libertate puntea Umbria, Rio Tinto, Odiel, insula Saltes şi oceanul nemărginit.

De sigur această parte a monăstireĭ, unde sunt celulele călugărilor, cu toate că e restaurată, e cea maĭ interesantă pentru amintirile istorice; căcĭ pe înălţimea aceleĭ loje Columb probabil va fi stat ore întregĭ gânditor în faţa aceluĭ imens tabloŭ care se afla dinaintea ochilor luĭ; oceanul, cu legendele luĭ înspăimântătoare, cu misterieasele luĭ spaime, i se pune în cale la descoperirea pe care el o visa.

De acolo sus admirând soarele în maestoasele luĭ apusurĭ, Columb 'l va fi întrebat în zadar la ce alte pămênturĭ şi lume va ajunge el...

In splendidele şi seninele nopţĭ din Andaluzia, acea sală va fi rĕsunat de discuţiile, de ştiinţificile controverse, susţinute de *genovez* cu călugărul Juan Perez, cu astrologul Antonio de Marchena şi cu fizicianul Garcio Hermandez, medicul din Palas, spre a'Ĭ convinge şi a'Ĭ atrage în cauza luĭ... Câtă poezie de amintirĭ..

După ce mi-am satisfăcut una din cele maĭ înfocate dorinţe ale sufletuluĭ meŭ, cu pelerinagiul la Rabida, mĕ gândiĭ la *Corsaro* al meŭ, mĕ gândiĭ la călĕtoria pe care vroiam să o întreprind chiar pe urmele caravelelor şi cu mare părere de rĕŭ părăsiĭ istorica monăstire.

Sosind la vechea cruce care se înalţă lângă Palas, în faţa căreia imaginaţia mea aţâţată îmĭ reprezinta pe Columb îngenuchiat lângă micul Diego, privirea mea fu atrasă de o potcoavă de cal, părăsită pe drum.

La acea vedere se deşteptă în mine acel simţimênt de un misticism superstiţios care somnolează în orĭ ce inimă de marinar şi pe furiş luaiŭ acea potcoavă, convins că am cu mine talismanul destinat să scape pe *Corsaro* de pericolele lungeĭ călĕtoriĭ!

Par'că vĕd pe cititor surîzênd la această mărturisire a mea, totuşĭ acea potcoavă am ţinut'o mereŭ la mine şi o ţiŭ şi azĭ ca pe un lucru scump.

Corsaro plecat din Cartagina la 11, a ajuns la Cadix, în după amiaza zileĭ de 16 şi eŭ l'am ajuns în ziua de 20 Iunie.

Ştirea că un genovez, era aproape ca să plece spre a străbate drumul parcurs în prima descoperire făcută de Columb, era acum de domeniul public!

Nedorind să deviŭ punctul de miră al cetăţenilor din vechia *Gadés*, grăbiĭ plecarea; cumpĕraĭ proviziunĭ şi la 4 ore după amiazĭ în ziua de 22 Iunie, luându'mĭ adio de la Lumea-Veche mĕ îndreptaĭ spre cea Nouă.

Abia fuĭ afară din rază şi cerul se înoră şi marea deveni onduloasă.

(Va urma)

Varietăţĭ

Un noŭ pol magnetic? — Preşedintele societăţeĭ geografice din Rusia, locotenentul general Tillo, a primit de la profesorul Levit din Moscova ştirea că acesta a descoperit în luna trecută în satul Kotschetowka un loc în care înclinaţiunea aculuĭ magnetic formează tocmaĭ 90 grade. Ziarele ruseştĭ trag de acĭ concluziunea că în satul acesta se află un noŭ pol nordic magnetic. Spre nord şi spre sud de acest pol nordic se schimbă înclinaţiunea aculuĭ magnetic atât de repede, aşa în cât deosebirea fie-căreĭ 10 şaşche (la un loc 21 metri) face maĭ mult ca un grad. Direcţiunea aculuĭ la pol depinde numaĭ de învêrtirea firuluĭ.

—x—

Arbore electric.—In pădurile seculare din India se află un arbore care are nişte proprietăţĭ inexplicabile şi ciudate. Frunzele acestuĭ arbore sunt în gradul cel maĭ mare electrice, aşa în cât mâna care le atinge simte îndată o puternică sguduire electrică. Acest arbore minunat are un puternic efect şi asupra aculuĭ magnetic, căcĭ îl face să devieze la o distanţă de 20 metri. Arboreluĭ i s'a dat numele *Philotacea electrică*. Tensiunea puteriĭ electrice se schimbă de maĭ multe orĭ pe zi. Maĭ puternică este la amiazĭ, pe când la miezul nopţeĭ dispare aproape cu totul. Şi în timp de ploaie îşĭ pierde arborele electricitatea, aşa în cât se poate apropia un ac magnetic, fără ca acesta să devieze câtuşĭ de puţin. Animalele pare că cunosc puterea magnetică a arboreluĭ, de oare-ce nicĭ o dată nu s'aŭ vĕzut pe ramurile sale pasĕrĭ saŭ insecte.

—x—

O nouă expediţie la Kilimandscharo.—Doĭ germanĭ, un doctor şi un pictor, vor întreprinde în anul acesta o expediţie la Kilmandscharo, cel maĭ mare vulcan din Africa. Problemele principale al acesteĭ expediţiunĭ care va porni în luna aceasta din Lipsca sunt: Maĭ întâiŭ se va cerceta cu deamănuntul partea nordică a munteluĭ. Maĭ departe se va resolva chestiunea dacă Kilimandscharo a fost maĭ înainte îngheţat. In timpul maĭ noŭ s'a descoperit în regiunile tropicale urme de vechĭ gheţarĭ, aşa în tropicele Americeĭ nordice, precum şi la vulcaniĭ din Africa Ruwenzori şi Kenic. Dacă se vor afla urme de gheţurĭ atuncĭ se poate deduce că acolo a fost o climă rece. Durata expediţiuneĭ va fi de o jumĕtate an.

Anul II.—No. 61. 10 BANI IN TOATA ȚARA București, Miercurĭ, 24 Iunie, 1898

ZIARUL CĂLĔTORIILOR

ŞI AL INTÊMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Leĭ 4.50 pe an în toată țara
» 2.50 « $1/2$ « « «
Abonațiĭ pe un an primesc și un roman de 1 volum.

Redacția și Administrația:
No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare o dată pe sĕptămână
— MARȚEA —

SFÎRȘITUL UNEĬ RASE INDIENE. — (Vezĭ explicația)

Anunciŭ

Aducem la cunoștința cititorilor noștriĭ că *Ziarul Călĕtoriilor* primește spre publicare în coloanele sale descrierea localităților maĭ însemnate, a băilor, etc., din țară, precum și descrierea escursiunilor făcute de societăți, de turiștĭ etc.

Sfirșitul uneĭ rase indiene

Unele rase sunt condamnate să dispară la contactul cu europeniĭ, din cauză că nu pot să-șĭ asimileze civilizația noastră, care-ĭ constrânge din toate părțile. In Australia, ceĭ din urmă băstinașĭ, aŭ dus o existență nesigură, zecimațĭ de gloanțele colonilor și de foame. In Statele-Unite, triburile indiene se topesc ca zăpada la soare, grăbindu-șĭ singure disparițiunea prin resvrătirĭ tot atât de nesocotite, pe cât de neputincioase.

Era un timp când națiunea Siu numĕra foarte mulțĭ rezboinicĭ și suveraniĭ din Vest se tratañ de la egal la egal cu guvernul din Wasihngton. O jumĕtate de veac a fost destul pentru a se ruina pe deplin și în curînd se vor numĕra cu sutele reprezentanțiĭ acesteĭ numeroase și puternice națiunĭ.

Rĕscoala din 1890 a fost cea din urmă și cea maĭ supremă sforțare a uneĭ lungĭ agoniĭ și singura voce care se auzi atuncĭ pentru a pleda cauza lor și a le revindeca drepturile nesocotite, a fost a uneĭ femeĭ americane d-na C. Waldon, care s'a dus lângă *Sitting Bull* «Taurul Așieĭ», cel din urmă șef al Siuzilor. Dînsa a căutat să-l reîntoarcă de la o luptă inutilă.

Vreme de maĭ multe lunĭ, cu toate primejdiile ce îndura, ea a trăit în mijlocul Siuzilor și scrisoarea eĭ, făcută cu câte-va zile maĭ înainte de evenimentele carĭ aŭ adus moartea bătrânuluĭ rĕsboinic, atestă energia silințelor sale. «In ultima întrevedere ce am avut cu *Sitting Bull*, zicea dênsa, l'am silit din toate puterile ca să'șĭ liniștească poporul. El a ridicat din umerĭ și'mĭ rĕspunse: — «Ce pot să fac? Agențiĭ americanĭ ne tratează prea rĕŭ. Eŭ sunt bĕtrân acuma, desgustat de tot ce vĕd; orĭ ce s'ar întâmpla, prefer să mor». Pe urmă ea adăogă: «Siuziĭ sunt disperațĭ; nu li se plătesc pămênturile, nu li se daŭ emiclicurile convenite, nu s'a ținut încă făgăduiala făcută în 1875, d'a li se da o îndemnitate pentru 7,000 caĭ ce li s'a rechizionat». Ea insista, maĭ cu seamă, asupra acestuĭ fapt că Indieniĭ cu carĭ s'aŭ redus maĭ mult relațiunile, eraŭ Ancapapa, propriul trib al șefuluĭ Siuzilor și că agențiĭ americanĭ voiaŭ, lucrând ast fel, să se rĕzbune pe *Sitting Bull* și să'l înfurieze la extrem.

El era resemnat. Impreună cu forțele, simțea că'ĭ scad și puterile. Astfel, la apropierea marelor evenimente, niște frigurĭ religioase domneaŭ în întreg poporul sĕŭ. Pe urmă ideĭ nouĭ se înfiltrară. La 13 Noembrie 1890, vaporul «Bengenland» aducea la Filadelfia 39 de Siuzĭ, din tribul Ogattata, venind din Europa, unde trecuseră douĭ anĭ. Tot Parisul a putut să'ĭ vadă atuncĭ la reprezentațiile date, în timpul expozițieĭ, de către Buffalo-Bill.

Pregătirile de luptă eraŭ acum gata. Siuziĭ, armațĭ cu carabine Winchester și cu revolvere, ridicară corturile lor și se prepararăă de plecare. La vederea Siuzilor, vrăjmașiĭ lor de moarte, carĭ nu eraŭ de cât Siuzĭ intrațĭ în armata americană, rĕzboiniciĭ luĭ *Sitting-Bul* se grupară în jurul șefuluĭ lor și fără a aștepta ordinul lor, începură focul. Scuțiĭ, carĭ formaŭ avant garda, căzură morțĭ. Ceĭ-l'alțĭ ripostară. Artileria deschise apoĭ focul asupra Siuzilor. Sitting Bul fu făcut prizonier. Siuziĭ luară ofensiva pentru a'șĭ scăpa șeful pe care gloanțele îl trântiră la pămênt. Un glonț îĭ sfărîmă umĕrul, un altul îĭ străpunse inima. Alăturĭ cu el căzu fiul sĕŭ Black-Bird și ceĭ maĭ bunĭ soldațĭ aĭ sĕĭ.

Moartea luĭ Sitting Bull puse capĕt lupteĭ. Generalul american Forsyth dădu ordin să se desarmeze Siuziĭ. Inconjurațĭ de trupe, dominațĭ de focul artilerieĭ pusă în linie pe înălțimĭ, Siuziĭ se formară în cerc, depunênd carabinele la picioarele lor. Dar, când rîndurile soldaților se deschiseră, vĕzură din noŭ apărând Scuțiĭ, carĭ veneaŭ să le ia armele. Un murmur prelungit se auzi atuncĭ. Ura în potriva acelora pe carĭ îĭ condiraŭ de trădătorĭ aĭ raseĭ lor și ucigașĭ aĭ șefuluĭ lor, se redeșteptă. Intr'o pornire neînfrânată de mânie, eĭ puseră mâna pe carabine. Ceĭ dinteiŭ scuțĭ fură omorîțĭ. Generalul Forsyth dădu ordin mitraliezelor să deschidă focul. Timp de un ceas Indieniĭ luptară cu desperare, dar fură omorîțĭ până la cel din urmă, bărbațĭ și femeĭ. Numaĭ 6 copiĭ aŭ scăpat din această luptă, care n'a costat pe armata regulată de cât 75 de oamenĭ.

Și ast-fel a dispărut această rĕsvoinică rasă indiană.

C. de Varigny.

Un concert în Serail

Este lucru știut, că nicĭ un strein nu poate călca în Serailul Sultanuluĭ; unul dintre ceĭ d'inteiŭ, pentru care s'a ocolit această măsură, a fost vestitul pianist vienez Leopold de Meyer, care la 1844 avea să dea un concert în fața Sultanuluĭ Abdul-Medschid, căruia îĭ plăcea foarte mult musica.

Pianistul descrie în modul următor acest eveniment:

«Aveam deosebita onoare să daŭ un concert în fața Sultanuluĭ — dar aceasta nu era tocmaĭ lucru ușor — cel puțin mie mi-a fost foarte greŭ. La orele 8 dimineața m'aŭ chemat la palat, de și aveam să concertez abia la orele 3 după amiazĭ; am trebuit să mĕ prezint în mare uniformă pe care am trebuit să o inventez extra și să mi o comand la un croitor. Am trebuit să staŭ șeapte ore într'o frumoasă galerie, fără ca să mi se dea voie să șez, pe când din timp în timp, venea câte cine-va ca să'mĭ anunțe ce se petrece la M. S. Sultanul.

«M. S. Sultanul s'a sculat! — la cuvintele acestea trebuia să fac un compliment până la pămînt; maĭ târziŭ mi-se anunță: «M. S. Sultanul se duce la baie!» — iarășĭ un compliment adânc. «M. S. se îmbracă!», alte complimente. «M. S. ia cafeaua!» iar complimente adâncĭ.

In fine mi se aduse pianul meŭ, dar îĭ luară picioarele, din cauză să nu se strice dușumeaua de mozaic a galerieĭ. Pianul se află pe spinarea a cincĭ sclavĭ, carĭ gâfâiaŭ sub sarcina asta. Am spus, că 'mĭ este imposibil să cânt ast-fel, și după multă greutate i s'a pus picioarele și apoĭ apăru Sultanul. După fel de fel de salutărĭ mi s'a ordonat să cânt—am cerut un semn, dar Doamne ferește, nu este permis să staĭ pe scaun în fața auguste persoane a Sultanuluĭ. Am spus că nu pot cânta stând în picioare și în fine Sultanul se îndură să-mĭ permită a sta pe scaun. Am început să cânt și el ascultă cu atențiune, se mira și mĕ lăuda, căcĭ el este un elev a luĭ Donizetti, care era atuncĭ în Constantinopol, director de muzică. Când am eșit din Serail, îmĭ părea bine că am scăpat de un așa chin.»

EPISOADE DIN CĂLĔTORIA MEA LA

POLUL NORD

PARTEA DOUA

In sfîrșit la 12 Iunie, după treĭ lunĭ de luptă teribilă, ajungem la apa liberă de la extremitatea de sud a țĕreĭ Frantz-Iosif. Acum, reîntoarcerea ne e asigurată; în comparație cu lupta teribilă pe care a trebuit s'o ducem pân'acum, călĕtoria până la Spitzberg avea să fie o jucărie.

Ne credeam scăpaţĭ; dar tocmaĭ în acest moment se produse un incident care era cât p'aci să ne pricinuiască pierzania. Iată descrierea acestuĭ incident:

. . . .

După ce ne legasem caicele la marginea banchizeĭ, ne urcarăm pe o colină de ghiaţă ca să observăm împrejurimile şi să ne facem recunoaşterea drumuluĭ.

Pe când eŭ examinam orizonul, de odată Iohansen strigă: «Caicele plutesc pe apă în jos!» Alergăm cât putem spre ţĕrm. Caicele eraŭ deja la o oare care depărtare şi pluteaŭ cu repeziciune. Legăturile se rupseră.

Cât aĭ clipi din ochĭ, mĕ desbrac de vestmintele cele maĭ incomode, ca să pot înota maĭ uşor. Nu cutez să mĕ desbrac de tot, temĕndu-mĕ de cârceĭ. Şi,—sar în apă.

Vântul sufla şi împingea caicele la larg în mare. Apa era rece ca ghiaţa; vestmintele îmĭ împedicaŭ mişcările şi caicele se depărtaŭ mereŭ. In loc să câştig teren, pierdeam din ce în ce...

Dar cu caicele dispărea orĭ ce speranţă de scăpare pentru noĭ, şi tot ce posedam. Or că mĕ înecam, or că mĕ întorceam la ţĕrm fără caice, rezultatul pentru noĭ era acelaşĭ...

Decĭ, îmĭ adunaĭ toate puterile şi făcuĭ o sforţare teribilă. Scăparea era posibilă numaĭ cu acest preţ... Când mĕ simţiĭ obosit, înotaĭ pe spate.. In această poziţie vĕzuĭ pe Iohansen care se plimba pe ghiaţă ca şi coprins de frigurĭ. Sĕrmanul prieten! nu'şĭ găseşte locul; ceea ce îl exasperează maĭ mult, e starea de neputinţă la care se vede redus... N'avea nicĭ o speranţă să mĕ vadă rĕuşind, dar dacă s'ar fi aruncat şi el în apă, aceasta nu putea să ne ajute nimic. Maĭ târziŭ mi a povestit că această aşteptare a fost momentul cel maĭ penibil al vieţeĭ sale.

Când m'am întors în apă, vĕzuĭ că eram maĭ aproape de caice. Această împrejurare îmĭ redete curajul şi îmĭ reînoiĭ sforţările. Din nenorocire, picioarele-mĭ începeaŭ să amorţească şi aproape nu le maĭ simţeam; în curând nu le voĭ maĭ putea mişca...

Acum distanţa nu maĭ e aşa mare, dacă vom maĭ putea rezista câte-va momente, vom fi scăpaţĭ! Inainte dar!... Daŭ din mânĭ cu ultima sforţare... încă câţĭ-va metri şi vom ajunge.

In sfârşit pun mâna pe o patină pusă de-a curmezişul îndărătul caicelor... Suntem scăpaţĭ! Incerc să mĕ urc pe bord, dar corpul meŭ, înţepenit de frig, refuză orĭ ce serviciŭ. Un moment credeam că sosisem prea târziŭ, că eram la ţintă dar nu puteam să triumf în ultimul moment...

După un moment de groază teribilă, rĕuşiĭ să trec un picior peste sania pusă de-a curmezişul şi cu ajutorul acestuĭ punct de sprijin isbutiĭ să mĕ urc sus. Imediat apucaĭ lopata, dar corpul meŭ era atât de amorţit în cât nu mĕ maĭ puteam mişca aproape de loc.

Dacă cele două caice n'ar fi fost legate unul de altul, aş fi putut să manevrez maĭ uşor. Dar aşa era imposibil! In starea în care mĕ aflam, înainte de a fi isbutit, mi-era frică să nu cad ţapăn de frig.

Dar singurul mijloc de a mĕ încălzi era tot să caut să vîslez. Corpul întreg îmĭ era insensibil. Când adia vêntul, aveam sensaţia că îmĭ trecea prin piele, dinţiĭ îmĭ clănţăneaŭ, eram străbătut de frig. Totuşĭ puteam să mişc încă lopeţile.

Zăriĭ aproape de tot două pasĕrĭ, un vênat foarte ispititor. Luaĭ puşca şi cu o singură descărcătură de alice le uciseĭ pe amêndouĕ.

In sfârşit ajunseĭ la ţĕrm şi peste câte-va minute locul de popas fu instalat. Eram istovit; cu mare greutate, susţinut de Iohansen, pot să mĕ tîrăsc şi să mĕ ţin în picioare. Clănţănind din dinţĭ, nu pot nicĭ să mĕ desbrac; Iohansen mĕ desbrăcă, îmĭ dădu toate vestmintele uscate pe carĭ le aveam de rezervă, mĕ culcă în sac şi mĕ acopere cu pânzele şi cu tot ce găseşte, ca să mĕ apere de vênt.

Eŭ tremur mereŭ, dar în curând încep să mĕ încălzesc. Numaĭ picioarele, pe carĭ le avusesem goale în apă, îmĭ rĕmăseseră încă mult timp recĭ şi nesimţitoare ca nişte sloiurĭ.

Pe când Iohansen ridică cortul şi frige pasĕrile împuşcate de mine, eŭ adorm. Când mĕ trezesc, mâncarea e gata. O supă bună, caldă şi friptura şterseră în curând ultimele urme ale acesteĭ aventurĭ teribile.

Aceasta a fost ultima încercare. Desnodământul se apropia.

. . . .

CAP. VIII

Lătrat de câinĭ.—Urme.—Un om.—Expediţia Jackson.—Elmwood.—Intoarcerea în ţară

16 Iunie 1896.—Un vênt uşor aduce de pe uscatul învecinat sgomotul piuituluĭ de pasĕrĭ. Ascult acest sgomot de viaţă... De odată mi se pare că aud lătraturĭ. Tresar, ascult... apoĭ nu maĭ aud nimic... nimic de cât ţipetele pasărilor. Poate m'am înşelat? Dar nu... Aud alte lătraturĭ... Nu maĭ e nicĭ o îndoeală permisă. Imĭ aduc aminte atuncĭ că am auzit ierĭ două detunăturĭ ce păreaŭ a fi de puşcă, dar pe carĭ, pentru moment, le luasem drept o contracţiune a gheţeĭ.

Strig numaĭ de cât luĭ Iohansen că am auzit câinĭ dinspre uscat.

— Câinĭ? repetă el maşinaliceşte, zăpăcit încă de somn.

In toată graba, tovarăşul meŭ se scoală şi se duce să asculte. Dar cu nicĭ un preţ nu vrea să creadă. A auzit el un sgomot ce semăna a lătrat, dar şi maĭ mare era sgomotul făcut de pasĕrĭ. In cele din urmĕ, părerea luĭ fu că eram victima uneĭ ilusiĭ.

Inghiţind în grabă dejunul, ne pierdurăm în conjecturĭ cu privire la posibilitatea presenţeĭ uneĭ expediţiĭ în aceste părţĭ. Să fie englezĭ saŭ compatrioţĭ? Probabil că era misiunea engleză care, când plecam noĭ, se pregătea să exploreze ţara Frantz Joseph?...

După ce terminarăm cu masa, eŭ plecaĭ să fac o recunoaştere, lăsând pe Iohansen să păzească caicele.

De odată descoper pe zăpadă nişte urme. Sunt prea marĭ să fie urme de vulpe. Prin urmare trebue să fi fost p'aci nişte câinĭ,—la câte va sute de paşĭ de locul nostru de popas. Cum de n'aŭ lătrat? Cum de nu i-am vĕzut?...

Capul mi e plin de gândurĭ ciudate şi rînd pe rînd trec de la îndoeală la siguranţă. Munca noastră excesivă, suferinţele, lipsurile de atâta timp vor lua un sfârşit? Mi se pare de necrezut. Şi cu toate astea idiciile sunt aşa. Aud un lătrat maĭ destinat şi din toate părţile vĕd urme carĭ nu pot să provina de cât de la un câine. Apoĭ iar nimic alt-ceva de cât sgomotul lumeĭ într'aripate. Imediat mĕ coprinde iar îndoeala. Poate e numaĭ un vis? Dar nu! urmele sunt aci, pe zăpadă, le vĕd, le pot pipăi.

Ajung în sfârşit la ţĕrm şi de odată mi se pare că aud un sunet de voce, —prima voce străină de treĭ anĭ încoace... Inima îmĭ bate să'mĭ spargă pieptul. Mĕ urc pe o colină de ghiaţă şi strig din toate puterile.

O voce îmĭ respunde... In mijlocul ghieţurilor albe, zăresc o formă neagră. E un câine, apoĭ o altă umbră. Un om! un om!...

Mergem unul spre altul. Eŭ îmĭ ridic şi agit pălăria, el face aceiaşĭ mişcare. Il aud vorbind căneluĭ. E englez. Inaintez şi mi se pare că recunosc pe d. Jackson, pe care l-am vĕzut odată înaintea plecăriĭ mele.

Salut şi ne strângem mâinele cu un cordial:

— *How do you do?*

— Sunt prea fericit că te vĕd, îmĭ zise Jackson.

— Mulţumesc, eŭ nu maĭ puţin.

— Eştĭ cu un vapor aci?

— Nu, vaporul meŭ nu e aci.

— Câţĭ sunteţĭ?

—Maĭ am un tovarăş, colo pe ghiaţă.

Vorbind, ne îndreptasem spre ţĕrm. De o dată Jackson se opreşte, se uită drept în faţa mea şi esclamă:

— Dar... nu eştĭ d-ta Nansen?

— Ba da.

— Pe Joe! cât sunt de fericit că te-am întâlnit!

Şi îmi strânse încă o dată mâna cu însufleţire, zimbindu-mi afectuos
— De unde vii aci? mĕ întreba.
— Am părăsit vaporul Fram pe la 84° latitudine de nord, după un drum de două ani; am înaintat apoi spre nord, până la 86°14'. De acolo ne am întors şi am ajuns la Ţara Frantz Iosef, unde am iernat; acum suntem pe drumul spre Spitzberg.
— Sunt fericit că a'ţi avut succes. A'ţi făcut o superbă călĕtorie şi sunt încântat că sunt cel d'întêiŭ care pot să vĕ felicit.
In acelaşi timp, Jackson îmi luă iar mâinele şi mi le strânse cu căldură. Nu puteam să fiŭ primit mai cu căldură. In căldura acestei strîngeri de mână simt mai mult de cât o simplă formă de politeţă.
Imediat, cu cea mai perfectă afabilitate, interlocutorul meŭ îmi oferă ospitalitatea în situaţiunea lui şi'mi anunţă că, dintr'o zi într'alta, aşteaptă sosirea vasului care trebuia să aducă noui provizii pentru expediţia lui.
Indată ce-mi veni rîndul să vorbesc întrebai pe Jackson ce ştia despre ai mei. Când părăsise el Europa cu doui ani înainte, nevastă-mea şi fiică-mea eraŭ în deplină sănĕtate.
Intrebai apoi despre Norvegia şi despre situaţia politică. Despre astea nu ştia nimic. De aci trăsei concluzia că, în această privinţă, totul mergea bine.
Jackson îmi propuse imediat să merg să aducem pe Iohansen.
— Pe această ghiaţă accidentată va fi prea greŭ să tîrîm trei inşi caicele. Dacă ai destui oameni disponibili, îi rĕspunsei, ar fi mai bine să'i însărcinez cu această operaţie. Până atunci, pentru a da de veste lui Iohansen, vom trage amêndoui câte două focuri de puşcă.
Curând după aceia întâlnirăm şi alţi mai mulţi membri ai expediţiei. După ce făcurăm cunoştinţă, urmară şi alte felicitări. După ce sosi tot personalul misiunei, Jacksou le făcu cunoscut că ajunsesem până la 86°14. Această veste fu salutată cu trei puternice *ura*!
Imediat mai mulţi oameni plecară să întimpine pe Johansen, pe când eŭ mĕ îndreptai spre staţiunea engleză stabilită lângă cap Flora.
Vorbind, ajunserăm la *Elmwood*, locuinţa misiunei, o casă rusească, foarte joasă, toată de lemn, ridicată la poalele unui munte, la o înălţime de 16 metri deasupra mării. Imprejur sunt instalate un grajd pentru mari magazii.

Intrarăm în acest cuib cald, pierdut în mijlocul acestei singurătăţi reci Tavanul şi zidurile sunt acoperite cu postav verde. Fotografii şi fotogravuri sunt atârnate pretutindeni. Prin colţuri sunt etajere pline cu cărţi şi instrumente. Haine şi încălţăminte sunt atârnate ca să se usuce. In mijlocul acestei camere confortabile arde un cămin ospitalier.
O ciudată stare de spirit mĕ cuprinde aşezêndu-mĕ în mijlocul tutulor acestor lucruri streine pentru noi. De odată, toate temerile de rĕspundere ce mĕ apăsaŭ de trei ani, dispărură. Acum sunt într'un port sigur...
Penibilele aşteptări ale acestui an de luptă se şterg în faţa soarelui strălucitor al aurorei... Mi-am îndeplinit datoria. De-acum nu mai am de cât să mĕ odihnesc şi să aştept...
Jackson îmi dă o casetă pecetluită, ce conţine scrisori din Norvegia. Deschizênd o, mâinele 'mi tremură şi inima 'mi bate cu putere. Dar toate îmi aduc numai veşti bune. După aceasta mĕ coprinde un sentiment blând de linişte.
Vine vremea mesei. Pâine, unt, lapte, zahăr, cafea, — tot lucruri al căror gust nu'l am mai simţit de un an. Dar supremul confort al vieţii civilizate nu'l cunoaştem de cât atunci când putem să ne lepădăm zdrenţele şi să facem în sfîrşit o baie.
Pătura de murdărie care ne umple e atât de groasă încât ne trebuesc mai multe spălări până ce ne curăţim. După ce luarăm îmbrăcăminte curată şi moale şi ne tăiarăm barba şi pĕrul scâlciat, ne transformarăm din sĕlbateci în Europeni.
In curând sosise şi Iohansen, escortat de membrii expediţiei. Când Englejii întâlniseră pe amicul meŭ, îl salutaseră cu un întreit *ura!*—apoi se înhămaseră la sănii, nevoind să'l lase pe el să tragă cu nici un preţ.
«Mergeam pe lângă ei ca un turist,— îmi povesti el mai târziŭ. Am călĕtorit în fel de fel de chipuri, dar de sigur acesta e chipul cel mai plăcut».
Iohansen e primit aşa de cordial ca şi mine, şi suferă aceiaşi transformare. Nu ne mai recunoaştem, civilizaţi cum suntem acum! Troglodiţii, negri de murdărie, aŭ făcut loc unor eleganţi europeni ce fumează ţigări bune şi staŭ tolăniţi în fotoliuri confortabile.
Din zi în zi mĕ îngraş. De când am plecat de pe «Fram», în 15 luni, eŭ am câştigat $10^1/_2$ kgr. greutate, iar Iohansen mai bine de 6. Acest strălucit resultat îl datorim nutrimentului nostru exclusiv din grăsime şi carne de urs.
După ce, aşteptând bastimentul cu provizii pentru expediţia Jackson, ne gândirăm în mai multe rînduri să plecăm totuşi spre Spitzberg amêndoui cu Iohansen, — în sfîrşit la 26 Iulie sosi mult aşteptatul bastiment.
La 7 August plecarăm, părăsind cu cordialitate expediţia Jackson, care mai avea să petreacă o iarnă în ţara Frantz-Iosef.
La 13 August, după 3 ani de călĕtorie, debarcarăm în micul port norvegian «Vardö».
«Fram» nu sosise încă.
La această veste ne coprinse o mare temere.
Nu că ne temeam de vr'o catastrofă, — aveam toată încrederea în soliditatea vaporului, în destoinicia căpitanului Sverdrup şi în bravura tovarăşilor noştri.
Chiar dacă Fram ar fi fost sfărâmat de gheţuri, echipagiul putea să scape; dar câtă grijă şi câte temeri pentru acei bravi tovarăşi!
De aceea, mare ne fu bucuria când, la 26 August, primirăm telegrama anunţând sosirea fericită a vaporului la Skerviö, un mic port al Norvegiei septentrionale.

***

A doua zi, expediţia polară norvegiană se găsea reunită. Vaporul părăsit de Nansen şi Iohansen îşi continuase drumul.
Vom urma acum cu povestirea peripeţiilor prin cari a trecut vaporul «Fram» de la părăsirea lui de către Nansen şi Iohansen şi până la reunirea întregei expediţii.

Fridtjof Nansen.

(Urmare în numĕrul viitor)

Un gentilom perfect

Expresul Liverpool-Londra era gata de plecare.
Mĕ bucuram deja că o să fiŭ singur în compartimentul în care intrasem, când de odată un domn, abia rĕsuflând, se repezi în vagon.
Era şi vremea; un şuerat asurzitor rĕsunase; trenul se mişca.
Nu ştiŭ dacă sunteţi ca mine, dar în călĕtorie, noaptea mai ales, nu'mi place să fiŭ numai între patru ochi. Ertaţi-mĕ, d nelor, că nu vorbesc de sexul d-voastră.
Aşa dar soarta mea era hotărîtă. Aveam tovarĕş de drum, vr'un om plicticos, de sigur, care mereŭ are să se plângă de căldură saŭ de frig, care într'una o să ridice saŭ o să lase geamul şi care odată adormit, o să sforăie ca o flaşnetă odorogită.
Şi cel puţin dacă aş fi putut să mĕ daŭ jos, să schimb locul.
Vai! două ceasuri trebuiaŭ să treacă până să se dea de o staţie.
Trebuia dar să mĕ supui soartei şi cel mai bun lucru era să mĕ încerc să dorm şi să cer somnului vise în care să n'am de cât vedenii plăcute şi în cari gândul meŭ o să plutească liber, fericit, deslipit de realitate.
Din nenorocire chemam în zadar somnul; nu voia să vie.
Atunci, neavênd ce să fac alt-ceva

maĭ bun, începuĭ să mĕ uit la monstrul acela, pentru că nu putea fi de cât un monstru.

Se așezase chiar în fața mea și persoana luĭ dispărea maĭ toată sub un șal cenușiŭ.

Era un om ca de vr'o 50 de anĭ, bine conservat, cu chipul demn, zĕŭ așa. Fața luĭ era de o seninĕtate perfectă. Privirea luĭ era blondă. Se ţĕnd din buzunar un port-ţigaret încărcat cu ţigărĭ și cu cea maĭ mare politeţă mĕ întrebă :

— Te supără fumul, d-le?

— Nicĭ de cum! ziseĭ salutând.

— Atuncĭ dă'mĭ voie să'ţĭ ofer o ţigară care pot să te asigur că e din cele maĭ bune.

Cum să refuz o ofertă așa de graţioasă.

dra noastră posacă și noroioasă.

Și începu să istorisească voiajurile sale. Vĕzuse mult și ţinea minte multe.

Povestea foarte bine, și povestitor strălucit, își presărea istorisirile cu anecdote plăcute și păreri originale.

Incetul cu încetul, începu să mĕ intereseze, și drumul de străbătut în noaptea lungă mi se păru maĭ

VIA DOLOROSA.—Poarta Bab-Hita Haram (Ierusalem).—(Vezĭ explicaţia în pag. 486)

vedea de îndată că are conștiința împăcată și din toată ființa luĭ se rĕspândea un nu știŭ ce parfum de demnitate și de complectă respectabilitate.

Era tipul adevĕratuluĭ gentilom.

— Zĕŭ,—îmĭ ziseĭ,—puteam să nimeresc maĭ rĕŭ. Dacă nu m'o jena prea mult, toate o să meargă bine.

Și apoĭ mĕ încercaĭ să dorm.

De odată vĕzuĭ pe omul meŭ scoGhiaţa se topise.

După accentul meŭ, gentilomul recunoscuse că sunt strĕin.

— Eștĭ francez, nu e așa?

— Da, d-le.

— Frumoasă e ţara d-voastră. Mĕ duc în fie-care an de petrec o parte din vacanţa mea; și să mĕ odihnesc puţin... Parisul! ah! Parisul maĭ cu seamă, mĕ atrage foarte mult, un oraș nespus de vesel pe lângă Lonpuţin lung și maĭ puţin monoton.

Un lucru mĕ izbea maĭ ales: era prea simţitor și prea indulgent.

Ajunsesem să facem filosofie.

— Triste vremurĭ maĭ trăim... Ah! omenirea nu se maĭ îmbunătăţește. Viţiul triumfă, vaĭ! Dar împrejurările, relele condiţiuneĭ sociale, nu contribuie și ele la căderea fiinţelor slabe?

Imĭ vorbi atuncĭ de o societate i-

dealĕ din care Rĕul va fi gonit şi în care Virtutea, — în sfîrşit! — va domni ca suverană.

— Până atuncĭ, sfîrşi suspinând, trebue să ne resemnăm şi să suferim viaţa cum e. Fie-care trebuie să'şĭ facă datoria şi să muncească neîntrerupt.

— Aĭ de lucru mult?

— Maĭ mult de cât crezĭ. Fac tot ce pot ca să mulţumesc pe clienţiĭ meĭ, murmură el cu o voce cam ironică. Dar odată treaba sfîrşită, se grăbi să adaoge, mĕ duc să respir aerul curat la o vilă pe care o am în împrejurimele Londreĭ. Dacă trecĭ vr'odată pe la Clapham, sper că o să'mĭ facĭ o mare plăcere dacă veĭ veni să mĕ vezĭ.

Şi'mĭ dete carta de vizită.

Hotărît, făcusem rĕŭ că mĕ plânsesem de soarta de care mĕ înzestrase cu societatea unuĭ aşa om aşa de plăcut, maĭ ales într'o ţară în care locuitoriĭ trec drept ceĭ maĭ posacĭ din lume.

Ceasurile treceaŭ repede şi vedeam clipa în care o să'mĭ pară rĕŭ că o să mĕ despart de acest gentilom adevĕrat.

Sosisem la o mică distanţă de Londra; la ultima staţie, se urcă un călĕtor.

Atuncĭ, tovarăşul meŭ îşĭ luă rĕmas bun de la mine şi mĕ pofti iarăşĭ la dânsul.

— La revedere, zise el, scuturându'mĭ mâna cu putere. Şi maĭ ales vesteşte-mĕ cu o zi maĭ înainte că nu sunt în tot-d'auna liber.

Trenul începu să alerge spre staţia Victoria.

După puţină ezitare, noul călĕtor mi adresă cuvîntul:

— Mĕ iartă, d-le, zise el, dar sunt curios să ştiŭ dacă cunoştĭ de multă vreme pe omul care s'a dat jos din tren.

— Nu, d-le; dar de ce întrebarea asta te rog?

— Nu'l cunoştĭ. Eĭ bine, află că e călăul Londreĭ...

. . . .

Nu m'am dus nicĭ odată la vila adevĕratuluĭ gentilom.

A. Jamet.

Via Dolorosa

Strada, care poartă numele de Via Dolorosa şi care străbate o parte din Ierusalim începe la Poarta Sf. Stefan. Arabiĭ o numesc Tarrak-Bab-Sitty-Mariam.

Poarta actuală de construcţie arabă, prezentă la faţa sa exterioară douĭ leĭ. In interior, prima intrare conduce la mâna dreaptă spre biserica Sf. Ana, care a fost zidită pe timpul cruciadelor şi a fost cedată Franţeĭ după rĕzboiul din Crimea.

Spre stânga, drumul duce spre poarta Bab-Hita Haram, unde se află un cimitir mohamedan abandonat Maĭ încolo se ridică capela De la Flagellation, construită pe locul unde se crede că Isus Christos a fost bătut.

Via Dolorosa se află înconjurată de edificiĭ moderne.

Tot acolo se află şi arcul *Ecce Homo,* capela Defaillance, casa luĭ Lazăr, casa Sfinteĭ Veronica, capela Calvaruluĭ şi Sfêntul Mormênt.

Exploratorul Foa

Revistele franceze vorbesc mult de îndrăsneţul explorator Eduard Foa, care timp de 38 de lunĭ a explorat câte-va regiunĭ din Africa centrală şi a traversat marele continent de la regiunile Zambezuluĭ până la acelea ale Conguluĭ.

Foa era deja cunoscut prin câte-va precedente călĕtoriĭ în Africa.

De la 1886 până la 1890 a explorat ţĕrile de pe ţĕrmul golfuluĭ Guineea.

In 1891 a cutreerat Africa centrală pentru vînătoare.

De astă-dată, pe lângă marea sa pasiune pentru vînătoare, mergea în Africa centrală şi urma uneĭ misiunĭ a ministeruluĭ de instrucţiune publică.

El a avut aventurĭ periculoase; a trebuit de maĭ multe orĭ să se salveze prin fugă, dând peste populaţiunĭ învrăjbite în contra europenilor exploratorĭ, dar după ce a trecut de lacul Tanganika şi regiunile vizitate deja de Stanley şi de alţĭ călĕtorĭ, merse pe această cale până la Congo, găsind în drumul sĕŭ triburĭ antropofage, ca Baluba şi ginţele Orma, şi câte-va triburĭ de piticĭ a căror rasă pare destul de numeroasă în marea pădure ecuatorială.

Sosit la Congo până la confluenţa luĭ Luama, se coborî în luntre până la Brazzaville în Congo francez, de la care s'a reîntors în Franţa.

In cursul acesteĭ lungĭ călătoriĭ Foa a parcurs pe jos peste 6000 de chilometri, făcênd descoperirĭ foarte importante, între care recunoaşterea isvoruluĭ Conguluĭ şi exploraţiunea de ţĕrĭ nouĭ, importând între altele 800 de observaţiunĭ astronomice şi magnetice, studiĭ licubistice şi nume roase relicviĭ de istorie naturală.

Foa a avut o recunoştinţă foarte bine meritată: marea medalie de aur a societăţeĭ geografice din Paris.

Madrid, capitala Spanieĭ

Spania şi cu deosebire capitala eĭ Madrid este de un timp încoace la ordinea zileĭ. O mulţime de vizitatorĭ călĕtoresc prin regiunile romantice şi încântătoare ale peninsuleĭ pirenee, în care se vĕd încă rĕmăşiţele de cultură a Maurilor şi Spaniolilor de pe timpul luĭ Carol V, urmaşĭ aĭ vechilor Romanĭ.

Madridul conţine ca moştenire de la Maurĭ şi Romanĭ numaĭ ceea ce are păstrat în museele sale. Are 500.000 locuitorĭ.

Aerul curat al munţilor platouluĭ madrilean, podoaba fermecătoare a priveliştelor sale, apa cristalină a rîurilor şi pâraelor, îmbelşugarea vênatuluĭ (toţĭ regiĭ spanioĭĭ fără escepţie aŭ fost vênătorĭ) precum şi poziţia sa geografică l'aŭ făcut pe Filip II să'şĭ aleagă acolo reşedinţa. Filip II, Filip III şi chiar Carol V care aŭ locuit maĭ mult timp în Madrid şi prin alegerea lor aŭ pus acest oraş în fruntea tuturor oraşelor spaniole, nu s'aŭ gândit nicĭ odată ca să'l facă capitala ţĕriĭ, ci numaĭ reşedinţă regală.

Acum 300 de anĭ era un loc plăcut şi retras.

Regiĭ spanioĭĭ aŭ ştiut să'şĭ întocmească curtea lor după modelul curţilor antice, unde în dosul zidurilor înalte şi a grădinelor întinse adunaŭ în jurul lor pe lângă o armată de curtezanĭ şi o armată de soldaţĭ, pentru ca să se separeze de supuşiĭ lor de suferinţele şi grijile acestora. Pădurile umbroase şi dese şi grădinile înfloritoare apăraŭ pe membriĭ familieĭ regale de privirile curioşilor şi împedicaŭ oraşul să se estindă prin locurile nefructifere. Palatul regal predomineazǎ întreg oraşul şi este de o dimensiune colosală şi foarte frumos, fără un caracter însă spaniol bine pronunţat.

Şi cu toate acestea fără să vreĭ, când îl priveştĭ îţĭ aduce aminte de severa etichetă spaniolă şi de spiritul sinistru al duceluĭ de Alba. Ca o fantomă îţĭ trece prin minte timpul inchisiţieĭ, când priveştĭ edificiile şi curţile în stilul renaşteriĭ, biblioteca, tesaurariatul şi colecţia de arme.

Astă-zĭ troneazǎ grija în acest palat, grija de una dintre cele maĭ bogate coloniĭ spaniole, grija de o coroană regală...

De la palatul regal porneşte calea Maior, cea maĭ frecuentată stradă a Madriduluĭ, şi duce până în centrul

CAMILLE DEBANS

Aventurierul fără de voie

XI

— Mai tîrziŭ, mai tîrziŭ. Trebue să prinzi puteri. Cred că nu eşti rănită.

— Mi e sete.

— Da, dar nu bea cu lăcomie. Mai bine să mănânci.

— Nu, mi e sete. Poţi să'mi spui cel puţin unde e Charlie?

— In siguranţă. De d-ta trebue să avem grijă acum. Chiar Charlie vrea asta.

Ana vorbea din instinct fără a şti dacă vorbele ei se potriveaŭ cu întâmplările.

Fata îşi venea în simţire. Ochii ei mari albaştri îşi reluaŭ siguranţa lor senină. Pe buzele ei tremurătoare şi de ghiaţă de adineaori se iveaŭ culorile vieţei.

— Poţi să te scoli? o întrebă binişor Michou, a cărui inimă înota în bucurie, că nu era Sofia, şi că biata fată părea mântuită.

— Da, da, cred asta, rĕspunse copila, care, de la cele dintêiŭ cuvinte vorbise tot mereŭ franţuzeşte cu un imperceptibil accent greŭ de desluşit.

O luară de braţ s'o ajute să se scoale. Dar de abia sculată lăsă să se audă un gemăt dureros în cât toţi fură mişcaţi.

«Doamne, cât sufer! gemu ea. Sunt sdrobită, Doamne!

— Aţi stat rĕŭ, zise Arsene, altfel n'aveţi nimic zdrobit.

— Ah! suntem foarte bucuroşi că trăiţi, zise Michou.

Biata copilă înţelese cuvintele lui Claude după gestul sĕŭ, şi ochii se înveseliră cu o zîmbire.

— Fiind-că nu poţi umbla, zise Ana, ai să fii dusă, dar mai înainte domnii aceştia ne vor face plăcerea să se ducă să ne aştepte de cea-l'altă parte a pădurei.

Şi cum fie-care întreba, preşedinta cu o privire:

«Duceţi-vă, duceţi-vă, zise ea.

Michou, unchiul şi Bubu se retraseră. Indată d-na Martin alergă la rîŭ, îşi mue batista şi se întoarse spre nenorocita. Aceasta se desbrăcase cu greŭ, dar destul ca mătuşica să'i poată pune compresii de apă rece pe tot corpul, ş'apoi să le ştearg-gă cu frunze umede.

— Şi acum trebue să faci o sforţare supremă, să mişti picioarele, braţele, tot, ca sângele să'şi reia cursul.

— Ah! ce bună eşti, d-nă. Mi se pare că sunt lecuită. Ajută'mi. Cum te numeşti?

— Vom vorbi de asta mai tîrziŭ. Ah! Ah! iată-te voinică. Tot mai suferi?

— Mult mai puţin.

— Poţi să umbli?

Copila vru să facă doui paşi şi ţipă iar.

— Claude, Bubu! strigă Ana.

Michou cu negrul alergară.

«Trebue să transportăm pe d-şoara lângă bicicletele noastre. Pentru voi amândoui, nu e aşa de greŭ.

Dar Claude fără a se mai îngriji de negrul luă pe fată în braţe şi o duse ca pe o pană.

— Bun, bun, zicea Ana, iată nătăfleţul nostru care se arată puternic ca un ercule.

— Dragă, spuse ea bărbatului sĕŭ, avem să ne culcăm la stele. E prudent să ne depărtăm de pădure, să ne aşezăm pe cenuşă, la tre-zeci saŭ patru-zeci de paşi de aci.

Michou ducea bolnava înainte fără să se resimtă. Duseră bicicletele la o distanţă mare de copaci şi puseră masa. Două pahare de vin şi un rasol de puiŭ rece, care din fericire nu fusese mâncat dimineaţa, mai dădură puţină putere fetei, dar pe urmă căzu într'un fel de toropeală şi adormi ca un butuc.

«De sigur e scăpată, zise unchiul Martin. Să dormim şi noi, copii, traiul acesta e grozav de obositor.

* * *

Numai Michou n'avea somn, şi nu rosti nici un cuvînt. Se culcă şi el ca cei-l'alţi, gândind că nu trebue să'şi piardă sănĕtatea zadarnic.

Ca în ajun rĕmase gândindu-se cât-va timp la aventurile care se desfăşuraseră, căutând să ghicească istoria aceleia, pe care o întâmplare providenţială îi îngăduise s'o ajute.

«O parte din rĕul pe care l'am făcut e reparat; dar Charlie. Cine să fie Charlie? logodnicul ei, negreşit».

* * *

Nu se înşela. Nefericita fiinţă care dormia la doui paşi de dînsul era fiica unui Alsacian care se expatriase pe la 1876, mai degrabă, de cât să fie soldat german.

De cum ajunse în Statele Unite se căsători în Missouri cu fata unui compatriot.

Infiinţând o fermă şi curăţind o parte din pădure, Joseph Gartner îşi vĕzu afacerile mergând bine, pe fiica lui unică crescênd.

Elisabeta era adorabilă, asta săria în ochii tuturor, dar, într'ai sĕi, avea frumuseţea îngerilor, virtutea sfinţilor. Nimic nu se putea alătura cu ea. Şi când bietul om perdu pe nevastă sa, revărsă asupra Elisabetei toată dragostea lui. Făcu din ea idolul şi tovarăşa lui. Nici odată nu se învoi a se departa de ea, chiar şi pentru o zi. O ducea pretutindeni, o instruia chiar el, o făcea puternică şi voinică.

Căci în izolarea fermei lui, cea mai mare distracţiune eraŭ călăritul, exerciţiile cam bărbăteşti, dar sănĕtoase, şi întăritoare a vieţei câmpeneşti...

Elisabeta adora pe tatăl sĕŭ şi gusta lângă el viaţa cea mai dulce, dar fericirea, aici pe pământ e de scurtă durată. Josef Gartner în urma unei nesocotinţi, îşi simţi puterile micşorându-se. Nu avea încă patru zeci de ani când firea lui voinică începuse a slăbi.

Din punctul de vedere material totul mergea bine, dar tatăl Elisabetei nu mai făcea cu dragă inimă călătoriile care'i eraŭ necesare pentru a'şi veni în fire. Atunci luă drept ajutor un băiat tînĕr şi sdravăn, originar din Florida, Charlie Noiret, scoborînd din cele dintêiŭ familii emigrate la începutul secolului XVIII pe marginele golfului Mexico. Charlie, voinic şi drept, trebuia să înlocuiască pe Gartner la tîrguri, să reguleze afacerile, să veghieze culturele.

Era bine înţeles că tînĕrul tovarăş al Alsacianului se putea amoreza de Elisabeta, dar Iosif nu se ferea de asta; cei doui copii se iubiră într'adevĕr. Fu încântat de asta.

«Când voiŭ muri, zise el, ea nu va găsi un mai bun sprijin».

* * *

Bietul om muri într'adevĕr, dar pe neaşteptate şi fără a avea timpul să'şi mărite fata. La patul lui de moarte, binecuvîntă pe copii şi le spuse să nu aştepte sfîrşitul doliului, ca să ce cunune.

Dar, deja de vr'o trei zeci de luni venea pe la fermă o oare-care corcitură, a cărui funcţiuni sta de a aduna, de pe la ferme caii şi vacile cumpăraţi de stăpânu-sĕŭ şi să le ducă la păşune.

Acest corcitură se numea Grofft şi era fiul unui Kactocian şi a unei femei indiane. De o statură mare, Grafft unia cu o forţă extra-ordinară recea sălbătăcie a strămoşilor sĕi materneli.

Indată ce vĕzu pe Elisabeta, corcitura îşi reînoi vizitele mai dese şi mai de multe ori de cât cerea nevoia.

Nici un pericol nu putea fi mai de temut pentru logodnică de cât dragostea aceasta a unui om obişnuit să trăiască prin câmpii, unde, în fie-care zi, avea prilej să se măsoare cu un Indian, fie cu un bandit de specia lui.

Oamenii aceştia n'aŭ teamă de Dumnezeŭ, nici de justiţia omenească, nici de nimic. Să întâlneşti unul de aceştia la drumul mare, e tot atât ca şi când ai întâlni un urs saŭ vr'un jaguar flămând.

Elisabetei îi era foarte teamă de el, şi ca să nu rămâie singură acasă

îşĭ reluase obiceiurile eĭ vagabonde însoţind pe logodnicul eĭ orĭ-unde.

De ceea ce se temea ea maĭ mult era de o întâlnire între Charlie şi Grofft.

De sigur, Noiret era foarte viteaz, cu toate acestea nu spera să'l învingă într'o luptă corp la corp pe colosul acesta. N'avea decât un mijloc să scape de el: să'ĭ trimeată un glonte în frunte când i se va ivi vr'un prilej, dar cu toate că foarte american, Charlie era prea cinstit să recurgă la ast-fel de procedeurĭ.

Cu treĭ saŭ patru zile înainte de întâmplările pe care le-am povestit în capitolul precedent, Charlie trebui să lipsească o zi. Era vorba de o afacere de lângă Jefferson-city. Elisabeta nu găsi de cuviinţă să'l însoţească, mulatrul fiind venit cu treĭ zile înainte şi ne maĭ avênd a trece de cât peste şease sêptămânĭ.

Dar iată că din Jefferson-city, Noiret trimise o telegramă Elisabeteĭ informându'l că afacerea pentru care a lipsit se înfăţişează ca putând a da foloase enorme şi că era nevoit să maĭ lipsească vr'o câte-va zile.

Atuncĭ teama eĭ de a fi vizitată de păzitor se făcu foarte mare.

A treia zi sosi, într'adevĕr mişelul ştia de sigur că Elisabeta e singură, şi înfăţişarea obraznică, provocătoare chiar, pe care o arătă intrând în fermă, spunea în destul că proectase vr'o infamie.

Cu toate acestea, tînĕra fată avea sufletul înalt şi inima fără slăbiciune. Inainte de a să fi scoborît el de pe cal, ea era în faţa luĭ.

«D-le Grofft, îĭ zise ea, n'avem nicĭ o vită de dat. De geaba dar vĕ maĭ opriţĭ...

Dar colosul îĭ tăiă vorba, zicênd:

«Am să vĕ vorbesc şi de aceea am venit».

Descălecă dar şi ca un om care nu se ascunde, fără ceremonie, în mijlocul curţeĭ, ceru feteĭ să se căsătorească cu el.

«Ştiĭ bine că sunt logodită cu Charlie, zise ea.

— Lasă! n'aveţĭ de cât să rupeţĭ.

«Preţuesc eŭ atât, zise obraznicul.

Elisabeta îĭ întoarse spatele, dar el o urmă în casă, şi cum ea îl respingea cu maĭ multă îndârjire:

«Fie, zise el, am să omor pe Charlie; pe urmă nu veĭ maĭ avea nicĭ un pretext să nu mĕ ieĭ.

După aceea el se sui iar pe cal şi eşi din fermă.

Bestialitatea acestuĭ om era celebră. Se cita despre dênsul fapte monstruoase. Când formulase o intenţiune, nicĭ odată nu se dădea în lăturĭ de a'şĭ împlini voinţa. Sunt unele brute ast-fel.

Elisabeta rămase pătrunsă de spaimă, ne ştiind la ce să se hotărască, când îl vĕzu ivindu-se iar.

«Am o remuşcare, zise el: înainte de a'mĭ urma drumul am avut în gând că veţĭ fi chibzuit.

Mânia i se urcă în cap Elisabeteĭ.

«Eştĭ un laş, strigă ea.

Mişelul se îngălbeni.

«Nu'ĭ nicĭ un american, afară numaĭ dacă e un rĕŭ-făcĕtor să vie să insulte o femee când apărătorul eĭ nu'ĭ acasă. D-ta dimpotrivă aĭ aşteptat, ascuns nu ştiŭ unde, ca să fie departe logodnicul meŭ ca să făptueştĭ această nemernică acţiune.

Era prea frumoasă cu voinicia eĭ, ca să nu exaspereze spiritul bestial şi grosolan al acestuĭ om fără frîu.

«Bine, zise el.

Şi fără a adăoga o vorbă se scoborî de pe cal, îl duse la grajd, borborosind:

«O voiŭ răpi o în noaptea asta.

Elisabeteĭ îĭ era prea teamă de acest sĕlbatec, să nu se aştepte la orĭ-ce. Fără a pierde o clipă, eşi printr'o poartă dosnică, urmată de un slujitor care ducea şeaua şi căpăstrul. Intr'un luminiş în mijlocul păduriceĭ, păştea calul sĕŭ favorit.

Dobitocul înşelat şi înhămat, sări pe el şi porni în triplu galop pentru a junge la o gară şi a se duce la Charlie.

Netrebnicul o vĕzu trecênd ca un fulger, o furie nebună îl apucă.

«O voiŭ ajunge-o în mijlocul câmpuluĭ, zise el, şi atuncĭ va fi vaĭ de ea!...

După treĭ minute, plecă şi el în fuga mare.

Dar ea o luase înainte şi ştiu să se ţie bine. Vaĭ! în clipa aceea nesocotinţa bĕtrânuluĭ Martin aprindea câmpia. Pe la mijlocul drumuluĭ copila se vĕzu de odată înconjurată de fum şi de foc.

De cât să se întoarcă îndărăt şi să se găsească faţa în faţă cu groaznicul sânge amestecat, preferă să'şĭ urmeze drumul şi să înfrunte moartea. Cât despre Groafft vĕzu pericolul tocmaĭ când se apropia de ea şi începu a striga:

«Aĭ să morĭ şi voiŭ omorî şi pe Charlie».

Acestea fură spuse pe scurt de Elisabeta Gartner Aneĭ Billenbrock.

«Ce nenoroire cu focul ĕsta! reluă ea după o clipă de tăcere. Bietul meŭ Uragan de sigur că ar fi ajuns maĭ iute de cât calul nimernicuruĭ Grofft.

— Aşa iată treĭ-zecĭ şi maĭ bine de ore pierdute. Ca un indian jefuitor ce e Grofft se va ascunde în vre-un tufiş şi va omorî pe Charlie.

Se ridică mânioasă.

«Nu, zise ea, nu se poate asta. Dumnezeŭ e drept. Nu va îngădui o ast-fel de crimă. Dar unde suntem aci?

La această întrebare se priviră toţĭ fără a rĕspunde.

«Vaĭ! Domnişoară, zise în sfîrşit Claude, nicĭ noĭ nu ştim.

— Ce? de unde veniţĭ cu velocipedele?

In douĕ cuvinte o puseră în curent cu ceea ce cititorul ştie deja, şi Michou adăogă:

«Dar nicĭ d-ta, nu ştiaĭ pe unde mergĭ ast-fel?

— Ba, vĕ cer ertare. Din nenorocire, focul m'a făcut să'mĭ pierd şi drumul. Singurul lucru care 'l maĭ ştiŭ e că dincolo de rîŭ, la cincĭ-spre-zece douĕ-zecĭ şi cincĭ mile spre sud trece o cale ferată cu care te poţĭ duce la Little-Mount.

— Dă'mĭ voe copila mea... poate e maĭ bine să te întorcĭ acasă. Logodnicul d-tale ţi a spus: cincĭ zile. Aŭ trecut, Charlie trebue să se fi întors.

— Nu. Chiar în dimineaţa fugeĭ mele, o altă telegramă îmĭ vestea o lipsă maĭ prelungă. Ş'apoĭ cum să mĕ întorc? Uragan în fuga luĭ nebună şi aţîţat şi de foc a făcut câte o milă în douĕ minute. Să mĕ întorc pe jos mi-ar trebui cincĭ zile. Maĭ bine merg înainte, voiŭ întâlni trenul...

— Trebue să treacă mult maĭ departe de cum crezĭ.

— E cu putinţă, căcĭ noaptea aceasta n'am auzit nicĭ mersul nicĭ şuerătura luĭ. Dar nu'mĭ pasă. Plec. In buzunările şeleĭ mele am douĕ revolvere şi un cuţit. Le voiŭ lua când voiŭ trece şi cum va vrea bunul Dumnezeŭ.

— Şi din ce aĭ să trăeştĭ?

— Eĭ ce, nu sunt căprioare de ajuns pe aicĭ.

— Atuncĭ te însoţim, căcĭ şi noĭ căutăm o gară.

— Din ce parte ne îndreptăm? întrebă Michou, căruĭ durerea feteĭ deşteptă prin analogie chinurile îndurate şi grijele luĭ pentru Sofia.

— Maĭ întâĭ trebue să trecem apa, rĕspunse d-şoara Gartner şi să mergem la vest.

— Să trecem apa, repetă Claude, cunoaşteţĭ vre o punte?

Elisabeta îl privi surprinsă.

«Nu, zise ea, podurile nu sunt dese pe aci, dar se găsesc trecĕtorĭ pe unde apa e maĭ joasă şi se poate trece printr'însa

«Mĕ duc să vĕd, zise Bubu.

Elisabeta nu se înşelase, era o trecĕtoare prin apropiere. Negrişorul veni ud tot, spunênd:

«Se poate trece.

— Până unde vine apa?

Intrebarea asta, făcută de Parizian, înveseli puţin caravana, spre marea neplăcere a luĭ Claude care tocmaĭ acum după atâtea emoţiunĭ nu maĭ avea sufletul aşa de solid ca în cele-l'alte zile.

«Cel puţin caimanĭ nu sunt pe aicĭ? reluă el cam palid.

— N'aveţĭ teamă d-le Claude, zise Bubu foarte semeţ.

«Am un leac şi pentru asta, d-le.

Liniştea negruluĭ nu'l linişte a şi pe Claude. Unchiul spunea Elisabeteĭ:

«Nu luaţĭ în seamă temerile nepotuluĭ, aşa îl apucă maĭ cu seamă dimineţile. Dar în timpul zileĭ se împuterniceşte, aşa că ajunge un adevĕrat eroŭ, cam pe la cincĭ ore după amiazi.

Intre acestea negrişorul explica stăpânu-sĕŭ procedeul pe care credea să'l întrebuinţeze împotriva crocodiluluĭ, în caz de vre-o întâlnire.

«Va fi un dobitoc mort de maĭ înainte, afirma Bubu. Iată, să ia o mică ramură de lemn tare ca aceasta.

Tot vorbind, băiatul rupe o vărguţă groasă cât un deget.

— I se face un colţ de fie-care parte.

— Ce lungime?

— Douĕ-spre-zece până la cincĭ-spre-zece degete. Se ţine bine, solid prin mijloc cu toată mâna şi vertical ast-fel. Caimanul vine asupra d-voastră.

— Oh!—zise Claude fără voie,— dar dacă e mare şi puternic?

— Nu face nimic; şi când deschide gura mare de tot...

Copilul arătă cu mâinile dimensiunile marĭ, pe carĭ trebue să le aibă aparatul mestecător al reptileĭ.

— Pe urmă îĭ bagĭ bĕţul foarte drept şi tot vertical între cele douĕ fălcĭ. Le închide crezênd că îţĭ apucă braţul. Ceĭ douĭ colţĭ aĭ băţuluĭ îĭ intră în cerul gureĭ, în limbă, prin colţurile de jos şi nu poate să maĭ închidă botul.

— Atuncĭ?

— Atuncĭ îl laşĭ şi el se îneacă.

— Aĭ făcut tu asta vr'o dată? întrebă Michou uimit dar foarte rĕŭ convins de eficacitatea acestuĭ fel de metod.

— Da, d-le Michou, adesea.

Emoţiunea bietuluĭ băiat îl apăsa tare când intră în apă, avênd pe Bubu lângă dînsul. Dar rĕmase cu teama. Nicĭ un caiman. Şi cum cursul apeĭ nu era prea lat, fură îndată pe malul cel-l'alt, cu triciclul, pe care, ca şi ceĭ-l'alţĭ îl duse în spate în timpul trecereĭ apeĭ.

De altmintrelea nu era ud de cât până la jumĕtatea picioarelor şi căldura avea să le usuce îndată.

— Aţĭ luat bine seama, Claude, să nu se fi udat în apă carabinele şi cartuşele?

— Nu, nu, unchiule,—rĕspunse acesta, pe care nevoia de a rĕspunde acestă întrebare îl împiedica de a adăoga:

— Oh! Călĕtoriile! Călĕtoriile!

Dar bolborosi:

— Aveţĭ să vedeţĭ că o să prind guturaĭ acuşica.

Zîmbiră în jurul luĭ şi porniră pe jos până să găsească un drum pentru biciclete.

Biata Elisabeta se înşelase. Merseră toată ziua fără a da de vr'o cale ferată, nicĭ chiar de vr'un câine saŭ de vr'un arbore.

Munţĭ de înălţime mijlocie se înălţaŭ la orizont şi le slujeaŭ de ţintă.

— Acolo trebue să fie Little Mount, zicea ea.

Din nenorocire vârfurile spre care se îndrept ŭ păreaŭ că fug din faţa lor.

Spre seară, cum mergeaŭ pe lângă o pădure care de departe li se părea un buchet de copacĭ, vĕzură de odată răsărind la vr'o 30 de paşĭ, un cavaler aproape gol, care avea pe cap un ciudat aparat de pene de curcan şi altele carĭ se prelungeaŭ în spatele luĭ până la spatele dobitoculuĭ. Picioarele şi figura acesteĭ fiinţe neaşteptate eraŭ zugrăvite cu roş şi albastru. O sapă primitivă atârna de şeaua luĭ. In mâna luĭ cea dreaptă ţinea o puşcă.

Claude, care mergea înainte, îşĭ încărcă carabina.

— Un indian! zise el.

Ana Billenbrock, în calitatea eĭ de californiană, era familiarizată cu ast-fel de întâlnirĭ.

Inaintă, urmată de Bubu.

Negrişorul ţinea mâinile în buzunare, gata să sloboadă revolverele. Ana luă cuvêntul.

— Fratele,—zise ea,—e de sigur vr'un şef renumit din tribul sĕŭ. Porunceşte la numeroşĭ şi voinicĭ rĕsboinicĭ. Este el oare pe drum de rĕzboiŭ?

— Da,—rĕspunse indianul scurt.

— Oh! oh! — murmură unchiul Martin, iată o întêlnire uricioasă. Animalul acesta trebue să aibă în urma luĭ o ceată de fiinţe sĕlbatice.

— Tînĕrul şef al căruĭ ochĭ seamănă cu aĭ unuĭ vultur,—reluă Ana, —poate să ne spuie oare dacă calul de foc trece pe aci?

Indianul făcu o mişcare şi arătând vêrful munţilor, adăogă:

— Departe, pe jos. Dacă vulturul îndrăzneţ n'ar aştepta pe jaguarul alb, ar duce pe fraţiĭ şi surorile sale la feţele albe.

— Feţele albe mulţumesc viteazuluĭ rĕzboinic, care după ce jaguarul alb, prietenul sĕŭ, va sosi, va putea să le călăuzească.

— Jaguarul alb e un câine,—zise el,—căruia lupiĭ şi urşiĭ îĭ vor mânca trupul după ce'l voiŭ fi omorât.

— Eĭ bine, urăm victorie tînĕruluĭ şef,—zise buna Billenbrock şi ne vom urma drumul...

Indianul rĕmase mut şi călĕtoriĭ, îngrijaţĭ, porniră spre drumul pe care îl arătase Vulturul Indrăzneţ.

După ce fură departe, unchiul Martin luă cuvêntul:

— E unul din bandiţiĭ aiuzĭ carĭ nu vor să trăiască sub prescripţia legilor şi carĭ bat câmpurile ca să făptuiască sute de neajunsurĭ. Dacă n'am fi fost aşa de numeroşĭ, cine ştie ce s'ar fi întêmplat....

Martin vorbea cu un glas cam alterat. Cum era cu neputinţă să se bănuiască de fricos. Claude îl întrebă:

— Unchiule, te doare ceva?

— Nu tocmaĭ. Dar zilele astea de drum m'aŭ sdruncinat. Mi-ar trebui o odihnă bună.

— Eĭ bine; să tăbărîm aicĭ. Indianul nu ne va mânca. De alt fel ne crede plecaţĭ...

— Nu vĕ culcaţĭ pe urechia aceea.

— Cu toate acestea! zise Ana. Suntem cincĭ bine înarmaţĭ. De altmintrelea trebue să găsim ceva de mâncare.

— Nu'ĭ aşa greŭ, zise Bubu. Ştiŭ eŭ ce se fac.

Se înfundă în pădure şi peste puţin se întoarse cu patru veveriţe cenuşiĭ pe care le omorîse, apoĭ două cuiburĭ de corbĭ numaĭ bunĭ de sburat gata să'şĭ ea sborul, graşĭ ca nişte porumbeĭ de patru sĕptămânĭ.

Elisabeteĭ Gartner nu'ĭ plăcea de loc întârzierea asta. Nervoasă, nerăbdătoare, mersese toată ziua cu o energie admirabilă. Numele luĭ Charlie, îl rostise de vre-o două zecĭ de orĭ, de o sută de orĭ muşcându-şĭ mâinile ca să'şĭ stăpânească plânsul. O minută câştigată era poate mântuirea iubituluĭ sĕŭ.

— Eŭ vĕ las, zise ea. Voiŭ ajunge noaptea asta la Little Mount.

— Eştĭ nebună, rĕspunse doamna Martin Cum aĭ să mergĭ pe întuneric? Luna nu va resări de cât pe la unu. Până atuncĭ veţĭ merge în mijlocul celor maĭ marĭ pericole.

— Trebue să mişune indieniĭ prin câmpiĭ, zise unchiul. Nu, rămâneţĭ cu noĭ. Până atuncĭ, d. Charlie va trece noaptea într'o casă bine închisă. E expus la maĭ puţine pericole de cât noĭ. Şi mâine dimineaţă Bubu va pleca pe velociped să'l înştiinţeze.

Fata, desperată, simţea totuşĭ că avea dreptate el, dar nu se resemna. Claude foarte mişcat şi redevenit viteaz de vr'o câte-va ore, era să se ofere să o însoţească. Ca şi el, dînsa vroia să regăsească şi să scape jumĕtatea sufletuluĭ sĕŭ. Fraternitatea această în nenorocire îl făcea să uite nu numaĭ oboseala luĭ, dar şi respingerea pe care o avea pentru taina care ameninţa toată partea loculuĭ, căcĭ se găsea tocmaĭ la punctul de despărţire între barbarie şi civilizaţie.

Singurătăţile sunt nemărginite, proprietăţile gigantice. Din pămînt resar secerişele spăimântătoare de două treĭ orĭ reînoite pe an. Turmele de boĭ, de caĭ, de porcĭ vor fi de ajuns pentru o armată în mers timp de treĭ anĭ. Firea arată acolo o ast-fel de putere, desfăşură atâta îndrăzneală că omul îmbuibat cu ideile lumeĭ vechĭ nu se maĭ recunoaşte. Inima oţelită de care vorbeşte Horace abia poate sĕ se susţie.

E teatrul existenţilor exorbitante.

Orĭ ce om, născut în altă parte, trebue, dacă are pretențiunea să se stabilească acolo, să alunge nu numaĭ orĭ ce teamă, dar orĭ ce scrupul, generozitatea, aproape orĭ ce înălțime de suflet.

In luptele pe care va trebui să le susțină omul va avea în fața luĭ dobitoace fără de conștiință, crescute în acea ferbere de cultură și nebănuind că maĭ sunt civilizațiĭ și maĭ puțin de temut.

Vor fi, în acelaș timp, venițĭ de prin toate colțurile lumeĭ, fugarĭ pe care dreptatea i a vejtejit, criminalĭ sĕlbatecĭ, dezesperațĭ, saŭ ființe de acelea, născute sĕlbatece, ne fiind în stare de a pleca sub legĭ, rupând orĭ ce frâŭ și pentru care triumful putereĭ și al șireteniei e unica sancțiune a voințeĭ lor îndărednice.

Unele posed domeniurĭ fără de sfîrșit; altele n'aŭ de cât o pușcă drept orĭ ce avere. Acesta exersează autoritatea lor sĕlbatecă, asupra uneĭ trupe de caĭ de călărie saŭ de cornute, pe care le păzește și ajunge maĭ sĕlbatic, maĭ îndobitocit de cât dobitoacele luĭ. Acesta trăește din omorurĭ și furturĭ, care se pot täptui nepedepsițĭ departe de orĭ-ce privire.

Toțĭ se simt înecațĭ într'un ocean de pericole și hotărîțĭ a se lupta pentru a'șĭ apăra viața, care a fost sacrificată de maĭ înainte, pot, dacă vre'o întâmplare îĭ recunoaște, dacă vre o scânteie aprinde patimele, mânia, dacă beția îĭ face nebunĭ, pot să omoare oamenĭ fără remușcare, să gâtuiască femeile fără de milă, să arză satele și să spânzure nevinovațiĭ une-orĭ fără ca pentru aceasta să fie deconsiderațĭ saŭ necinștițĭ.

E dar o barbarie făcută din elemente nenumărate și așa de variate că civilizațiunea chiar le procură cele maĭ multe.

Dar legea care plutește peste regulele acestor felurĭ de guvern, și care 'ĭ înăbușă fără răgaz, e legea celuĭ maĭ tare.

Elisabeta și Claude, dacă ar fi plecat prin câmpie, s'ar fi expus a întâlni dușmanĭ la fie-care sfert de oră: oamenĭ saŭ dobitoace. Un Indian, noaptea, e maĭ de temut de cât un tigru.

Și noianul acela de corciturĭ din care Graff't era un groasnic specimen, nu era maĭ bine, de cât să întâlneștĭ unul de acela, să înfrunțĭ o turmă de dobitoace flămânde.

Dar tot aveaŭ să plece, dacă Ana nu se pleca la urechia luĭ Michou săĭ spue: «sănătatea unchiuluĭ mĕ îngrijește», Claude pornea.

Arsene Martin părea foarte slăbit, respirația luĭ scurtă trăda o oboseală spăimântătoare. Toată ziua bicicletele nu serviră la nimic. Mersese dar pe jos nouă ore, sub un soare neîndurător.

Zilele precedente se odihniră treĭ ore în fie care după amiazĭ.

Dar Elisabeta nu consimțise să se oprească, și ceĭ-l'alțĭ se vĕzură nevoițĭ să n'o părăsească.

Scurt, sfîrșit de aceste silințe unchiul nu se simția în stare de mare lucru, și de ce fior nu fură oare apucațĭ Ana și Claude întrebându se ce se vor face, de se va îmbolnăvi unchiul în pustiul acela.

XVII

Nu trebuiaŭ să se maĭ lase pe la unul noaptea. Elisabeta, nu voia să se hotărască a sta, își luă adio de la ceĭ care o scăpară de la moarte, făgăduindu-le să se reîntoarcă îndată ce va putea, cu ajutoare, când un cal de o albeață strălucitoare se ivi de odată la vr'o sută de metri.

Bietul dobitoc, rănit, făcea silințĭ desperate ca să stea în picioare, dar se vedea că era gata să cadă, victima uneĭ oboselĭ peste fire.

La noĭ, s'ar fi înduioșat toțĭ de nenorocirea patrupeduluĭ. Acolo animalul acesta deșteptă un simțimênt de teamă.

«Maĭ sunt dar și alțĭ oamenĭ afară de Indian pe aicĭ, șopti miss Gartner aruncând o privire fricoasă spre toate punctele orizontuluĭ.

— Intr'adevĕr, zise Ana Billenbrock, calul acesta a primit un glonte.

De abia isprăvise aceste cuvinte că Vulturul Indrăzneț se ivi la stînga călătorilor și mâna calul în galop căutând cu ochiĭ ceva în pădure.

După vr'o treĭ zecĭ de rotirĭ, se înfundă cu câțĭ-va metri sub copacĭ, se uită în urma luĭ o clipă, apoĭ veni în fața câmpieĭ, odată acolo, Indianul întorcându-se spre mica trupă, îĭ făcea fel de fel de semne îndemnând'o să se ascundă ca și el sub frunziș.

«Ne înștiințează de sigur că ne amenință vr'un pericol: să urmăm sfatul luĭ.

Toțĭ în urma acestor cuvinte ale Aneĭ Billenbrock, se grăbiră a intra în pădure; toțĭ afară de Elisabeta, pe care nu putea s'o stăpânească nimic.

Dar abia rămăsese singură că o trupă de caĭ nu tocmaĭ numeroasă— vr'o treĭ zecĭ — se arăta pe marginea pădureĭ. Aproape imediat se arătă conducătorul aceste turme.

Inchipuiți-vĕ un uriaș călare pe un mastodont, și vețĭ avea impresia celor de față.

Imbrăcat cu un costum de piele desina trupul luĭ sdravăn, în cap cu o pălărie mexicană cu marginele largĭ, foarte puțin bărbos, pielița pistruiată, înfățișare murdară, fizionomie bestială, insufla, de la prima în fățișare o respingere și o groază adâncă.

«Iată un tigru» borborosi Michou.

Nu'l auziră. Un țipăt ascuțit al Elisabeteĭ, îĭ acoperi glasul.

In acest strigăt era un nume: Grofft. Era el într'adevĕr.

Fata ar fi dat unul din degetele eĭ, ca să nu fi dat exclamarea care o trădase, căcĭ Grofft se înălțase pe scările șeleĭ pe când ea alerga să se ascundă, prea târziŭ, lângă tovarășiĭ eĭ.

Fără de voe Claude borborosia.

«Ce-a făcut ea acum nu'ĭ bun de loc. Rĕŭ-făcĕtorul acesta va tăbărî pe noĭ, ca s'o ia pe ea. Voiŭ fi nevoit s'o apăr. Mĕ va ucide. Elisabeta nu va scăpa. Hotărît, urîtă născocire și călĕtoriile; dar ce să facem? Tocmaĭ aicĭ o să fim stâlcițĭ ca niște melcĭ.»

Claude prevedea întocmaĭ întâmplările.

Mulatrul vĕzuse pe Elisabeta. Aproape îndată, o expresiune de bucurie sĕlbatică lumină fața luĭ și mână calul sĕŭ în direcțiunea feteĭ.

Nu se grăbea, de alt mintrelea, un galop de urmărire numaĭ. Era sigur de isbânda luĭ. De abia era la vr'o sută de pașĭ când răsună un foc de pușcă repetat de o sută de ecourĭ.

Vĕzură pe uriaș clătinându-se, pe când o a doua detunătură se auzi.

Grofft, atins saŭ ba, stătu țeapăn pe șea, dar calul se împletici. In aceiașĭ clipă o văicăreală saŭ maĭ bine zis un urlet grozav umplu vĕzduhul. Michou și cu aĭ sĕĭ rămaseră împetrițĭ. Crezură că o hordă întreagă de demonĭ cu peile roșiĭ urlase, cu o putere neînțeleasă. Și cu toate acestea era numaĭ Indianul care dăduse acest strigăt de furie. Căcĭ numaĭ el, eșia din pădure într'un galop nebun, aruncându-sa ca o fiară de pradă, pe dușmanul sĕŭ, dar maĭ iute de cât un vultur în zborul luĭ aprig.

Grofft, încă amețit, nu părea a se feri. Dar îĭ vĕzură scurându'șĭ capul ca un câine care s'a isbit la nas din greșală, și apucând carabina pe care o purta agățată de gât. Dar Vulturul Indrăsneț venia asupra luĭ ca un trăsnet, și trecând pe lângă el, îĭ dădu o lovitură de toporiște așa de puternică rupând în două pușca bandituluĭ.

Un noŭ strigăt, triumfător de astădată străbătu vĕsduhul. Indianul sorbea ferirea de a fi dezarmat uriașul. Da nu atât pe cât credea; căcĭ monstruosul conducător de turme maĭ avea încă lațul și un revolver care, în mâinele sale de Centuccian, era o armă bună.

Vulturul, după ce în avêntul luĭ cel mare, dase loc uneĭ curse dezordonate, alerga iar, strigând, groasnec, însetat de sânge. Te gândeaĭ după înfățișarea luĭ, la îngerul morțeĭ.

Gorfft vĕzu că se reîntoarce și la rîndul sĕŭ, puse calul pe fugă ca să sboare spre întîlnirea cu el.

(Va urma)

3)

CAMILLE DEBANS

Aventurierul fără de voie

XI

Cel dintêiŭ cuvênt care veni să rupă această tăcere fu rostit de d-na Martin, a căruĭ glas suna de nerecunoscut.

— Noĭ, noĭ, i-am învĕluit în foc! zise ea.

Apoĭ un suspin adînc îĭ eşi din gât. Cu nerviĭ întinşĭ a se rupe, crezu că va muri acolo de ceea ce vĕzuse.

«Noĭ! repetă Claude fără a maĭ adăoga un cuvînt.

Cât despre unchiŭ, amuţise.

XVIII

După ce la urma urmeĭ ceĭ patru însoţitorĭ se aşezară din noŭ, nu maĭ fu vorba de mâncare. Unchiul împacheta tăcut proviziunile, şi nicĭ unul nu protesta. Tot tăcuţĭ, Martin, nevastă-sa, Michou şi Bubu se pregătiră de culcare.

Deja hărţuiţĭ de ziua grea, care se sfîrşea în întunecimea aceea, se simţeaŭ ca zdrobiţĭ de cea din urmă şi groaznică episodă, a căreĭ priveliște sta veşnic înaintea ochilor.

Claude nu maĭ bombănea. Sufletul luĭ se ridicase la culmĭ neprevĕzute. Se lăsă să cadă pe pămênt chiar la locul unde se afla şi'şĭ rezemă capul pe braţul luĭ îndoit, Martin şi Ana Billenbrock făcură tot aşa.

Pentru întâia dată, atuncĭ, se auzi o voce, aceea a luĭ Bubu.

Micul negru, care cunoştea probabil din experienţă, nopţile petrecute la stele, se depărtase cu câţĭ-va paşĭ, apucând peste cenuşa caldă încă, care înconjura lagărul şi, măturându-le pe un spaţiŭ de zece metri pătraţĭ, făcu loc.

«D-nă Martin, zise el, ar fi maĭ bine să ne culcăm aicĭ.

— De ce? întrebă preşedinta.

— Fiind-că e pământul cald în locul acesta şi nu vom lua frigurĭ.»

Cu toate că era prilej de admirat bunul simţ practic al negruluĭ, nu rĕspunseră nimic, dar fie care schimbă locul fără grabă şi veni să se întindă pe partea de loc pregătită de Bubu.

— Aicĭ, adăogă acesta din urmă-toată lumea poate dormi fără teama Nu'ĭ pericol să vie fiarele să ne supere.

«Dacă maĭ eraŭ prin împrejurimĭ, sunt departe saŭ moarte.

— Aĭ dreptate, zise Claude, care se culcă din noŭ.

Cum se poate închipui, somnul nu veni aşa de curênd, dar oboseala era prea mare, ca să nu vie de loc.

La unspre-zece ore, când luna aproape de pătrarul sĕŭ, rĕsări, toţĭ dormeaŭ.

Ce noapte, vaĭ! Michou, cu creerul plin de groaza resimţită în aşa de mare grad, visă de douĕ-zecĭ de orĭ acelaş lucru. Tot mereŭ vedea trecând prin foc dobitocul schimonosit. Luneca, punct negru şi ameţitor într'un nour de fum şi de sânge.

Groaza acesteĭ priveliştĭ era mărită de fantasmagoriile pe care visele le adaogă la amintirile realităţeĭ.

Ast-fel i se părea că picioarele caluluĭ se sucesc ca la oamenĭ, ca membre unuĭ dezasperat, dar ceea ce făcea somnul luĭ Claude maĭ dureros, era vederea femeeĭ duse şi făcându-se nevĕzută în purpura flăcăreĭ.

Şi ea se sucea în neîndurarea chinuluĭ sĕŭ. Ardea de vie, şi din gîtul eĭ înăbuşit se auzea un strigăt ascuţit, întins, umplând vĕzduhul, asemenea cu văicărelele care se auzeaŭ, zice-se, altă-dată în oraşele luate cu asalt şi a căruĭ accent îngheţa inimile. Bietul băiat se deşteptă pe jumĕtate, se supunea din noŭ sfîrşaleĭ, şi reîncepea visul luĭ înspăimêntător.

Toată noaptea trecu ast-fel. Nicĭ unul nicĭ altul din ceĭ adormiţĭ nu încercă o senzaţie de frig, cu toate că eraŭ uşor îmbrăcaţĭ.

Când răsări soarele, toţĭ rĕmaseră adânciţĭ în amorţeala unuĭ somn de plumb.

Cam pe la 8 ore membrele lor, deja încălzite de razele înfocate ale astruluĭ zilnic, regăsiră oare care mlădiere. Se întinseră pe rênd şi se sculară.

«Amicĭ, le zise unchiul, am fost pricina uneĭ marĭ nenorocirĭ, dar trebue să avem puterea de a lupta cu această amintire drăcească; să mâncăm, căcĭ ne trebuiesc puterĭ pentru a regăsi drumul nostru şi să plecăm înainte de a ajunge nesuferită căldura.

Mergeaŭ de o oră aproape.

La dreapta, la stânga, în faţa lor, tot cenuşe. Nu numaĭ că stricăciunile incendiuluĭ se întinseseră până acolo, dar puteaŭ şti oare ce nenorocirĭ spăimântătoare putea să rezulte la 5 leghe, la zece, la douĕspre-zece?

Cu aceste bănuelĭ, carĭ îĭ urmăreaŭ neîncetat, era amintirea femeeĭ. De odată Bubu zise tare, ca şi cum ar fi rĕspuns uneĭ sugestiunĭ:

«O fantomă!...

Apoĭ tăcerea se restabili, apăsătoare.

Michou, transformat, par'că numaĭ era acelaş.

Cu toată durerea luĭ, era ceva în toată fiinţa luĭ, hotărît şi bărbătesc. Din ajun nu'ĭ maĭ venise nicĭ o tînguire pe buze, nicĭ nu'şĭ maĭ zicea:

«Ce folos!»

Resemnarea luĭ întretăiată din cele-l'alte zile dispăruse. Pentru el, negreşit fără a'şĭ da seama, viaţa era făcută din ceea-ce suferise. Inainte nu trăise. Dar ceea-ce îl stăpânea încă în starea latentă, era ideia ciudată că fantoma aceea era poate Sofia. Nimic maĭ neîntemeĭată ca astă presupunere. Dar îl cufunda într'un chip moral nespus. Un roman se desfăşura în creerul luĭ.

Femeea luĭ, prizoniera negrilor, trebue să fi scăpat. Bărbătoasă saŭ împinsă prin desperare la extremităţile cele maĭ nebune, nu voise să fugă de persecutoriĭ sĕĭ? Se poate vedea înlănţuirea: luând saŭ cumpărând un cal, fugise la întêmplare mergând drept înainte, urmărită sĕlbatic după cum se pare,.. căzuse în marea asta de foc...

Năduşala îĭ cădea de pe obraz în picăturĭ marĭ. Se revolta. Furios în contra soarteĭ, pe care acum se simţea gata s'o înfrunte până la capăt, dădea nişte gemete nedistinse. Era visul luĭ de noapte pe care'l urma deştept.

Unchiul şi Ana băgară de seamă frământarea ciudată care se petrecea în sufletul acela. Ca să'l smulgă din vedenia luĭ, bĕtrânul luă vorba:

— Vom merge ast-fel până la amiazĭ, declară el. Apoĭ vom lăsa căldura cea mare să treacă.

— Până atuncĭ, adăogă Ana Billenbrock, nu vedem nimic care să semene cu o apă. Câmpia asta oare e fără de sfârşit?

Foarte aşezat, Claude zise la rîndul sĕŭ:

— Nu trebue să abuzăm. N'am urmat drumul desemnat de d. Ellis. E o nenorocire. Dar în sfârşit mergem spre vest de 2 ore şi dacă acest drum nu ar duce nicăerĭ, n'ar exista.

— Da, numaĭ că slujeşte probabil, a lega 2 oraşe, nu cred să fie umblat de cât la unele epoce.

Trecuseră vr'o 24—25 mile. Printr'o minune, bicicletele lor, mergênd pe pămênt neted, destul de moale, îşĭ aveaŭ mlădierea lor. Până acum nu se întêmplase încă nicĭ un accident de maşină. Iată o şansă de care trebue să fi fost foarte mulţumiţĭ. Dar nicĭ uniĭ nicĭ alţiĭ nu se gândeaŭ la asta, căcĭ eraŭ prea ocupaţĭ a constata până unde se întinsese incendiul aprins de ieĭ.

In sfârşit, pe la ora 11.10 Bubu sări iute pe pămênt, examină ta orizont şi strigă.

— Copacĭ! d-le Michou, rîul e acolo!

— Nu e acela pe care'l căutăm noĭ,—zise unchiul.

— Nu se ştie,—rĕspunse Claude cu un glas liniştit care miră pe Billenbrock.

Aruncă o privire pe furiş asupra nepotuluĭ sĕŭ. In ochiĭ sĕĭ se citea ca o temere că bietul Parisian să nu dea în nebunie. Să ne grăbim iar a spune că se înşela.

«In tot cazul, reluă Arsène, să mergem iute ca să dejunăm la umbră, când va suna miezul zileĭ.

Fie-care se plecă pe maşina luĭ pentru a apăsa cu severitate pe pedale şi ceĭ patru călĕtorĭ, întărițĭ prin dulcea perspectivă de a găsi în sfîrşit fiinţe omeneştĭ pe marginele rîuluĭ, literalmente sburaŭ în câmpia care se întindea, monotonă, înaintea lor, monotonă şi sfîşiitoare, căcĭ focul trecuse şi pe acolo.

Michou desfăşura o ast-fel de bărbăţie că pentru întêia oară se găsi în capul caravaneĭ. Ana Billenbrock îşĭ rĕsucea picioarele la vre-o câţĭva paşĭ în urma luĭ. Nu avea înfăţişarea uneĭ silfide, dar graţie bicicleteĭ sale, putea să'ĭ dispute uşurinţa.

Din nenorocire, întâmplarea batjocoritoare rezervează fie-căruĭ câte o păcăleală, chiar în clipa când te aştepţĭ maĭ puţin. Chiar în momentul când foarte veselă voia să se aşeze în rînd cu Michou, se auzi un ţipet şi ea ajunse cu capul drept în spatele luĭ Michou.

E nevoie să maĭ spunem. Se înţelege tot ceea ce se întâmplă pe urmă. Claude apucat ast-fel pe neasteptate făcu o treabă măreaţă şi preşidenta ca împinsă de un vîrtej căzu lângă el, într'o desordine trupească foarte ciudată. Cu picioarele înainte, trupul încovoiat pe glesne şi braţele pretutindenĭ unde se temea ca să nu i se lovească de ceva capul.

Se înţelege că nu era aşa de puţină stăpână pe sine ca să leşine. Cu toate acestea cum se rostogolise de douĕ treĭ orĭ înainte de a fi ajuns în poziţiunea descrisă maĭ sus, îĭ trebuiră câte-va minute ca să'şĭ vie în fire. Sguduirea generală resimţită de voinica femee ţinea încă pe când Claude, a căruĭ cădere ţinea mijlocul între săritura unuĭ corp şi învîrtitura uneĭ dănţuitoare, era lângă dînsa şi'ĭ întindea mâna zicênd :

— Sunt maĭ milos de cât d-ta, mătuşică, vezĭ, nu rîd.

Ana Billenbrock şi maĭ cu seamă bărbatul sĕŭ nu voia să creadă urechilor. Ce! Michou, care dacă i s'ar fi întâmplat ast-fel de lucru în ajun, n'ar maĭ fi făcut cu văicărelele luĭ, Michou nu se plângea. Il schimbase în timpul nopţeĭ? Era oare bolnav fără a spune? Ah! asta, de pildă, n'ar fi fost pe placul nimăruĭ.

«Trebue să vĕ fi lovit tare, zise preşidinta luĭ Claude, care se scula cu greŭ.

— Nu, mătuşică, dar d-ta?

— Oh! eŭ, zise ea, sunt buimăcită de tot. Incolo n'am nimic. Leacul e lângă boală, din fericire. N'am de cât să mĕ suĭ iar, şi să încep a pedala sdravăn, pentru a pune sîngele în mişcare.

După douĕ-zecĭ şi cincĭ de minute ceĭ patru ciclişţĭ şedeaŭ sub un codru mĕreţ, la vre-o treĭ sute de paşĭ de rîŭ— căcĭ era unu pe acolo — şi ataca proviziunile cu maĭ multă poftă de cât în seara din ajun.

Convorbirea nu era însufleţită cu toate acestea Ana căuta să'ĭ dea o maĭ mare amiciţie.

— S'aŭ spune'mĭ prietene Claude cum se face că n'aĭ blestemat cerul, pămîntul, America, velocipedele, unchiul d-tale pe mine, şi chiar pe d-ta însuţĭ, când nenorocirea a făcut să te trag şi pe d-ta în căderea mea.

— Doamne, mătuşă, rĕspunse tînĕrul, e foarte simplu. După celea ce am vĕzut aseară în timpul incendiuluĭ, am găsit că sunt prea prost să gem mereŭ asupra unor neplăcerĭ maĭ mult închipuite, şi mi-am făgăduit să mĕ desrobesc de acest caraghioslîc.

— Când îţĭ spuneam, dragă prietene, că 'ţĭ daĭ silinţa să te arăţĭ fricos şi cârtitor ca un prost, când realitate eraĭ un băiat bun, în stare.

— Unchiule, întrerupse Michou destul cu atâta laude. Sunt nestatornis ştiĭ asta. Mâine poate voiŭ fi nesuferit saŭ tremurând pentru o nimica.

Iată! ficatul e sfârşit, prea sfârşit! Păcat să ne despărţim pentru tot-d'auna de talger...

După aceea vom bea un rând».

Era puţină fanfaronadă în ţinuta şi tonul luĭ Claude.

Arunca peste capul luĭ vasul de pămênt în care fusese maĭ înainte mâncarea, şi acesta căzu într'un şanţ în fundul căruĭ rĕsună un sgomot particular.

Bubu fu în picioare într'o clipă, privind cu toată atenţia prin mărăcinĭ. Ceva luneca repede prin iarbă.

«In picioare, Claude! In picioare! strigă unchiul Martin cu o voce tunătoare aşa că barbatul Sofieĭ era cât p'aci să fie ţintuit în loc, aşa de mult se înspăimântase. In picioare miĭ de tunete!

Michou se ridică pe cât putu maĭ iute. Dar de abia dacă avu timp să 'şĭ dea seamă de ceea ce'l aşteptă. Un şearpe destul de lung şi de o grosime respectabilă şedea înalţat în faţa luĭ, gata a se arunca de sigur.

Ghiciră maĭ de grabă de cât vĕzură o repede mişcare al luĭ Bubu, un sgomot de castagnetorele se auzi şi Claude putu contempla reptila moartă la picioarele sale.

«Şearpe cu clopoţeĭ. Vezĭ d-le Martin nu'ĭ aşa greŭ, de trimes pe lumea cea-l'altă.

Se spunem ca Michou nu'şĭ simţi carnea sbârcindu-se la această privelişte, ar fi prea îndrăzneţ, dar se stăpâni şi nu începu nicĭ o jăluire. Numaĭ că se gândi la Sofia şi prin asociaţiune de ideĭ la femeea pe care o ducea calul în câmpia arsă.

«Nu l'aĭ omorât Bubu? întreabă el, cu toate acestea, şi aproape imediat.

— Da, d-le Michou. Dar nu'ĭ aşa de greŭ.

— Cum aĭ făcut?

— Ştiţĭ, respunse negrul, că trupul şearpeluĭ se subţiază mult de desubtul capuluĭ, pentru că une-orĭ jurul gâtuluĭ săŭ e de patru orĭ maĭ puţin lung de cât jurul soldurilor.

— Gâtul, şoldurile. In sfârşit spune înainte.

— Eĭ bine! d-le Michou, nu trebue să daĭ şearpeluĭ timp de a 'şĭ da seamă... In momentul când s'a ridicat pentru a sări asupra orĭ-căruĭ înaintează, foarte iute îl ieĭ de gât, îl strângĭ, şi înainte de a avea timp să se încolocească în jurul braţuluĭ, i se dă o lovitură bună la dinţĭ îndărătul capuluĭ. Asta 'ĭ sfărâmă coloana vertebrală şi moare.

— Şi l'aĭ muşcat?

— Da, domnule. Trebuia. De altmintrelea asta nu mĕ desgustă.

— Şi din fericire pentru mine, scumpe negrişor voinic, căcĭ mi-aĭ scăpat viaţa. Vino, să te sărut, uite! nu ştiŭ de ce-aşĭ fi desgustat!».

Bubu, încântat, sări de gâtul luĭ stăpânu-sĕŭ, arătând bucuria pe care o încerca de a fi aşa de cuminte şi ager.

«Ş'apoĭ, credeţi-mĕ, d-le, nu'ĭ maĭ scârbos de cât multe altele, adăogă negrul care avea multă dreptate.

— Dar cine ţi-a arătat modul acesta de a'ĭ omorî?

— D-l Cassoulas, cu care umblam adesea înainte de a muri.

— Şi aşa lucra el? întrebă unchiul Martin, care părea a cunoaşte pe d-l Cassoulas.

— Da, d-le.

— Nicĭ odată n'a greşit omorul.

— Nicĭ odată, şi a omorît vr'o mie şease sute în viaţa luĭ.

— Doamne! Doamne! spunea Ana Billenbrock, n'am putea noĭ mânca vr'odată, fără a fi zguduiţĭ de ast-fel de grijĭ?

— Ah! asta n'are să mĕ împedice de a'mĭ sfîrşi mâncarea, unchiul îmĭ va spune pe urmă cine era d-l Cassoulas.

— Da, domnule, cu plăcere D. Cassoulas ocupa la orchestra teatruluĭ din Noul Orleans funcţia de toboşar. Era în acelaşĭ timp foarte bun muzicant şi ghebos. Se spunea că acea fiinţă originală îşĭ petrecea tot timpul la vînatul şerpilor cu clopoţeĭ.

— De sigur era adevĕrat, de vreme ce Bubu i-a fost elev.

— Aĭ cunoscut pe această persoană ciudată?

— L'am vĕzut adesea, era înconjurat de consideraţia aceea care se dă îndrăsneţilor, dar spre sfîrşitul vieţeĭ sale, aproape nu se maĭ vorbea de el.

— Cu toate astea trebue să fie fost un cocoşat vrednic, zise Ana, căcĭ genul pe care'l alesese, dibăcia

şi curajul trebuiaŭ să fie ast-fel, ca nicĭ odată să'şĭ greşească lovitura, cu riscul vieţeĭ luĭ.

-- De sigur, la vînătoarea cu leiĭ, cu tigriĭ, cu urşiĭ, poţĭ fi rupt, mâncat pe jumătate şi să'ţĭ maĭ poţĭ veni în fire, dar cu ĕsta o simplă muşcătură ar fi de ajuns pentru a întrerupe pentru tot-d'auna firul vieţeĭ.

— In sfîrşit, zise Michou, înfiorându-se puţin, e un noroc pentru noĭ, că Bubu a învĕţat de la dânsul modul de a'ĭ omorî.

— D-le Michou, zise negrul, vreĭ să ieĭ cu d-ta clopotul luĭ?

La acestă întrebare, Claude avea să rĕspundă fără a sta la'gândurĭ, că puţin îĭ păsa, dar îşĭ schimbă repede părerea şi zise:

— Da, va fi o amintire de întâmplările noastre.

Bubu sfărîmă crotalele, şi înţelegênd că stăpânu-sĕŭ nu ţinea aşa grozav să le puie în buzunarele luĭ, le puse între ale sale.

— Dar cum aĭ făcut? zise unchiul, n'am vĕzut nimic neĭ.

— Ca d. Cassoulas, am pândit momentul când îşĭ înălţase capul cu un metru do la pămĕnt pentru a'l apuca tocmaĭ de sub fălcĭ şi a'l încolţi. Inţelegeţĭ: scârboasele astea de animale, rĕmân mirate, ca şi oameniĭ. Simţindu-se prinse, îşĭ perd capul, după cum spunea d. Cassoulas, şi când ş'il regăsesc sunt moarte.

Ana Billenbrock isbucni în hohote de rîs. Unchiul şi Michou se mulţumiră a zîmbi şi Bubu îşĭ păstra seriozitatea.

Claude avu destulă stăpânire asupra luĭ să'şĭ isprăvească mâncarea; d-nul şi d na Martin îl imitară, şi după ce isprăviră, Bubu, ajuns o persoană de seamă, fu trimis în recunoaştere în susul rîuluĭ pentru a descoperi curtea d-luĭ Crockerak.

Lipsi vr'o oră şi jumĕtate şi se întoarse ploat, nu că avusese neizbândă ca vînător, căcĭ aducea douĭ şerpĭ maĭ groşĭ de cât cel dintâiŭ. Ca explorator nu descoperise nicĭ o casă la douĕ leghe depărtare.

— E vădit, zise unchiul, n'am urmat drumul cel bun.

— Dar, întrebă Michou, ţi aĭ trecut vremea umblând după şerpĭ?

— Nu, d-le, sunt o grămadă pe marginea rîuluĭ. Am vĕzut vr'o sută; aceştia vroiaŭ să mĕ păcălească rĕŭ; i am omorît eŭ maĭ înainte.

— Aicĭ e reşedinţa lor principală?

— Oh! nu numaĭ aicĭ, numaĭ că rĕspunse negrişorul, trebue să fi fugit de incendiul de astă noapte şi toţĭ aceĭ care eraŭ în câmpie s'aŭ refugiat lângă rîŭ, unde, cum vedeţĭ, focul s'a oprit fără a putea să coprindă pădurea.

— Foarte bine, acum, în ce parte avem să ne îndreptăm? zise Ana.

— Să o luăm spre Est.

— De sigur.

— Dar trebue să străbatem din noŭ această regiune nesfîrşită unde era cât pe aci să rĕmânem pentru vecie.

— Oh! nu, nu! făcu Claude cu autoritate.

— De-alt fel, reluă unchiul, proviziunile noastre vor fi sfîrşite astăseară şi trebue maĭ întâiŭ, şi înainte de toate, să căutăm un adăpost şi o mâncare, dacă e cu putinţă.

— Vom lua în susul rîuluĭ, saŭ dimpotrivă, în jos?

— Vom lua în sus... Mergênd la sud suntem expuşĭ a intra în alte pustiurĭ... Cel puţin dacă am întâlni pe cine-va care să ne spue la ce distanţă suntem de Jefferson City saŭ de Sprengfield.

— Cine ştie acum? zise Ana, nu putem calcula nicĭ câte mile am trecut de erĭ.

«Şi am mers mereŭ spre Sud-Vest, pe când Jefferson şi Springfield sunt la Est, nu'ĭ aşa?

— Da.

— Eŭ, zise Bubu, cred că luând în susul apeĭ vom descoperi o usină, o cherestea, o fermă...

— Negrul are dreptate, zise Claude, apoĭ are şi noroc.

— Afară de asta, ceea ce ne sfătueşte e foarte înţelept, sprijini Martin, aide să ne odihnim puţin, să fim dispuşĭ la orele treĭ şi să încercăm de a dormi.

— A dormi! ocărî Claude, pe care stomacul sătul îl făcea maĭ puţin eroic. Dar şerpiĭ?

— Oh! dacă sunt eŭ aicĭ, zise Bubu. Nu vĕ fie frică.

Unchiul şi mătuşa se întinseră fără multă vorbă. Nicĭ un sgomot ameninţător nu se auzea prin tufişurĭ; Claude adormi la rîndul luĭ, pe când micul negru, foarte pătruns de misiunea care'ĭ se încredinţase, veghea călĕtoriĭ.

Serpiĭ nenumĕraţĭ pe care Bubu îĭ întâlnise îşĭ continuară emigraţiunea şi trecênd rîul, apucaŭ pe celalt mal unde din instinct se porneaŭ la adăpost.

Bubu nu avu prilej să'şĭ exercite talentele. Se odihni şi el şi când fu vorba de plecare numaĭ unchiul ar fi voit bucuros să maĭ stea. Dar nu era om care să 'ĭ asculte dorinţele.

Părerea negrişoruluĭ era ca să urmeze marginea pădureĭ, căcĭ pe lângă rîŭ eraŭ la fie-care pas liane, ramurĭ rupte, trunchiurĭ de copacĭ chiar, şi apoĭ nicĭ se poate zări nimic prin desimea ramurilor. Numaĭ că drumul nu maĭ exista. Nimic bătătorit. Cu toate că terenul era plan şi nicĭ de cum încurcat pentru că incendiul care se sfîrşise acolo nu lăsase de cât cenuşă la dreapta călĕtorilor.

Prin urmare bicicletele deveneaŭ un mod de locomoţiune destul de rĕŭ La fie-care ridicătură a pământuluĭ ciclişţiĭ săreaŭ de pe şeaua lor. Câte odată deviaŭ, roţile intrând într'un fel de întortochieturĭ de pământurĭ pe unde nu mergeaŭ în linie dreaptă.

Dar ce era de făcut? Nu eraŭ de cât douĕ modurĭ de înaintare: pe bicicletă saŭ pe jos, pe velociped săriaŭ în sus fără să maĭ puĭ că şi maşinele se stricaŭ.

Pe jos alt cântec. Trebuiaŭ să se uite pe unde calc, şi ceva maĭ mult să tot ridice bicicleta care intra prin rădăcinĭ saŭ prin locurĭ periculoase.

Unchiul fu cel dintâiŭ care se obosi pedalând. Se dădu jos şi începu a'şĭ conduce maşina cu mâna. Pilda luĭ fu urmată îndată de Ana Billenbrock, care părea că încearcă la fiecare sdruncinătură o tremurătură fundamentală a întregeĭ eĭ fiinţe.

Claude, pe cele treĭ roate ale luĭ avea un folos, acel de a nu'şĭ perde centrul de gravitate.

Cât despre Bubu, maimuţa şireată, îşĭ îndreptă instrumentul cu o neînchipuită siguranţă printre zigzagurile drumuluĭ.

Bine înţeles, oameniĭ noştriĭ nu înaintaŭ prea iute. Câte odată negrişorul lua înainte şi intra prin pădure ca să ajungă la fluviŭ să vadă nu se zărea vr'o locuinţă.

Dar timpul trecea. Din cele patru ore de ziuă pe care le maĭ aveaŭ, în momentul plecăreĭ, nu le maĭ rĕmăsese de cât douĕ şi speranţa că se vor culca într'un pat saŭ chiar într'un hambar se risipea din ce în ce.

Pe la cincĭ ore şi un sfert, negrişorul se înfundă pentru a douĕ-zecea oară sub bolta întunecoasă a pădureĭ. Unchiul ne maĭ putând se aşeză o clipă. Din frunte îĭ curgea o nădušeală îmbelşugată.

— Suferĭ scumpe prietene? îl întrebă nevasta-sa.

— Nu, nu, obosit, nu alt ceva.

— Am poftă să urmez pe Bubu, zise Claude, noĭ douĭ, vom vedea maĭ bine...

Nu isprăvi. Negrişorul se întoarse tot aşa de iute pe cât plecase...

— D-le Michou, veniţĭ iute..

— Aĭ vĕzut o casă, în sfîrşit?

—Nu, e alt ceva.

Infăţişarea tainică a negrişoruluĭ îngriji pe Claude—căcĭ dacă se supraveghia, bărbatul Sofieĭ avea uneorĭ temerĭ, foarte explicabile acum.—

Pe de altă parte unchiul şi nevasta sa intrigaţĭ se îndreptaŭ spre Bubu care'ĭ trase sub umbrar.

Intâmplarea creease acolo un fel de şosea largă de vr'o 2—3 metri, în arc de cerc destul de brusc, aşa că nu se vedea nimic extra-ordinar şi că probabil lucrul care mirase pe negru era dincolo de colţ.

Bubu părea foarte mişcat. Se grăbiră. Intr'adevĕr, îndată ce descriseră o parte de drum, se vĕzu întins, nemişcat, ţeapăn, corpul unuĭ cal.

Toţĭ avură acelaş gând. Bietul dobitoc a căruĭ ochĭ morţĭ păreaŭ eşiţĭ din orbite, avea picioarele jupuite până la piept.

Din gura luĭ întredeschisă cursese o dâră de sânge Coastele îĭ eraŭ însângerate.

— Era el, numaĭ el putea fi, calul acela pe care'l vĕzuse alergând seara trecută.

— Dar femeea? întreba Michou care în cutele creeruluĭ sĕŭ părea ca vede chipul Sofieĭ.

— Da, da femeea? Aĭ vĕzut'o şi pe dânsa? zise Ana şi unchiul.

— Nu, rĕspunse băiatul, dar n'am mers maĭ departe. Poate că dacă am căuta.

Fu o clipă de tăcere dureroasă. Infăţişarea terenuluĭ vorbea singur. Se deosebiaŭ urmele lăsate pe pământ de copitele caluluĭ, şi, chiar în locul unde murise, pământul scormolit cu furie, arăta că dobitocul după ce fu doborît, făcuse sforţărĭ foarte marĭ să se ridice şi să maĭ fugă.

Iarba smulsă, ramurile copacilor rupte, pământul rupt furios arătaŭ în destul grozăveniile agonieĭ luĭ.

«Femeea, zise unchiul silindu-se să'şĭ stăpânească emoţiunea, trebue să fi fost aruncată la zece metri.

— Numaĭ dacă n'ar fi cĕzut în foc, înainte ca dobitocul să fi găsit adăpostul acesta.

Această din urmă presupunere părea aşa de adevĕrată că nimenĭ nu suflă un cuvînt. In tăcerea adâncă ce se stabilise, se auzia respiraţia apăsată a tutulor.

— Doamne! făcu Michou cu o înfăţişare rătăcită.

— Nu'ĭ nimic acum! să căutăm, zise Martin.

— Da, dar unde? întrebă Michou a căruĭ ochĭ se luminară de luminĭ ciudate şi vibrătoare.

— Aicĭ maĭ întâiŭ, şi dacă nu găsim nimic...

— Nenorocita! a murit şi ea, n'aveţĭ grijă, zise Claude. Judecă puţin unchiule, sunt opt-spre-zece ore de când s'a petrecut această dramă aicĭ saŭ acolo, zise Claude arătând câmpia plină de cenuşă.

— Nu'mĭ perd curajul, zise Martin. Prin pustiurĭ a făcut D zeu cele maĭ marĭ minunĭ.

După astea, omuleţul se îndrepta spre rîŭ. Il urmară, dar cu câtă grijă.

Merseră ast-fel timp de şeapte minute, fără să descopere nimic. Deja auziaŭ spumegările apeĭ.

Michou maĭ nervos decât ceĭ-lalţĭ o luă înainte. Nu se maĭ gândea nicĭ la şerpĭ, nicĭ la un pericol.

Pe când unchiul şi mătuşea rĕscoleaŭ tufişurile cu privirea, mergea spre apă ca şi cum l'ar fi împins vr'o presimţire.

De odată începu a fugi, dând un ţipăt tare, de care ceĭ-l'alţĭ fură îndată atraşĭ.

Şi'l găsiră îngenunchiat în iarbă la douĭ paşĭ de rîŭ, lângă un corp care zăcea pe malul drept. Era ea, era chiar nenorocita pe care o căutaŭ. Palidă, saŭ maĭ bine zis, avênd pe obrazul eĭ vineţeala morţeĭ, ţinea între dinţiĭ eĭ strînşĭ patru degete de la mâna dreaptă..

Michou care'ĭ pusese mâna pe inimă, înălţă capul cu descurajare.

«A murit, zise el.

— Cine ştie? stărui Martin.

— Dar puneţĭ mâna pe ea. E îngheţată.

— Uite-te, uite-te, chiar d-ta Ana, reluă Martin. De sigur că n'a fost omorîtă de căzătura de pe cal. Căcĭ a venit aicĭ pe brâncĭ, ţinându se de ramurĭ, sunt sigur.

— Da, da, zise d-na Martin îngenunchiând la rîndul eĭ lângă corp; trebue să'şĭ fi muiat mâna în apă, ca să'şĭ potolească setea extra-ordinară care trebue s'o fi chinuit.

— Şi e deja un semn bun că n'a vrut să bea chiar din rîŭ cu riscul de a se îneca.

Ana Billenbrock trecuse binişor mâna pe pieptul nenorociteĭ. Rîzîtoare se îndreptă spunênd:

— Nu, nu e rece! cine ştie?

— Bubu! strigă Michoŭ gâfâind, aleargă de caută în săculeţul tricicluluĭ meŭ sticla cu rom, pe care a pus'o acolo d. Ellis.

Negrul plecase înainte de sfîrşitul acestor cuvinte şi se întoarse curênd, dar celor-l'alţĭ li se păru un veac până la întoarcerea luĭ.

— Dă'ncoace! zise Ana.

— Binişor, auzĭ, dragă prietenă, recomandă unchiul. Două saŭ treĭ picăturĭ de abia la început.

— Nu vĕ fie teamă, rĕspunse Ana care'şĭ mue degetul cel mic în rom şi încercă să'l introducă, printre dinţiĭ strînşĭ, în gura feteĭ.

Căcĭ era o fată mare, blondă, frumoasă, maĭ mult de cât frumoasă, încântătoare, delicioasă.

«Ce nenorocire dacă ar fi murit!» gândea Bubu care deschidea nişte ochĭ marĭ, crezênd că cu atenţia luĭ o va readuce la viaţă.

Dar biata copilă nicĭ nu se mişca.

Are vr'o şease-spre-zece anĭ cel mult, zise Ana Billenbrock, şi nu'ĭ o fată de rênd.

— De ce?

— Fiind că puterea care a dovedit'o stând agăţată de gâtul caluluĭ probează o energie extraordinară.

— Dar nu dă nicĭ un semn de viaţă, zise Michou tot îngrijorat.

— Aşteptaţĭ! zise d na Martin.

De astă-dată nu maĭ stătu mult la gândurĭ, preşedinta punênd capul feteĭ pe genunchĭ, îĭ turnă o linguriţă de rom pe gât. Şi aproape numaĭ de cât bĕtrânul strigă vesel:

— Da, da, trăeşte, aşteaptă Ana.

Intr'adevĕr pe fruntea feteĭ trecuse ceva fugitiv ca un fulger, ca un fior, după care, nimic maĭ mult. Dar viaţă avea într'însa.

Buna Billenbrock vorbea să îndoae porţiunea, căcĭ cunoştinţele eĭ ca infirmieră eraŭ cam necumpătate.

«Maĭ aşteptaţĭ puţin, îĭ zise bărbatul sĕŭ, lăsaţĭ să lucreze spirtul care poate n'a pătruns încă în stomac.

Bĕtrânul avea dreptate. După câte-va minute, o nuanţă imperceptibilă roz se ivi pe buzele feteĭ. De odată deschise ochiĭ cu o sforţare, care trebue să fi fost foarte mare, căcĭ îndată recăzu în sincopă, nu fără a scoate o plângere:

«De bĕut! Mor...

— Puţină apă, acum, zise Michou. iute, Bubu, la rîŭ!

Negrişorul aleargă, dar în ce să ia apă. Nu aveaŭ nicĭ un vas cu eĭ. In pumnul luĭ? nicĭ nu s'ar fi gândit la aşa ceva.

In schimb avea o idee care în alte timpurĭ ar fi stîrnit un rîs general. Stăpînu-sĕŭ, înainte de a pleca din Havre îĭ cumpărase o pălărie moale. Cel maĭ mare sacrificiŭ pĕ care putea să'l facă, era de a o scufunda în apă. Nu se codi însă, şi se întoarse spre muribundă aducând cu multă grijă pălăria luĭ plină cu apă.

«Foarte puţin, la început, zise unchiul. Dacă aţĭ lăsa-o ea ar bea tot de odată, şi poate ar muri.

Ana Billenbrock, băgând de seamă că bărbatul sĕŭ dădea sfaturĭ bune, urmă prescripţiunile aşa de conştiincios că după zece minute în timpul cărora lăsaŭ să cadă apa picătură cu picătură pe buzele bieteĭ fete, deschise ochiĭ şi fără a şti alt-ceva, zise:

— Incă, încă, Doamne ce bun e. D-ta eştĭ Charlie?

Apoĭ întinse buzele. Bubu alergă să aducă paharul, i se maĭ dădu câţĭ-va centilitri de apă.

«Unde e Charlie? repetă ea rătăcită. E scăpat?

— Ah! Doamne, borborosi Michou, oare o altă victimă a neprevedereĭ noastre, maĭ este ascunză sub cenuşă.

Dar Ana Billenbrock, avea cu toate acestea o inimă de femeə. Să linişteascǎ această copilă printr'o minciună, până ce va maĭ prinde la puterĭ, nu era alt-ceva de făcut.

— Da, da, zise ea Charlie e scăpat pentru moment. De d-voastră e vorba acum.

— Oh! făcu fata cu avênt, spuneţĭ'mĭ...

— Şt! întrerupse d-na Martin cu autoritate. Fiĭ cu minte saŭ nu veĭ şti nimic.

Unchiul Arsene făcu un semn neveste sale, care însemna: «nu'ĭ maĭ face făgăduelĭ pe care n'aĭ să le ţiĭ.» Americana înţelese şi adăogă:

(Va urma)

orașuluĭ la piața Puerta del Sol.

Este o piață regulată, patrunghiulară, de la care pleacă în formă de raze opt strade în toate direcțiunile. In mijlocul pieței înconjurată de edificiĭ imposante se afla maĭ multe fântânĭ săritoare. Nu departe se află Plaza mayor cu frumoasa statuă a luĭ Filip III. Acı se țineaŭ maĭ înainte autodafeele sfinteĭ inchizițiĭ și maĭ târziŭ luptele cu tauriĭ.

Arderea ereticilor a încetat în Spania, luptele cu tauriĭ aŭ rĕmas, dar aŭ fost imitate la Plaza de toros lângă Puerta de Alcala.

Calle de Toledo duce direct spre sud și trece puntea peste rîul Manzanares, care e aproape sec. Puntea Toledo, sprijinită pe nouĕ arcurĭ, este cea maĭ frumoasă din oraș.

In fața palatuluĭ regal, se întinde spre Est Prado, un bulevard lung, a căruĭ alee laterale se perd în parcul Madriduluĭ. Aicĭ sunt museele între care museul del Pado cu tesaurele sale artistice, unicele în lume; aicĭ e grădina botanică, academia de științe, exposiția de arte, aicĭ e întreg Madridul. Aicĭ respiră damele spaniole primă-vara aerul îmbalsamat și ascultă plăcutul cântec al privighietoarelor, vara umbra rĕcoroasă a parculuĭ și iarna bine-făcĕtoarele raze ale soareluĭ. Maĭ încolo în strada Alcala se află edificiul imposant al ministeruluĭ de resbel și banca națională a Spanieĭ. In mijlocul unuĭ basin se află măreața statuă a Cibeleĭ, cu coroana pe cap. La picioarele eĭ curge cea maĭ bună apă din lume.

Maĭ departe, pe La Castelana se află cete de pădurĭ, alee, și șosele pe carĭ se preumblă pietonĭ, călĕrețĭ și echipage.

Pe calea de Alfonso XII, în chaosul de case, de palate și bisericĭ se află operile poeților și artiștilor, relicviile eroilor, și dincolo se întinde noul Madrid ; aicĭ locuesc ca și la periferia orașelor marĭ, desmoșteniții societățiĭ — aicĭ locuește munca și mizeria.

Madridul e un oraș interesant, unde aŭ vĕzut lumina zileĭ Lopez și Calderon, Cervantes și Quentana, carĭ aŭ cântat în versurĭ mărirea și Gloria patrieĭ lor. C.

Din China

Un scriitor german de curând întors din China, istorisește următoarele despre impresiunile ce și le-a căpătat în Capitala imperiuluĭ chinezesc :

Cine a vĕzut un oraș chinezesc, le a vĕzut pe toate. Aceasta e lucru cunoscut, dar capitala Chineĭ formează o excepție, unică poate. Capitala, Peking, a fost edificate la poruncа unuĭ despot și'șĭ datorește numĕrul locuitorilor voinţeĭ a tot puternice a domnitorilor chinezĭ, carĭ aduceaŭ la Peking locuitorĭ din toate unghiurile mareluĭ imperiŭ ceresc. Și astă-zĭ furnică la Peking chinezĭ, mongolĭ, tartarĭ și mandschurĭ ; fiecare provincie a mareluĭ imperiŭ e reprezentată aci.

Peking a fost ridicat la rangul de reședință a imperiuluĭ într'o epocă eroică în locul luĭ Nanking, «reședința de sud». Și azĭ se vorbește pe acolo despre timpurile eroice trecute.

Inainte de toate sunt vestite zidurile orașuluĭ. De departe le vede călĕtorul. Sunt înalte de 15 metri și de o grosime mare. Aŭ și un aspect rĕzboinic prin bastioanele lor cu 5-6 etaje și printre lespezile de granit se vĕd gurile tunurilor. Dar ah, țevile tunurilor sunt făcute din lemn saŭ sunt numaĭ zugrăvite pe ziduri, ca să sperie pe dușmanĭ. Decadență și iarășĭ decadență,—aceasta e nota caracteristică a aceste reședințe, unde nimenea nu are voie să dărîme saŭ să restaureze ceva. Odinioară stradele eraŭ pavate ; astă-zĭ frumoasele lespezĭ sunt acoperite cu un gros strat de noroiŭ, care peste tot împiedică pașiĭ călĕtoruluĭ. Marile edificiĭ publice cad în ruine, canalurile se astupă, cu un cuvênt, peste tot ruine ! Și din nefericire, aceastā decadență nu e măcar nicĭ pitorească. E decadență murdară, repulsivă a uneĭ mase inerte și moartă.

Firește, cine intră în partea sudică a orașuluĭ, nu prea vede urme de trândăvie. O mulțime mare de oamenĭ furnică prin stradele strâmte și întortochiate ; aĭ crede că s'a întêmplat ceva, acesta e aspectul zilnic al orașuluĭ. Prin această mulțime deasă scârțiie carele, aleargă mulțĭ călărețĭ, ridicând un praf așa în cât se naște un haos sĕlbatec de oamenĭ, de voci și de mirosurĭ. Aci vezĭ un bărbier executându-șĭ meseria 'n stradă, mâncările se fierb afară, cerșetoriĭ obraznicĭ și murdarĭ nu te lasă 'n pace și peste toate acestea plaga cea mare a câinilor. Cŭ un cuvênt, e un adevĕrat scandal infernal. Când începe a se însera, zăpăceala ajunge la culme, de oare-ce orașul e iluminat cu lanterne de hârtie, foarte primitive, carĭ staŭ parte pe stâlpĭ în formă de piramidă, saŭ le poartă în mâinĭ trecătoriĭ.

Ceea ce îngreuiază maĭ mult traiul unuĭ european în Peking este praful cel mare și nesuferit. Invelește în norĭ deșĭ oamenĭ, animale, case și prăvăliĭ. Când începe sesonul ploilor, atuncĭ ce e drept dispare praful, dar în schimb, întreg orașul este transformat într'un imens lac mocirlos, în care trebue să înoțĭ până la genunchĭ. Aerul e pestilențial.

Capitala Chineĭ este orașul comerțuluĭ și al industrieĭ, al plăcerilor etc. Aicĭ se află numeroase prăvăliĭ, în care se află fel de fel de lucrurĭ de artă și lux.

La cumpărat trebue să fie cine-va foarte prevĕzĕtor, de oare-ce comerciantul chinez îndată ce vede că cumpărătorul și-a îndreptat privirea asupra unuĭ obiect, îndată urcă prețul. In partea nordică a orașuluĭ se află cartierul tartaric, care e despărțit de oraș printr'un mare zid. Porțile acestor zidurĭ sunt închise peste noapte, dar dacă domniĭ mandarinĭ se întorc târziŭ de la vre-o petrecere pot face aranjamente cu portariĭ. Cartierul tartaric este ceva maĭ liniștit ca orașul chinezesc. Este locuit de mandarinĭ, funcționarĭ și soldațĭ. In partea sud estică se află ambasadele europene. De oare ce numĕrul prăvăliilor aicĭ este foarte țĕrmurit, stradele oferă un tabloŭ schimbat, a căruĭ fisionomie principală e formată de trupe, care 'șĭ fac aicĭ aicĭ esercițiile, schimbă gardele, joacă domino saŭ dorm la soare. In mijloc se află palatele celor maĭ de frunte mandarinĭ, și o mulțime de cazarme. In centrul acestuĭ oraș se află palatul împĕrătesc, «locul oprit» care din cauza zidurilor sale roșiĭ se numește «cetatea roșie».

Aicĭ locuește fiul ceruluĭ și a rare orĭ iese din castelul sĕŭ. Când iese, aleargă poliția în toate părțile ca să alunge populația curioasă, ca să nu vadă fața fiuluĭ ceruluĭ. Supușiĭ sĕĭ aŭ rară ocaziune ca să fie primițĭ în audiență. In orașul roș încă nu a pătruns până acum vre-un european.

Peckingul este un oraș bogat în grădinĭ, de oare ce și omul cel maĭ sĕrac are grădină. In orașul oprit cultivarea grădinilor a ajuns la cel maĭ mare grad de perfecțiune.

Ful ceruluĭ e un prizonier al mameĭ sale, al curțeĭ sale, a ambelor sale soțiĭ, împĕrăteasa Estuluĭ și împĕrăteasa Vestuluĭ, dintre care cea de est are maĭ mare rang. In palatul de vară împĕratul Chineĭ primește pe europenĭ. Acesta este o zidire frumoasă, plină cu pavilioane, chioșcurĭ, grădinĭ, fântânĭ săritoare. Aci se află strada Cancilelor, unde pe ambele părțĭ se află sculptațĭ în granit leĭ, tigri, bălaurĭ, elefanțĭ, cămile etc. După ce trecĭ prin maĭ multe alee ajungĭ la criptele dinas-Ming, care în forme de semicerc arată treĭ-spre-zece coline. Aicĭ se vede arta architectonică a chinejilor Hale de marmoră, coperișe cu sculpturĭ bogate, stâlpĭ de lemn indochinez.

C.

Varietățĭ

Primul hotel în China germană. — «Koelnische Zeitung» anunță că primul hotel din Tsiu-tau, China ger-

mană, poartă numele Hotel Kaiser. Proprietarul este un chinez specula. tiv din Shangai. In partea de către stradă a hotelulul se află o prăvălie de conserve, cisme, aţă, rachiŭ, bere şi vin. De-asupra se află firma «Hotel Kaiser», proprietarĭ Ioaking şi Ahijoi. Proprietarul a şi învĕţat ceva nemţeşte, însă o nemţească stricată. Până acum daraverile îĭ merg binişor.

—x—

Lupta între animalele Mara.— Intre puţinele animale mamifere din Patagonia se află şi un soiŭ de animale numite mara, un soiŭ de iepure de Patagonia. Mara este o rudă de aproape a porculuĭ de mare, în exterior însă se deosebeşte de acesta şi se aseamănă mult cu iepurile. In viziunĭ trăesc în pace aceste animale. Este interesant însă să vezĭ o luptă între douĭ mara. Se ridică pe picioarele de dinapoĭ şi încep a se lovi cu picioarele de dinainte până când obosesc.

4)

O călĕtorie

în pământurile descoperite de

Cristofor Columb

CAPITOLUL VI

Intenţia mea era de a urmări pe cât era cu putinţă drumul străbătut de Columb; să studiez în acea călĕtorie, cu toate că era făcută în alte lunĭ de cât acelea în care s'a făcut călĕtoria de descoperire, direcţia şi puterea curentuluĭ, care trebue să fi favorizat cu mult caravelele în călĕtoria lor, şi să confruntezĭ aceştĭ coeficienţĭ cu aceĭ consideraţĭ deja de mine în studiul asupra navigaţieĭ luĭ Columb [1].

Şi, în această privinţă pot să afirm şi asta voiŭ demonstra la sfîrşitul acesteĭ lucrărĭ că transportul lor spre apus, puterea lor zilnică aŭ corĕspuns cu multă aproximaţie cu ceea ce eŭ calculasem.

Aş fi dorit încă să ating insula Gomera, şi, ca şi Columb, să fac din ea un punct de plecare; însă acest lucru ar fi fost o perdere de timp preţios, decĭ mĕ mulţumiĭ să trec în ziua de 27 Iunie, pe aproape de archipelagul insulelor Canariĭ.

Cred acum nemerit a expune chipul în care am dirigiat navigaţia yahtuluĭ «Corsaro»

[1]) In studiul făcut pentru reconstruirea urmeĭ străbătute de caravele, calculam că până la al 25° meridian occidental, Columb ar fi avut un curent îndreptându-se spre mează-zi. De la al 25° la al 63° de longitudine, calculaiŭ curentul dirigeat spre apus cu o iuţeală de 8 mile pe zi, iuţeală care în mod gradat a scăzut până la 2 mile, după al 63° meridian porni din nou spre miază-zi graţie contra-curentuluĭ Gulf-stream.

Dacă conform cu adevĕrul istoric, aŭ aş fi navigat pe paralelul al 27°, în lungul căruia, în mod aproximativ s'a făcut călĕtoria primeĭ descoperirĭ, aş fi găsit vênturĭ uşoare şi probabil liniştite carĭ, în timpul vereĭ, se transportă maĭ la apus.

După o amănunţită studiare a *Pilat brook*, a *North Atlantic*, *Memoir* de Findlax, şi a *Pilot charts of Atlantic Ocean*, crezuĭ nemerit a naviga pe paralelul al 25°, cercând mereŭ de a mĕ menţine pe limitatea Eliseuluĭ, rămânênd totuşĭ aproape de drumul parcurs de Columb.

Apoĭ regulaĭ navigaţia mea pe zisul paralel, făcênd o oblică puţin câte puţin spre al 24° care tae insula «San-Salvador», acum Watting, jumĕtatea călĕtorieĭ mele.

Plecând din Cadix, grija mea fu de a ţine o notă zilnică a temperaţiuneĭ atmosfereĭ, a aceea a măreĭ şi a presiuneĭ barometrice.

Pe cât îmĭ fu cu putinţă, notaĭ maĭ ales efectele curentelor.

Trebue să notez în această privinţă că între strimtoarea Gibraltar şi insulele Canariĭ în lungul coasteĭ Africeĭ în loc de a întâlni curente care să mĕ ducă spre miază zi, găsiĭ din contra, slabe curente ducênd spre Apus, care mĕ făcură să trec maĭ departe de cât aş fi voit de insulele Canariĭ.

Insă pe meridianul măreĭ Canariĭ şi la 30° latitudine, după câte-va neregularităţĭ, curentele reîncepură să'şĭ reia cursul lor normal cu o iuţeală variabilă.

Socotesc zadarnic de a descrie chiar pe scurt cum ar face un jurnal de bord navigaţia făcută; ea se efectuă în mod regulat şi în bune condiţiunĭ de vênt şi de mare.

Dacă vêntul adesea a lipsit, marea a fost destul de liniştită.

Tot ca şi «Santa Maria», «Corsaro» a avut timpurĭ favorabile; căcĭ de şi norĭ se ridicaŭ la orizont, şi vêntul începea să mugească şi să se irite; dar nu era de cât o rea dispoziţie trecĕtoare, iar liniştea revenia în curênd şi soarele strălucea în toată splendoarea luĭ.

De maĭ multe ore a început să plouă, însă ploile nu eraŭ torenţiale ci rĕcoreaŭ atmosfera, spre a se mări apoĭ iarăşĭ căldura.

Ca simplă precauţiune luam pe înserate toate mĕsurile spre a mĕ feri de o surprindere nocturnă; aceste prevederĭ serveaŭ maĭ mult ca să ţiŭ în exerciţiŭ echipagiul.

In total fu o navigaţie de *senior*, după cum obicĭnuiaŭ să spue marinariĭ meĭ, adăogând însă că va fi o navigaţie de *marinar* la reîntoarcere; căcĭ toţĭ cunoşteaŭ perfect de bine oceanul Atlantic.

Ce admirabile apusurĭ de soare în timpul călĕtorieĭ noastre!

Acolo, pe acea imensă şi deşartă întindere a Atlanticuluĭ, «Corsaro» figura ca un punct într'un imens cerc.

Une-orĭ orizontul era limpede şi senin, alte orĭ din contră se aflaŭ nuorĭ deşĭ, carĭ luaŭ aspectele cele maĭ straniĭ; eraŭ figurĭ de persoane în diferite atitudinĭ; eraŭ animale fantastice şi ciudate, monştri groteştĭ, care'şĭ schimbaŭ forma şi figura pe fie-care moment.

Şezut la pupă în timpul orelor de seară, atuncĭ când «Corsaro» plutea lin pe Oceanul liniştit, gândul meŭ alerga de sigur la caravelele şi năvile luĭ Columb despicând pentru prima oară acel ocean.

Vedeam pe amiral, drept, pe puntea vasuluĭ «Santa Maria» întrecênd prin înălţimea persoaneĭ sale pe toţĭ ceĭ-l'alţĭ şi consultând diferitele luĭ instrumente; pe când la proră grupurĭ de marinarĭ stăteaŭ şi numĕraŭ zilele de călĕtorie, milele străbătute şi distanţa care'ĭ despărţea de Spania şi care creştea tot mereŭ, adică distanţa de lumea cunoscută, descoperind cu privirea lor superstiţioasă pe orizont astre nefaste şi aruncând privirĭ furişe spre Columb blestemând pe genovez şi rugându-se de sfânta Fecioară!...

Atuncĭ când ultima rază de soare se stingea în depărtare, atuncĭ când noaptea înfăşura în marea eĭ manta oceanul şi pe «Corsaro», când stelele, în mod vag reflectate, străluceaŭ pe suprafaţa apeĭ, mi se părea că aud de departe, sunând clopotul de pe «Santa Maria» la care rĕspundea cele de pe «Pinta» şi «Nina», invitând echipagiile ca să cânte obicĭnuitul cântec de seară «Salve Regina!»

(Va urma)

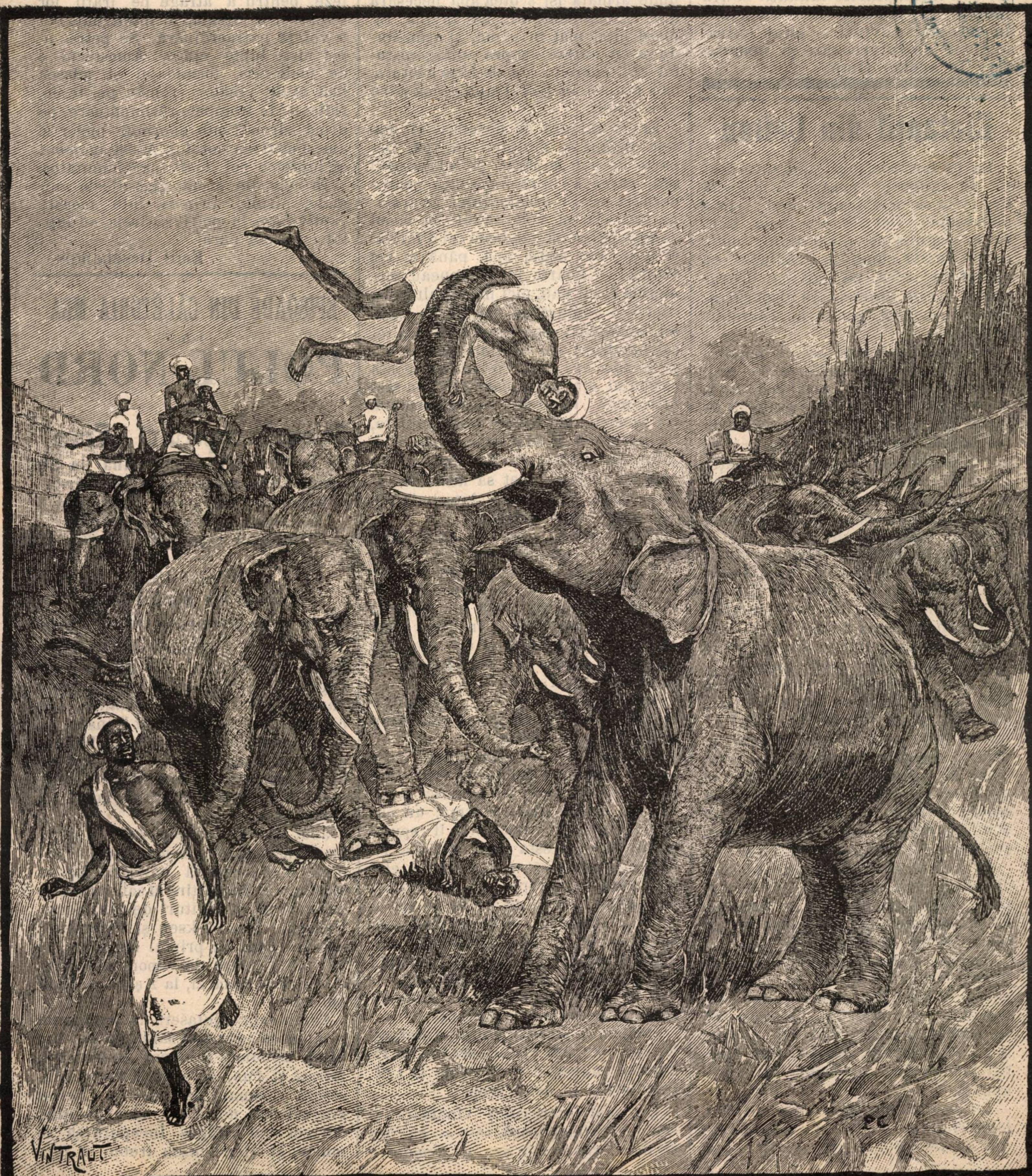
Anul II.—No. 62. 10 BANI IN TOATA ŢARA Bucureştĭ, Miercurĭ, 31 Iunie, 1898

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
ŞI AL INTÊMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Leĭ 4.50 pe an în toată ţara
» 2.50 « 1/2 « « «
Abonaţiĭ pe un an primesc şi un roman de 1 volum.

Redacţia şi Administraţia :
No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĔTORIILOR
apare o dată pe sĕptămână
— MARŢEA —

ELEFANŢII DIN CEILAN.—(Vezĭ explicaţia)

Isprăvile luĭ Sărăcilă în jurul lumeĭ

Această povestire a căreĭ publicare o vom începe în No. viitor al *Ziaruluĭ Călĕtoriilor*, arată ceea ce un om fără nicĭ un gologan, poate să facă numaĭ prin stăruința și prin voințas a.

***Sărăcilă* face 40.000 de chilometri; și întâmplările ciudate se țin lanț de el. Toate scenele cuprinse în această povestire sunt extraordinar de interesante și instructive în acelaș timp.**

Elefanțiĭ din Ceilan

La Ceilan, e'efanțiĭ sunt încă destul de numeroșĭ, pentru ca această insulă să se maĭ poată nùmi: «țara elefanților». Dar în provincia Centrală, regiune de plantațiunĭ, unde crește ceaiul chiar în grădinele cu arborĭ de cafea, pe carĭ i-a distrus boala, aceste animale aŭ dispărut aproape cu totul, gonite în câmpiile mlăștinoase.

Odinioară elefanțiĭ formaŭ mândria caselor regale din Ceilan și cel maĭ puternic element în armată. Astă-zĭ eĭ rătăcesc prin câmpiĭ, protejațĭ de legile englezeștĭ, carĭ opresc stingerea aceste importante rase. Câț'-va șefĭ Kandienĭ aŭ domesticit elefanțiĭ, pe carĭ iĭ închiriază guvernuluĭ local, pentru transportul lemnelor și a materialuluĭ greŭ, ce se întrebuințează la construcțiunĭ.

Intr'o zi, ducêndu-mĕ de la un sat la altul, mĕ găsiĭ, la o întorsătură, față în față cu un tînĕr elefant, pe care cornacul sĕŭ, un copil, îl mâna cu o cange. Vĕzêndu-mĕ, micul Singalez porunci animaluluĭ sĕŭ să se oprească și să'mĭ arate știința sa. Elefantul defilă atuncĭ pe dinaintea mea în genunchĭ, pe urmă pe treĭ picioare, pe al patrulea ținêndu-l întins în aer, și făcu o reverență adâncă. Giganticul animal se arătă blând ca un copil și veni în cele din urmă să mĕ sărute cu vîrful trompeĭ sale, privindu-mĕ galeș cu miciĭ sĕĭ ochĭ inteligențĭ. După aceea, Elefant și cornac își continuară drumul.

In timpul călĕtoriilor prin pădurĭ, elefanțiĭ nu se zăresc de cât de departe, fugind de zgomote neobișnuite. Eĭ nu se cobor de cât foarte rar pe cărărĭ și numaĭ în timp de ploae.

Singurĭ elefanțiĭ rătăcitorĭ sunt de temut. Gonit din turma sa, el devine rĕŭ și se rĕzbună pe orĭ și cine pentru exilul în care îl țin semeniĭ sĕĭ. In timpul ședereĭ mele în insulă, maĭ mulțĭ curierĭ, (tapols) fură omorîțĭ într'un mod înfiorător de aceștĭ exilațĭ.

La asediul din Bhurtpore, în 1805, la începutul ocupațiuneĭ engleze, douĭ din numeroșiĭ elefanțĭ, atașațĭ la serviciul trenuluĭ, unul mare și în vîrstă, cel-l'alt tînĕr de tot, începură să se certe pentru un vas cu apă. Cel maĭ mare din ceĭ douĭ adversarĭ, luă vasul. Cel-l'alt păru la început că acceptă victoria adversaruluĭ sĕŭ. Reluându'șĭ locul, după el, începu să prade, în mersul sĕŭ, în dreapta și în stânga. Dar puțin după aceea, trecênd pe lângă un mare puț, de unde armata își scotea apa necesară aprovizionamentuluĭ, cel învins rămase nițel maĭ în urmă, și aruncându-se cu putere asupra antagonistuluĭ sĕŭ, combină așa de bine isbitura, că'l aruncă în puț. După aceea păru că e fericit.

Era o căldură de nesuferit și marele elefant se mulțumi în apă. Departe de a fi supărat pe adversarul sĕŭ, părea a'ĭ fi recunoscĕtor pentru perfidiă sa. Se scălda vesel cu trompa luĭ. «Tu aĭ voit să'mĭ ieĭ vasul cu apă, părea că gândește cel d'întêiŭ; eĭ bine, bea acum apă până te veĭ sătura! — Foarte bine spuneaŭ manierele celuĭ-l'alt, nicĭ nu cer alt ceva, căcĭ e o căldură de nesuferit». Ast-fel, amândouĭ eraŭ satisfăcuțĭ. Cu totul contrariŭ era administratorul englez. Apa era rară. Trebuia să scoată animalul din puțul care era cea maĭ principală resursă pentru armată. La început, mijloacele întrebuințate, nu părură a avea aprobațiunea băiașuluĭ. Se simțea foarte bine și nu voia cu nicĭ un preț să iasă de acolo. Toate mijloacele întrebuințate de englejĭ fură zadarnice.

După câte-va zile, elefantul avu milă de eĭ. Luând una din fașine carĭ eraŭ aruncate în apă, o puse sub picior; pe urmă puse o alta și ast-fel continuând, făcu un pământ sub el, tot urcându-se în sus, până ajunse la suprafață și eși din bae cu multă părere de rĕŭ. Lucrul acesta a durat 15 zile.

Acest curios mod de a eși dintr'o groapă, a fost după aceea mult timp întrebuințat la Ceilan.

In districtul Uva, procedeul de a prinde elefanțiĭ e în adevĕr *fin de siècle* Uniĭ indivizĭ, carĭ se numesc *panikias* aŭ, drept singură armă, un cuvênt magic, pe care tatăl îl spune fiuluĭ sĕŭ și acesta fiilor sĕĭ. La vînătoare, panikias merge către elefant până se apropie de el; atuncĭ se oprește, pronunță încet de tot acel cuvînt teribil și în acelaș moment, fie la 10 mile depărtare, animalul e țintuit pe loc: el așteaptă pe om, care e deja stăpânul sĕŭ.

E în adevĕr curios de a vedea un caz de sugestiune la distanță.

Indigenul vînează puțin pe elefant. El este urmărit maĭ cu seamă de vînatorul englez, care nu vine la Ceilan, de cât în acest scop.

Cea maĭ interesantă vînătoare și cea maĭ primejdioasă, este aceea care se face prin goană, așa zis *Kraal* saŭ *Korral* Această vînătoare cere o mare pregătire. Un numĕr de gonacĭ se așează la o distanța oare care unul de altul, așa ca elefantul să nu se teamă ca să treacă. Turma de elefanțĭ este împinsă de strigătele și focurile oamenilor. Când se încinge lupta, se întrebuințează elefanțĭ domesticĭ, carĭ sunt adevĕrațiĭ agențĭ aĭ vînătoareĭ. Eĭ știŭ să întrebuințeze, pentru a atrage pe frațiĭ lor sĕlbaticĭ, o iuțeală, o inteligență și o voință extraordinară. Se petrec apoĭ niște lupte epice. Amestecul e de nedescris, formidabil și adesea maĭ mulțĭ vînătorĭ rĕmân pe teren, ridicațĭ de trompele rĕsbunătoare, pe urmă sdrobițĭ sub enormul picior și amestecațĭ cu noroiul. Acest moment al lupteĭ e cel maĭ înspăimântător.

In cele din urmă, giganticele animale, biruite, primesc iute această captivitate, în potriva căreia aŭ luptat cu atâta curaj.

Emil Deschamps

EPISOADE DIN CĂLĔTORIA MEA LA POLUL NORD

Călĕtoria vaporuluĭ „Fram"

de la 14 Martie 1895 până la 20 Aug. 1896, adică de la părăsirea vaporuluĭ de către Nansen și Iohansen și până la reunirea întregeĭ expedițiĭ polare

CAPITOLUL I

Primăvara anuluĭ 1895

(*După notele căpitanuluĭ Otto Sverdrup*)

Deja la 23 Februarie dr. Nansen făcuse cunoscut în chip oficial echipagiuluĭ, că după ce el va fi părăsit vaporul eŭ voĭ avea comanda, iar primul locotenent Scott Hansen, a doua comandă a expedițieĭ. Inainte de plecare mi-a lăsat o scrisoare cu un șir de instrucțiunĭ (această scrisoare s'a tipărit în capitolul I al părțeĭ II-a.)

Jouĭ, la 14 Martie pe la $11\frac{1}{2}$ a. m. dr. Nansen și Iohansen părăsiră «Framul» și'șĭ începură călĕtoria lor cu săniile. La despărțire iĭ salutarăm cu steagurĭ și cu loviturĭ de tun. Scott Hansen, Hendricksen și Petersen iĭ însoțiră până la primul lor popas, la vr'o 13 k-metre de vapor, și se întoarseră a doua zi, la 2 și jum. după amiazĭ.

Dimineața ajutaseră la înhămatul câinilor la cele treĭ sănii. La cea din urmă trebuiaŭ înhămațĭ, între alțiĭ, *Barnet* și *Pan*, care toată vremea fuseseră dușmanĭ de moarte. *Barnet* era cel maĭ mic câine al expedițieĭ, dar cel maĭ arțăgos. Incepură să se muște, și Hendriksen trebui să dea

o bună corecţiune luĭ *Barnet* ca să se lase de luptă, şi să pornească înainte.

In urma acesteĭ scene, sania a treia întârzie niţel plecarea, dar când porni merse cu o ast fel de repeziciune în cât Iohansen trebui să alerge bine cu patinele de zăpadă, spre a nu rĕmânea în urmă. Scott Hanse şi ceĭ-l'alţĭ urmăriră săniile cu ochiĭ până când nu se maĭ vĕzură ,de cât ca nişte puncte negre în depărtare. După o ultimă lungă privire spre ceĭ pe care poate nu era să'ĭ maĭ vază, tovarăşiĭ noştri îşĭ puseră patinele şi o luară înapoĭ spre vapor.

Când a plecat expediţia cu săniile, «Fram» era la 84°, 4' latit. şi 102° longit. Situaţia vaporuluĭ era următoarea: în faţă vaporul era închis într'o ghiaţă groasă de vr'o 8 metri adâncime, şi avea o pătură de ghiaţă groasă de un met u înaintea sa. In partea din dărăt, vaporul era ridicat d'asupra uneĭ micĭ coline. La o depărtare de vre o 150 metri la nord-est, se întindea de la sud spre nord, o colină lungăreaţă, destul de largă, aşa numită «mare colină» care pe alocurea era înaltă de către 7 metri. Intre această colină şi «Fram» era o crăpătură de curênd formată de o lărgime de vre o 50 metri; iar de-a-curmezişul înaintea vaporuluĭ era o crăpătură veche tot de 50 de metri, care fusese închisă odată prin presiunea gheţurilor, dar în decursul primăvereĭ se deschisese din noŭ.

Pe colina cea mare ce se formase prin presiunile violente de la 27 Ianuarie 1894, ne stabilisem un deposit, şi anume pe partea întoarsă spre vapor.

Depositul acesta consta din cutiĭ de tinichea cu proviziĭ şi din alte obiecte, formând toate vr'o 6 saŭ 7 moviliţe acoperite cu pânză de corabie. La jumătate drum între vapor şi colina cea mare, era luntrea cu petrol, care trebuise să fie trasă maĭ pe ghiaţă, de oare-ce noua crăpătură se formase tocmaĭ sub ea. Maĭ aveam, în sfîrşit, făurăria noastră, la o depărtare de vre o 30 de metri de vapor.

Cel dintêiŭ şi cel maĭ important lucru ce aveam să facem, era să depărtăm ghiaţa, care ridica vaporul prea sus într'o parte. Lucrul începu la 19 Martie şi tot echipagiul contribui cu puterile luĭ.

Pătura de ghiaţă pe care o depărtarăm era cam de vre o 2 înălţimĭ de om.

Isprăvirăm cu acest lucru la 27 Martie; în acest timp vremea fu cam rece, şi une orĭ scăzu până la —40° C. Totuşĭ lucrul se făcu fără nicĭ un incident afară de unul singur şi anume că Scott-Hansen, avu nenorocirea să'ĭ îngheţe un deget de la picior.

Doctorul şi eŭ lucram împreună. In ziarul meŭ observ: «El mĕ bănuia mereŭ pe mine că sunt rĕŭ dispus şi eŭ pe el de asemenea.» Fapt este că eŭ am obiceiul de a nu prea vorbi când am ceva de lucru, pe când doctorul avea tocmaĭ obiceiul contrar. Şi fiind-că eŭ după obiceiul meŭ tăceam mereŭ, doctorul crezu că sunt rĕŭ dispus, şi tot aşa credeam şi eŭ că e supărat când se oprea din vorbă. Neînţelegerea însă se lămuri în curând şi amêndouĭ rîserăm când ne explicarăm.

De oare-ce plecarea d-ruluĭ Nansen şi a luĭ Iohansen ne permitea o nouă împărţire a locuinţelor, eŭ ocupaĭ cabina luĭ Nansen după ce împachetaĭ lucrurile pe carĭ le lăsase el, şi le aşezaĭ în altă parte.

Pilotul Iacobsen care până atuncĭ era încartirat cu patru oamenĭ în cabina cea mare din dărăt, se mută în cabina mea, iar în cea l'altă cabină maĭ rĕmaseră numaĭ 3 oamenĭ în loc de patru. Sala de lucru care multă vreme nu fusese folosită din cauză că se stricase soba, fu redusă la vechia splendoare, după ce soba fu reparată de Amundsen. Această sală deveni acum cea maĭ comodă şi cea maĭ populată încăpere de pe tot vaporul. Aci ne adunăm în tot-d'a-una după ce ne isprăvim fie-care lucrul sĕŭ.

Acum începurăm să facem lungĭ şi minuţioase pregătirĭ pentru o călătorie cu săniile spre sud, aceasta negreşit numaĭ pentru cazul când am fi «siliţĭ» să părăsim vaporul «Fram» ceea ce de alt fel nicĭ unuia dintre noĭ nu ni se pare probabil. Construirăm sănĭĭ, caice, cusurăm sacĭ pentru proviziĭ, aleserăm proviziile şi cele-l'alte obiecte necesare cântărindu-le etc.

Toate aceste lucrurĭ ne ocupaŭ bine timpul.

Trebuia de asemenea să ne îngrijim de maĭ multe patine de zăpadă, care ne-ar fi fost indispensabile, cel puţin o pereche de om. De unde însă să luăm materialul? Nu maĭ avem pe bord de loc disponibil lemn care să se potrivească pentru acest scop.

Aveam numaĭ o bucată mare de lemn de ştejar, dar n'aveam cu ce să o tăiem căcĭ de ferăstraele micĭ pe care le aveam nu puteam să ne servim în acest scop. Atuncĭ încercărăm cu ferĕstrăul pentru ghiaţă. Amundsen şi Bentsen îĭ făcură reparaţiile de cuviinţă iar Mogstad şi Hendriksen se puseră pe lucru. La început maĭ greŭ, pe urmă maĭ uşor, cu deprinderea, până la şease Aprilie avurăm gata şease scândurĭ bune pentru patine. Le puserăm în salon să se usuce.

Cu patinele pe carĭ le aveam făceam adesea escursiĭ maĭ ales Scott-Hansen şi eŭ. Intr'una din aceste escursiĭ la care luară parte şi Amundsen, Nordahl şi Petersen, întâlnirăm o colină mare de ghiaţă la vr'o 6 kilometri de la vapor. In jurul aceşteĭ coline era un loc admirabil de patinat, unde şi petrecurăm cât-va timp după pofta inimeĭ.

La 1 Maiŭ fură gata şi cele-l'alte patine şi luaĭ dispoziţia ca de acĭ înainte în fie-care zi când vremea era bună, toţĭ să facă exerciţiĭ de patinat de la 11 ore până la 1. Aceasta era bine nu numaĭ din punctul de vedere al higieniĭ, dar şi pentru că era necesar ca cu toţiĭ să se obicinuiască bine cu patinele.

Pe când eram ocupaţĭ cu depărtarea gheţurilor de sub vapor, se arătase o mişcare oare-care în împrejurimĭ. La 20 metri de vapor se formase o nouă crăpătură paralelă cu cea veche, între noĭ şi depositul nostru. Afară de aceasta în toate direcţiunile se maĭ produse un numĕr oare-care de crĕpăturĭ maĭ marĭ saŭ maĭ micĭ. Ceva maĭ târziŭ în timpul de la 11 Aprilie până la 9 Maiŭ se întâmplară maĭ multe presiunĭ violeote în crĕpăturile din jurul vaporuluĭ.

In seara zileĭ de 11 Aprilie, eŭ şi cu Scott-Hansen plecarăm cu patinele spre nord est dealungul crĕpătureĭ celeĭ nouĭ. La întoarcere avurăm ocazia să vedem în crĕpătură o presiune cum n'am maĭ vĕzut nicĭ odată până atuncĭ. La început era un canal îngust paralel cu crĕpătura cea mare ce era acoperită cu un strat de ghiaţă de vr'o $^2/_3$ metri grosime.

Apoĭ se deschise dincolo de prima crĕpătură şi paralel cu ea, o alta maĭ mare. Producêndu-se presiunea mărginile aceşteĭ crĕpăturĭ se izbiră una de alta cu atâta putere încât ghiaţa era împinsă sub apă, adesea-orĭ până la câte 5 saŭ 7 metri. Ghiaţa nouă este foarte elastică şi se îndoaie fără a se frînge într'un chip uimitor.

La 5 Maiŭ crĕpătura era largă din dărătul vaporuluĭ se închise în urma presiuneĭ şi în locul eĭ se formă o alta la vr'o 100 de metri înaintea vaporuluĭ, care ast-fel numaĭ era în continuitate cu ghiaţa, ci era despărţită din toate părţile prin crĕpăturĭ maĭ largĭ saŭ maĭ înguste.

Crĕpătura principală din dărătul vaporuluĭ se deschise şi maĭ mult în a doua jumĕtate a luneĭ Aprilie, iar la 29 se întinse spre nord cât puteam vedea cu ochiĭ. La 1 Maiŭ îşĭ ajunse probabil cea maĭ mare lărgime. Mĕsurând'o atuncĭ cu Scott-Hansen am găsit'o în faţa vaporuluĭ de 950 de metri, iar ceva maĭ spre nord de 1432 de metri. Dacă «Fram» ar fi fost atuncĭ liber, aşĭ fi încercat să plutesc cu aburul cât s'ar fi putut maĭ spre nord. Nu putea fi vorba însă de aşa ceva, căcĭ vaporul era împresurat de adevĕrate ziduri de ghiaţă.

Dar deja la 2 Maiŭ crĕpătura principală se închise. Pilotul Nordhal şi Amundsen carĭ din întâmplare se aflaŭ într'o plimbare cu patinele d'alungul crĕpătureĭ spre sud, fură martorĭ oculari aĭ acesteĭ presiunĭ pe care o descriseră ca ceva grandios. Când marginile se apropiară cu o furioasă iuţeală una de alta, maĭ întâĭ se întâlniră două limbĭ ce eşeaŭ d'o parte şi de alta şi sfărămându se cu un bubuit ca de tunet se prefăcură într'un moment într'o colină înaltă de vr'o 7 metri, pentru-ca imediat să se prăbuşească iar şi să dispară. Acolo unde ghiaţa nu era ridicată în aer o margine intra sub cea-laltă, şi toate inegalităţile se sfărâmaŭ în miĭ de bucăţele umplând golurile rĕmase.

Inaintarea noastră spre nord în prima lună fu aproape egală cu zero. Aşa până la 19 Aprilie n'am înaintat de cât cu 4^1 (vre-o $7^1/_2$ k metri) spre nord, în acelaşĭ timp am înaintat foarte puţin şi spre vest: maĭ târziu mersul a fost maĭ repede, dar nicĭ pe departe aşa de repede ca în 1894.

La 23 Maĭ scriam următoarele în ziarul meŭ:

«Suntem cu toţiĭ foarte curioşĭ să vedem cât am înaintat în primă-vara aceasta. Dacă până în vară saŭ în toamnă vom ajunge numaĭ la 60° longitud. de est, atuncĭ cred că putem fi siguri în toamna anuluĭ 1896 vom fi acasă. Mersul nostru în primă vara acestuĭ an a fost cu mult maĭ slab de cât cel din anul trecut. Dacă însă de la 16 Maĭ până la 16 Iunie vom merge ca în anul trecut, vom ajunge la 68° long de est. Probabil că nu vom merge aşa de repede spre vest.»

O împrejurare care a făcut să fie şi maĭ uniformă călĕtoria noastră în decursul nostru şi primă-vereĭ anuluĭ 1895 a fost marea raritate a vieţeĭ animale în această parte a măreĭ pol.re. Multă vreme n'am vĕzut nicĭ o singură vieţuitoare; chiar şi urşiĭ aŭ lipsit cu desăvêrşire.

De aceea o mare bucurie ne-a pricinuit apariţia în ziua de 7 Maĭ după amiazĭ a uneĭ micĭ foce într'o crăpătură de curênd deschisă aproape de vapor. Era prima focă pe care o vedeam de două lunĭ încoace. Maĭ târziŭ am vĕzut adesea foce de acestea prin crăpăturĭ, dar eraŭ foarte fricoase şi d'abia târziŭ în vară am rĕuşit să împuşcăm una atât de mică în cât am consumat-o la o singură masă.

La 14 Maĭ, Petersen ne povesti că a vĕzut o pasăre albă sburînd spre vest. De atuncĭ vestitoriĭ primăvereĭ deveniră maĭ deşĭ.

Fridtjof Nansen.

(Urmare în numĕrul viitor)

Strigătele de rĕsboĭ la diferite popoare

In focul lupteĭ, când furia ajunge la culme, luptătoriĭ scot strigăte rĕsboinice, carĭ pare că le dă un noŭ şi impetuos avênt.

Greciĭ ceĭ vechĭ, după cum ne spune Homer strigaŭ «Allala!» Vechiĭ Celţĭ strigaŭ: «Tarr he benn!» Strigătul naţional al Jrlandejilor este: «Erin go bragh!» (Irlanda nicĭ odată!) Indieniĭ din America nordică strigă: «Whoop Hoo!» Cazaciĭ strigă: «Huurah!» (Hu Raj: In raĭ!) Germaniĭ strigă: «Vorwaerts!»

Hordele sĕlbatice ale luĭ Tamerlan, Cinghischanul Mongolilor, (1380-1405) strigaŭ: «Thalpigan!» (Tăiaţĭ cu sabia!)

Vechiul strigăt naţional al Spaniolilor era: «Espana! San Jago!» Unguriĭ strigă: «Isten velünk!» (D-zeŭ cu noĭ!) Englejiĭ strigă: «All rhigt!»

Intr'o revistă franceză aflăm următoarele strigăte ale Francezilor: «Nôtre Dame, Saint-Denys, Montjoie!»

Strigătul regilor francezĭ şi al marilor seniorĭ feudalĭ era: «France!» care se schimbă în timpul luĭ Herric IV şi al urmaşilor sĕĭ în: «Vive le roi!» care rĕmase şi în timpul revoluţieĭ franceze, când însăşĭ regimentele republicane, care se luptaŭ cu ţĕraniĭ regalişţĭ din Vendèe, strigaŭ: «Vive le roi!»

Glorioasele armate ale revoluţieĭ franceze repurtaŭ victoriile lor în sunetul Marseillaiseĭ strigând: «Vive la Republique!» Sub împăraţiĭ Napoleon I cel mare şi Napoleon III strigătul era: «Vive l'Empereur!» care, afară de Australia, rĕsunase pe toată suprafaţa pământuluĭ. Strigătul la Dahomey era: «En avant!»

Strigătul de rĕsboiŭ e un adevĕrat strigăt din inimă, de oare-ce rĕspunde la vocea internă a patrieĭ. Se poate ca un copil să rĕmână surd la vocea mameĭ sale?

Cine nu'şĭ aduce aminte de strigătul de rĕsboiŭ al bravilor noştri dorobanţĭ, care la Griviţa, Plevna, Smârdan, etc., umpleaŭ vĕzduhul cu inimosul lor: «Hurra! Pe eĭ copiĭ!»

Cornel

DIN ISTORIA BUCUREŞTILOR

Cetatea Bucureştilor saŭ Cetatea Dâmboviţeĭ

Dăm loc în coloanele ziaruluĭ nostru unuĭ interesant studiŭ asupra istorieĭ oraşuluĭ Bucureştĭ, datorit d-luĭ profesor universitar Gr. G. Tocilescu, savantul nostru archeolog, şi publicat în apreciata revistă «Tinerimea română», al căreĭ director este d-sa:

I

Intr'o epocă străvechie, ce nu se poate determina, dar care trebue să numere maĭ multe miĭ de anĭ, lunca Dâmboviţeĭ pe care se află situat o parte a Bucureştilăr, nu exista; platoul Cotrocenilor şi platoul Ferĕstrĕluĭ, şesul adică din dreapta şi din stânga râuluĭ, formaŭ o singură bucată, o masă pe care într'o epocă nedeterminată, rîul ce l'am putea numi «pre-Dâmboviţa», în virtutea acţiuneĭ sale de erosiune a spart o formându şĭ malul sĕŭ drept din Cotrocenĭ, Spirea, Filaret şi Văcăreştĭ, iar cel stâng din o linie, ce pleacă de la Belvedere şi Malmeson, trece pe la Cuibul-cu-Barză, Schitul Măgureanu, Palatul regal, şi de aci până aproape de apele de la Văcăreştĭ.

«Tot acest spaţiŭ, ne spune colegul nostru d. Gr. Ştefănescu, a fost într'o lungă serie de anĭ, ros şi denundat de apele Dâmboviţeĭ, carĭ aŭ curs, când pe sub dealurile Cotroceniĭ, Spiriĭ şi Filaret, când pe sub înălţimele maluluĭ stâng, urmând linia ce descriŭ maĭ sus. In acest spaţiŭ însă, două puncte aŭ fost respectate de dintele corosiv al apelor Dâmboviţeĭ, două insule, carĭ aŭ rĕmas ca doĭ martorĭ irecusabilĭ aĭ vecheĭ continuităţĭ a platouluĭ Cotroceniĭ, Spiriĭ şi Filaret, cu platoul Ferĕstrĕuluĭ şi Colintineĭ; aceştĭ doĭ martorĭ sunt: Colina Mitropolieĭ şi colina Radu-Vodă».

Timpul atribuit acesteĭ erosiunĭ este după sfîrşitul epoceĭ cuaternare, iar schimbările din albiĭ ale râuluĭ aŭ avut loc în epoca actuală.

Carĭ să fi fost primiĭ locuitorĭ aĭ acesteĭ luncĭ şi a malurilor din preajmă? Ce urme aŭ lăsat eĭ despre existenţa lor în aceste prundurĭ şi mlaştine ale Dâmboviţeĭ? Archeologia preisterică nu poate să ne dea încă un rĕspuns positiv. După opiniunea stimatuluĭ nostru coleg d. Odobescu, înălţimea numită «Gorgan», pe care se află zidită biserica Sf. Ilie, ar fi o movilă artificială, un gorgan, care a servit de necropolă sĕlbaticilor rĕtăcitorĭ acum câte-va miĭ de anĭ prin stufişul mlaştineĭ Cişmigiuluĭ.

Presupunerea savantuluĭ archeolog se întemeiază pe înţelesul ce are cuvêntul «gorgan», rus. «kypganŭ», adică «tumulus», pe care Schafarik îl compară cu pers. «kurkhane», gûrchanè «casă de mormênt». Gorgan, gorgănele, însemnează însăşi «colină», o ridicătură naturală saŭ artificială, servind drept semne de hotar.

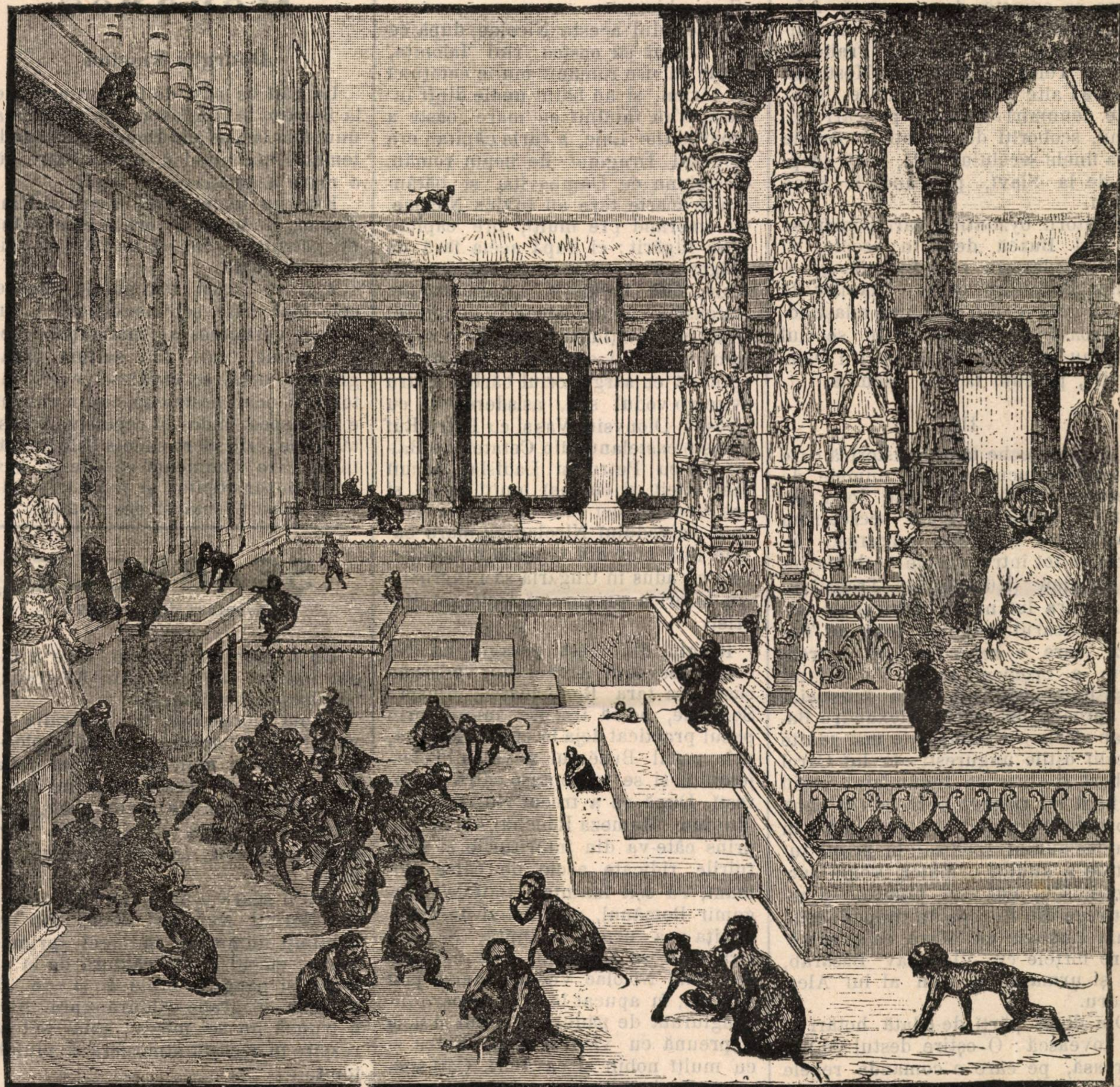
In lipsă de alte indiciĭ, gorganul de la Sf. Ilie ar putea fi considerat maĭ cu probabilitate ca o mică insulă, ca un rest din platoul spart şi mâncat de apele Dâmboviţeĭ, ca şi movila cu bisericuţa luĭ Bucur din jos de mânăstirea Radu-Vodă. Cât despre parerea rĕposatuluĭ Berendeiŭ, adoptată şi de colegul nostru d. Gr. Ion Lahovari («Buletinul Societ. Geogr.» VII, pag. 144), că numele «Gorganĭ», dat movileĭ şi mahalaleĭ din prejur, ar veni de la Spătarul Gorgan, cumnatul luĭ Mateiŭ Vodă Basarab, trebue înlăturată, de

oare-ce, deja cu 100 anĭ maĭ înainte de numitul Spătar, documentele menţionează în Bucureştĭ acea înălţime şi mahala cu numele de «Gorganĭ, mahalaua Gorganuluĭ».

Dacă însă la Gorganĭ şi în preajma luĭ nu s'a dat peste urme sigure de locuinţe omeneştĭ din epoca aşa zisă «preistorică», în Dealul Spiriĭ însă kil. departe de Cotrocenĭ) întreprinse pentru captarea apelor, s'aŭ descoperit maĭ multe instrumente din epoca de piatră, care n'aŭ putut intra încă în mânile noastre.

Acestea sunt puţinele date ce avem asupra epoceĭ preistorice a oraşuluĭ nostru.

Sexanta-Pristaa (Rusciuk) şi cu lagărul roman de la Giurgiu (castelul Sf. George) trebuiaŭ a fi puse în legătură printr'un drum cu stabilimentele romane din restul ţĕriĭ. La Pantelimon, după cum îmĭ comunică d. Colonel Gorjan, s'a găsit de către un căpitan maĭ multe monede romane din epoca republiceĭ şi a imperiuluĭ.

BENARES. — (Vezĭ explicaţia)

s'aŭ găsit arme şi unelte de silex, precum şi obiecte de lut în formă conică, cu un orificiŭ d'asupra. Aceste piramide, din carĭ muzĕul naţional posedă două exemplare, sunt obiecte de cult, identice cu cele aflate în staţiunile preistorice din România: la Vădastra, Patru zecĭ de Crucĭ, Cucutenĭ şi aiurea. In fine maĭ zilele trecute, în săpăturile de la Arkuda (7

II

In timpul dominaţiuneĭ romane pare a fi fost aci un aşezământ militar, un castel de apărare pe lângă *valul* saŭ *troianul*, care după documentele de la începutul seculuiuĭ al XVII trecea pe lângă dealul Mitropolieĭ, prin drumul numit al Mehedinţilor, şi maĭ târziŭ al Craioveĭ. Cetatea dunăreană

In ce priveşte însă opiniunea luĭ Sulzer, că aproape de Bucureştĭ a fost cetatea romană «Pinum» indicată de geograful Ptolemeŭ, ea n'are nicĭ un temeiŭ: Pinum se aşează de uniĭ geografĭ modernĭ, ca şi de codicele vatopedian din secolul XIII, cel maĭ vechiŭ manuscript cunoscut al opereĭ luĭ Ptolemeŭ, se aşează cam pe la Slatina.

In evul mediŭ şi anume în secoliĭ VI, VII şi VIII, câmpiile Ţĕriĭ-Româneştĭ dintre Dâmboviţa şi Ialomiţa, Argeş şi Buzĕŭ, se stăpâneaŭ de Slavĭ. Cel puţin toponymia acesteĭ regiunĭ este cu totul slavonă: Dâmboviţa însemnează «foaie de stejar» de la radicalul dîmb, stejar; Ilfov, în documentele maĭ vechĭ *Elhov*, de la ielha, *alnus*, *anin*; Ialomiţa, în forma sa corectă documentată *Ialoviţa*, însemnează arid, sterp, neroditor; *ialoviţa*, vacă stearpă; Prahova, Cricov, Teleajen, Doftana, Mostiştea şi cele-l'alte rîurĭ secundare, sunt toate denumirĭ slavone, pe carĭ Româniĭ, scoborîţĭ din munţĭ la câmpie pe la finele seculuĭ VIII, le-aŭ adoptat de la Slavĭ, păstrându le până astă-zĭ.

Scriitoriĭ byzantinĭ, carı pomenesc de rîul Buzĕŭ deja în secolul al V-lea. şi descriŭ expediţiunile generalilor Byzantinĭ contra Slavilor de la Ialomiţa şi din regiunea mlaştinopăduroasă a Dâmboviţeĭ în secolul VII, nu menţionează acest rîŭ Dâmboviţa, precum fac cu Ialomiţa.

III

Cea maĭ veche fântână istorică care aminteşte Bucureştiĭ sub numele de «Cetatea Dâmboviţeĭ» este Ioan, secretarul tainic (suorum secretorum notarius) al regeluluĭ unguresc Ludovic şi tot într'o vreme archidiacon de Kikelew (Küküllö) în Transilvania. Opera luĭ ni s'a păstrat de către cronicarul maghiar Ioan de Turocz, care o repreduce ca a treia parte a cronice sale. Voevodatul Ţĕriĭ-Româneştĭ era deja întemeiat de aproape un secol; Alexandru Basarab sfărîmase cumplit în maĭ multe bătăliĭ oştile ungureştĭ ale luĭ Carol Robert şi silise pe îngâmfatul craiŭ să fugă cu ruşine, perzêndu-şĭ până şi pecetia regatuluĭ. Acum, adică prin toamna anuluĭ 1368 saŭ în prima jumĕtate a anuluĭ următor, venia succesorul sĕŭ, cel maĭ puternic şi temut rege din Europa în timpul acela, venia Ludovic cel Mare, ca să'şĭ mĕsoare forţele cu Vladislav Basarab, fiul şi urmaşul la tron al luĭ Alecsandru.

Din două părţĭ de-odată hotărî el să l lovească: O oştire destul de numeroasă, pe care o comanda regele în persoană, avea să treacă Dunărea spre Vidin; o alta, nu maĭ puţin tare, comandată de Nicolae, voevedul Transilvanieĭ, cu nobiliĭ multĭ şi Secuĭ, avea din ţara Secuimeĭ să scoboare munţiĭ. Vladislav îşĭ împărţi şi el oastea în două: un corp îl lăsă sub conducerea luĭ jupan Dragomir, părcălabul cetăţiĭ Dâmboviţeĭ «comes Dragmer Olachus, castellanus de Domboycha», ca să înfrunte oştirea ardeleană; el însuşĭ cu restul armateĭ se întări la Calafat. Unguriĭ trecură Dunărea pe plute saŭ pe şeice cu mare greutate, după ce goniră corăbiile române, ce apăraŭ malul, şi înfruntară ploaia de săgeţĭ, ce curgea asupră-le. Vladislav se retrase în regulă la munţĭ, aşteptând minutul priincios să dea bătălia, iar armata regească ocupă oraşul Severin, pe care îl întări.

Cât despre isprăvile voevoduluĭ Nicolae, să ascultăm pe însuşĭ cronicarul maghiar:

«Voevodul acesta Nicolae, după ce «aŭ trecut cu oastea rîul Ialomţa, «unde făcuse româniĭ multe cetăţuicĭ «şi tărimĭ, şi aŭ bătut unele dintr'în«sele, s'aŭ întâlnit cu mare oaste a «voevoduluĭ Laic, a căria căpitan era «comitul Dragmer de neam român, «castelanu de Dâmboviţa, şi bătân«du-se foarte tare aŭ învins Nicolae, «şi omorând ţre mulţĭ, pre căpitan «l'aŭ fugărit: ci după acéia fără de «băgare de seamă, mergênd maĭ în«colo, s'aŭ închis în locurĭ strîmte, «lutoase şi neumblate, şi încongiurat «fiind de mulţimea românilor din pă«durĭ şi munţĭ, acolo s'aŭ omorît îm«preună cu sârguitoriul bărbat Petru «viţe vo vodul sĕŭ, aşişderea şi cu «Dĕşĕŭ (Dionysiŭ) Vaş şi cu Petru Ruf «(Roşu) castelanul din Cetatea de Bal«tă, şi cu Petru şi Ladislav secuiĭ «ceĭ vitejĭ, şi cu maĭ mulţĭ ostaşĭ, şi «cu nemeşiĭ ceĭ maĭ de frunte. Tru«pul voivoduluĭ Nicolae cu mare bă«tae l'aŭ luat din mâinile românilor, «şi l'aŭ adus în Ungaria să-l îngroape «în biserica prècurateĭ fecioareĭ Ma«rieĭ».

Resultă din acest pasagiŭ, că Nicolae, voevodul Ardealuluĭ, venise cu oastea în ţara Românească, dinspre Secuime, adică trecuse munţiĭ prin pasul practicat deja în epoca Romană, prin pasul Buzĕuluĭ şi valea Teleajenuluĭ, şi se îndreptase către Bucureştĭ. După ce a trecut rîul Ialomiţa (fluvium Ilumeza Iloncha), şi a coprins câte-va din întăriturile şi şanţuirile ridicate acolo de către Românĭ, i-a eşit înainte Comitele Dragomir Românul, pârcălabul de Dâmboviţa; a urmat o luptă, în care Dragomir se vĕzu silit a se retrage; dar când Nicolae Voevod merse maĭ departe, fu apucat la o strîmtoare încongiurată de pădurĭ, fu bătut şi ucis împreună cu vicevoevodul Petru şi cu mulţĭ nobiliĭ şi cavalerĭ. Câţĭ scăpară din bătălie fură ucişĭ prin mlaştine şi pădurĭ; abia dacă un neînsemnat numĕr putu scăpa peste graniţă.

Nu încape îndoială, că acel conte saŭ jupan Dragomir (castellanus de Domboyka) este pârcălabul cetăţiĭ Dâmboviţeĭ, adică comandantul uneĭ cetăţĭ întărite de pe lângă rîul Dâmboviţa. Această cetate nu poate fi alta de cât Bucureştiĭ, şi catastrofa oştireĭ ardelene a trebuit să aibă loc nu departe de Bucureştĭ, prin bungetul acela de pădurĭ marĭ şi seculare, cu locurĭ înguste, mlăştinoase şi neumblate, din preajmă-ĭ.

Vom vedea îndată că tot sub numele de Cetatea Dâmboviţeĭ, Bucureştiĭ este cunoscut pe timpul luĭ Ştefan cel Mare în documente şi cronice interne şi externe.

(Va urma) **Gr. G. Tocilescu**

Benares

Dourgha-Khound

La câţĭ-va paşĭ de fauburgurile de la Benares în Hindustan, pe marginea unuĭ mic lac, se află Dourgha-Khound, templul maimuţelor *simius*, care aŭ o mare asemănare cu omul.

Este un templu archi-sacru al Hinduşilor, unde ca în orĭ ce lăcaş sfânt nu pătrunde cine-va de cât cu picioarele goale.

Aicĭ se joacă maimuţele făcênd cele maĭ urîte schimonositurĭ. E un sabbat vertiginos al maimuţelor negre, brune, carĭ fac salturĭ caraghioase, urlă, se tăvălesc pe jos, întorcênd ochiĭ peste cap, cu un cuvênt e un aspect hidos şi repulsiv. Această menagerie sacro-sanctă este liberă, în fie-care dimineaţă se adună aicĭ acest popor răpitor şi jefuitor şi admiră acest spectacol desgustător.

ŞEARPELE

— O aventură din Australia —

Un explorator german, care a făcut întinse călĕtoriĭ prin Australia, istoriseşte următoarele:

«Abia ajunsesem în Australia — vroiam să'mĭ încerc norocul acolo— şi mi se mări mult frica de şerpĭ. Ca să mĕ apăr de aceste bestiĭ 'mĭ cumpĕraĭ un baston de preumblare, care întrunea şi tărie şi eleganţă. Orĭ unde mergeam, aveam bastonul cu mine.

Intr'o seară ajunseĭ într'un orăşel din Nordul New Sud Wales într'un anotimp numit de indigenĭ «primăvară», cu 40 grade căldură de la amiazi şi până la orele 4 şi de 35 până la 36 grade căldură seara. Nicĭ o frunză nu se mişca, abia puteaĭ respira în această atmosferă de plumb topit.

Orăşelul se afla în mijlocul tufişuluĭ. In dosul oteluluĭ, unde am descins, şerpuia un rîuleţ în jurul căruia se afla o mulţime de muşte marĭ, care produceaŭ mare supărare. Se mânca rĕŭ în acest hotel, cu atât maĭ bine te mânca muştele.

Maĭ înainte de a mĕ culca maĭ stătuĭ de vorbă cu proprietarul hoteluluĭ, un compatriot de al meŭ. Acesta 'mĭ spuse că sunt foarte mulţĭ şerpĭ pe aicĭ. Insuşĭ hotelierul omorîse un şearpe în grădina hoteluluĭ, lung de 8 urme.

— Aceste bestiĭ, zise hotelierul, se strecoară noaptea prin locuințele oamenilor.

Mĕ cuprinse fiorĭ de groază.

Când ajunseĭ în camera mea, căutaĭ peste tot locul, ca nu cum-va să fie vre-un șearpe. Nicăerĭ însă n'am vĕzut un șearpe.

Pe deplin liniștit, închiseĭ fereastra, mĕ desbrăcaĭ, stinseĭ lumina și cu teamă mĕ urcaĭ în pat.

Căldura era sufocantă, credeam că înebunesc. Muștile începură să sbîrnîie în jurul capuluĭ meŭ. Ca să mĕ scap de acest sbîrnâit, mĕ acoperiĭ cu plapoma și scăldat de sudoare și abia rĕsuflând, căutaĭ ca prin somn să alung ideile de șerpĭ și muște.

Am dormit puțin timp. Căldura era nesuferită, în cât ședeam ca într'o baie, abia resuflând. Mĕ hotărâĭ se expun mâinele și brațele muștelor. Ținênd pătura peste față, scoseĭ brațele și le întinseĭ pe pătură.

Nu sunt om fricos, am auzit fluerând pe lângă mine gloanțele francezilor la 1870 și 1871 și cu toate acestea sângele 'mĭ îngheță în vine, de oare ce mâna mea dreaptă o pusesem pe un șearpe care era întins pe pătură. P'aci era ca să'l apuc. Șearpele era rece și nemișcat.

Șerpiĭ aŭ un somn greŭ. Acesta dormea ca un urs. Nu se mișca. Cu mare precauțiune trăseĭ mâinele și le ascunseĭ iarășĭ sub pătură. Era o situație penibilă... Un șearpe... în noaptea întunecoasă... peste mine și eŭ fără nicĭ o armă, fără speranță de ajutor, aproape gol... era prea mult pentru un om orĭ cât de curagios.

Situația era gravă.

Sudoarea rece curgea pe mine valurĭ. Eram ca și legat de pat. Ce era să fac? Să mĕ scol și să fug? Oh, firește; dar puteam să deștept șearpele și atuncĭ mi-ar fi ținut calea la ușă. Maĭ bine să aștept până dimineață.

Șearpele nu se mișca, asemenea nicĭ eŭ. După cum simțeam, șearpele avea o lungime de treĭ urme, lungimea aproximativă a specieĭ australe «*Deatla-adder*». Mĕ cuprinse groaza, de oare ce mușcătura acestor șerpĭ este ucigătoare. Mĕ gândiĭ la alt-ceva. Vroiam să înfășor șearpele cu pătura și apoĭ să'l sugrum. Era însă întuneric beznă și mĕ expuneam la mare primejdie. Șearpele putea să scape și atuncĭ era vaĭ de mine.

Intinseĭ brațul drept, luaĭ un chibrit cu mâna tremurândă. Șearpele sta nemișcat. Scoseĭ capul încet de sub pătură, vĕzuĭ șearpele întins ca litera i. Mĕ dăduĭ cu mare precauțiune jos din pat, ca să caut bastonul, dar bastonul nicăerĭ. Aceasta era o teribilă lovitură. Mĕ apropiaĭ iarășĭ de pat. Luaĭ lumînarea și fiind-că acum mĕ aflam în deplina putere a facultăților mele, mĕ apropiaĭ de pat și priviĭ șearpele meŭ furios.

Era, era.... bastonul meŭ!

C.

---

5)

O călĕtorie
în pământurile descoperite de
Cristofor Columb

CAPITOLUL VI

După ce se schimbă garda și se coborîse noaptea, Columb rămânea singur pe punte cu ochiĭ întorșĭ spre *estrella del Norte* aci la busolă, scrutând straniul fenomen care se manifesta pentru prima oară ochilor sĕĭ: schimbarea în direcția aculuĭ magnetic, până ce'l scotea din meditațiile luĭ cântecul vr'unuĭ *pajes* veghiând la *ampolleta*: [1])

Le guardia es tomada
La ampolleta muele
Bue viaje haremos
și Dios quisiere.

. . . .
. . . .
. . . .

Santinela rĕspundea la această invitare și ecoul puterniceĭ vocĭ se perdea în tăcerea nopțeĭ, întreruptă numaĭ de zgomotul valurilor. Acestea sunt impresiunĭ fugare, pline de a fascinare, pe carĭ nu le voiŭ uita nicĭ odată!

In timpul călĕtorieĭ am vroit une orĭ să mĕ servesc în mod practic de «fac-similele» anticelor instrumente nautice întrebuințate de navigatoriĭ secoluluĭ al XV-lea, ca *astrolabio nautica* și *cadranul*, aceleașĭ executate de mine și expuse la Genova cu ocazia congresuluĭ geografic din 1892 și premiate cu medalia de aur.

Am adaos la ele și *balestrilia*, cu toate că el, ca instrument nautic, nu a fost întrebuințat nicĭ pe timpul luĭ Columb.

Am vroit să experimentez și un instrument bazat pe «liniile paralele ale luĭ Ptolomeŭ» și întrebuințat de indianul Malemo Cana și de pilotul Vasco de Gama.

Ce anacronism era acel al unuĭ yacht, ultimul produs al progresuluĭ ajuns în zilele noastre de arhitectura navală și care întrebuința așa primitive instrumente spre a'șĭ determina poziția sa!

Și totușĭ de câte-orĭ liniștea relativă a măreĭ mi-aŭ permis să le întrebuințez, ele mi aŭ dat rezultate relativ satisfăcĕtoare și mi-aŭ demonstrat în acelaș timp că navigatoriĭ din secolul al XV-lea, în anumite condițiunĭ de timp și cu marea nu prea agitată, puteaŭ să se încreadă în deajuns pe instrumente așa de simple și de rudimentare.

Dar în acelaș timp am înțeles de ce Columb, în Diario al sĕŭ, spunea că poate cu greutate să le întrebuințeze pe bord în așa chi › în cât să aibă observațiĭ exacte, căcĭ atât pentru *cadran* cât și pentru *astrolabio*, e necesară verticalitatea perfectă, spre a putea citi exact graduațiunea semnalată de instrument.

Balestrilia saŭ *bastonul luĭ Iacob*, întrebuințat maĭ târziŭ pe bord, s'a dovedit că e un instrument maĭ practic, maĭ marin și a avut decĭ o largă întrebuințare de către navigatorĭ.

In timpul primeĭ părțĭ de călătorie a vasuluĭ «Corsaro», întâlniĭ foarte puține nâvĭ; pluteam decĭ singurĭ pe imensa întindere a oceanuluĭ; decĭ nu e de loc straniŭ că cel maĭ mic incident lua aspectul unuĭ eveniment și dădea naștere la lungĭ discuțiĭ, atât la pupă cât și la proră, unde printre marinarĭ circulaŭ diferite versiunĭ.

Așa s'a discutat mult când la 4 ore după amiazĭ, în ziua de 27 Iunie «Corsaro» a tăiat meridianul din San Sebastiano de Gomera, punctul de plecare al luĭ Columb și când la 6 ore în după amiaza zileĭ de 29, la aproape 195 mile la apusul aceteĭ insule s'a încrucișat calea pe care Columb trebue să o fi străbătut în călĕtoria sa, de la data de 9 la 10 Septembrie 1492.

Altă însemnată coincidență s'a notat la 14 Iulie pe la 4 ore după amiazĭ, căcĭ în acel timp «Corsaro» a intersectat drumul străbătut de «Pinta» și de «Nina», la 21 Ianuarie 1493 în timpul călĕtorieĭ lor de reîntoarcere.

Asemenea evenimente eraŭ sĕrbătorite pe bord prin libațiunĭ și strigăte de «Ura!»

Alt incident al navigațiuneĭ a fost când la 8 ore seara, la 27 Iunie, «Corsaro» plutind pe un vênt foarte ușor, întâlni corpul uneĭ mare balene care, scăpată de pescariĭ de balene din Azore, murise din cauza rănilor căpătate.

Ea se afla într'o stare de putrefacție foarte înaintată și într'adevĕr prezența eĭ ne-a fost semnalată maĭ curând de miros de cât de vĕz.

Mĕ apropiĭ foarte mult de ea făcênd-o să plutească pe lângă bord spre a o examina cu atenție și putuĭ verifica că flancurile eĭ fuseseră devorate de peștele-câine.

Nu putuĭ să disting la această balenă exact nicĭ capul, nicĭ coada, fiind că eraŭ cufundate și în parte

[1]) Pe mările spaniole din secolul al XV, afară de marinarĭ eraŭ și *grumetes*, care corespund cu băețiĭ de pe vasele moderne; *pajes* sunt echivalențĭ cu marinariĭ de a doua mână. Eĭ trebuiaŭ să veghieze cu băgare de seamă la ampolleta saŭ ceasornicul cu nisip, care dura o jumĕtate de oră și când tot nisipul era trecut din recipientul superior în cel inferior, anunță această trecere prin cântecul maĭ sus citat. *Ampolleta* servea ca să se mĕsoare exact orele de gardă.

devorate; cea ce remânea vizibil putea měsura aproape 10 metri de lungime.

Ora târzie, vêntul la pupă și maĭ mult de cât asta, mirosul pestilențial emanat de acea balenă mě constrânseră să o părăsesc și să nu o examinez maĭ mult.

La 28 Iunie ora 6 după amiazĭ, *Corsaro*, după ce tăiase meridianul insuleĭ de Fer, cea maĭ accidentală printre aceea din arhipelagul insulelor Canariĭ și punctul de plecare în numěrarea meridianelor la anticiĭ geografĭ, sosea lângă marea Sargasso.

Asupra acesteĭ mărĭ, așa de dese orĭ descrisă de navigatorĭ, aș putea să adaog puțin pe lângă cele cunoscute: dar teama e așa de atrăgětoare și a căpătat așa de mare interes după descoperirile arheologice ale doctorului A. Le Plongevin, în Iucatan, după interpetarea ieroglifelor săpate pe monumentele celor din Maya, ceĭ maĭ vechĭ locuitorĭ aĭ țěreĭ, și după descoperirea uneĭ nouĭ băncĭ sub marine, făcută după aceea de A. S. Prințul de Monaco, în cât nu pot să rezist la tentațiunea de a întreține pe cititor în această privință, propunêndu-mĭ de a vorbi în această privință nu de marea de Sargasso, ci de dispariția Atlantidelor atuncĭ când voiŭ începe a publica *Notele mele asupra uneĭ călětoriĭ în jurul lumeĭ.*

Până atuncĭ vě spun că noul banc descoperit de prințul de Monaco în Iulie 1896, cu yahtul sěŭ *Princesse Alice*, prezintă o circumferință de aproape 75 de chilometri și o adêncime minimă de aproape 76 de metri.

Profesorul Ed. Perrier, membru al expedițieĭ științifice imbarcate pe vasul *Talisman*, a propus de a se șterge de pe hărțile geografice numele de *marea de Sargasso* ca neexistând. Eŭ sunt de părere contrarie și cred că tot ca mine vor fi convinșĭ toțĭ ceĭ ce vor traversa marea algoasă (un fel de plante de mare) și maĭ mulțĭ de cât toțĭ prințul de Monaco, care a făcut studiĭ în această parte a oceanuluĭ.

Algele adunate acolo nu aparțin toate aceluiașĭ gen, nicĭ aceleiașĭ specĭĭ. Acelea culese de mine le-am trimes cunoscutuluĭ algolog profesorul Piccone ca să le studieze.

Intre modelele de sargase unele par tinere, altele bětrâne. Planta această e de o culoare galbenă verzuie și chiar verde palidă, foarte plăcută ochilor.

De ce sargasele constitue o masă plutitoare, aci grupată, aci risipită, întinsă pe o mare suprafață? Se reproduc ele în unele localitățĭ saŭ sunt tîrîte de curent?

Iată chestiile controversate între algologĭ.

Uniĭ susțin că aceste alge aŭ ajuns acolo unde se găsesc, după ce aŭ fost deslipite de prin insulele Bahama și din Florida. Alțiĭ din contra susțin că algele constituesc o adevěrată floră algologică pelagică, trăind și înmulțindu se plutind nu numaĭ în oceanul Atlantic, dar și în alte mărĭ [1].

După o observație a secunduluĭ meŭ de pe bord, atuncĭ pe când treceam aproape de aceste aglomerărĭ de alge, spunea că la Key-West, în partea meridională a Florideĭ, se află multe alge ca acelea asemenea de pe marea de Sargasso; și decĭ se poate ca din acel loc saŭ din împrejurimĭ, curentul *Gulf-Stream* avênd o putere de peste 5 mile pe oră, augmentat de mișcarea vînturilor ia sargasele din locurile lor de naștere.

Maĭ observaĭ că nu în toate zilele sargasele întâlnite eraŭ în cantitățĭ considerabile; une orĭ se vedeaŭ rěspândite în mod desordonat icĭ și colo une orĭ eraŭ ordonate în chip de a forma micĭ insule avênd o suprafață de 20 de metri pătrațĭ.

In recenta mea călětorie de reîntoarcere din Havana pe coastele SpanieĬ, făcută în Noembrie 1896, traversaĭ partea centrală a măreĭ Sagasso în toată vastitatea eĭ și acele *insulețe plutitoare*, aveaŭ niște dimensiunĭ pe care eŭ le prețuiĭ la maĭ multe sute de metri patrațĭ.

Sargasele întâlnite de *Corsaro* adesea eraŭ dispuse în lungĭ șirurĭ paralele și în acest caz nu lipsea nicĭ o dată un curent puternic.

Briazoiĭ nu eraŭ acolo singuriĭ reprezentanțĭ aĭ vieţeĭ animale, căcĭ se vedeaŭ adesea între alge peștĭ foarte drăguțĭ, carĭ cu spatele azuriŭ și cu pântecele argintiŭ, iar altele de o coloare uniformă verzuie, înotând prin jurul sargaselor și vînând micĭ crustaceĭ și alte micĭ animale trăind și ele la umbra acelor plante marine.

Puntea yachtuluĭ *Corsaro* fiind la o mică înălțime de mare, era ușor ca de pe bord să se culeagă alge, crustaceĭ și peștișorĭ, cu ajutorul plășilor în care se prindeaŭ peștiĭ ceĭ micĭ, dar fugeaŭ adesea ceĭ marĭ.

Aceștĭ peștĭ micĭ pregătițĭ foarte bine ne făceaŭ adesea să avem mâncărurĭ gustoase și plăcute.

Unul din peștișoriĭ care maĭ adesea se întâlnea, avea spatele azuriŭ cu micĭ vîrfurĭ de oase tăiate ca ferăstrăul, pântecele alb pătat cu negru, coada roșie și marinariĭ 'ĭ de deaŭ numele de *purceluș*.

(Va urma)

[1] O altă mare de Sargasso se află în partea Nordică a oceanuluĭ Pacific, între Japonia, California și insulele Havaĭ; această mare de Sargasso ar fi formată de așa numitul *curent negru*: O a treia foarte vastă aglomerație de sargasso există în centrul oceanuluĭ Indian, între al 20° și al 100° lonj. Est. Greenvich. Maĭ există și altele pe aiurea însă de o importanță maĭ mică).

Varietăți

Țară fără pietre.—Valoarea unuĭ lucru depinde de la raritatea sa. Aceasta o dovedesc sělbaticiĭ șesurilor întinse din America de Sud. Mulțĭ dintre aceștĭ Indienĭ n'aŭ vězut încă o peatră, căcĭ aceste sunt o raritate pe acolo, ca și diamantele. Aceștĭ sělbatecĭ nu știŭ ce este o piatră. Când douĭ oamenĭ de acolo veniră la Borja și aŭ vězut pietre, 'șĭ exprimaŭ mirarea prin semne, luară câte-va pietre și plecară cu ele, ca și când ar fi avut cine știe ce lucrurĭ scumpe.

—x—

Tribul Uled Mail din Algeria.— Ceĭ maĭ vechĭ locuitorĭ aĭ Africeĭ sunt Berberiĭ, care sunt în mare numěr, în Marocco, Tunis, Tripolis și Algeria. Femeile lor se bucură de cea maĭ mare libertate; ele și pe stradă umblă cu fața descoperită și aŭ voie să stea de vorbă cu bărbațiĭ. Vestite sunt fetele din tribul Uled Mail din Algeria. Ele sunt dansatoare în «Parisul deșertuluĭ» după cum se numește în Algeria sudică oasa Biskra. Părințiĭ de acolo îșĭ trimit fetele tinere și frumoase în această oasă, pentru ca prin dansurile lor în cafenelele de acolo să câștige parale. Și în adevěr că fac bună afacere în Biskra.

—x—

Cea maĭ mare gară din lume.— Este gara Victoria din Bombay, care a fost terminată acum cât va timp. Construcția acesteĭ gărĭ a durat zece anĭ și a costat 65 milioane de francĭ. E construită numaĭ din granit și de marmoră în stilul arhitectonic al vechilor IndicĬ și are forma uneĭ potcoave. Fațada constă din turnurĭ imposante cu cupole frumoase, sale marĭ cu stâlpĭ de marmoră, care poartă statuele agricultureĭ, științeĭ, comerciuluĭ, industrieĭ și comunicațiunilor.

—x—

Intr'un butoiŭ peste Niagara.— Un american cu numele Robert Leach s'a băgat într'un butoiŭ construit de el și apoĭ butoiul l'aŭ închis și 'ĭ-aŭ dat drumul în apele cataractuluĭ de la Niagara, în care acum câțĭ-va anĭ se îneca vestitul înotător Webb.

Butoiul se rostogoli pe înfricoșatul cataract numaĭ câte-va minute. Când butoiul ajunse jos, aflară pe îndrăznețul american teafăr și sănătos.

Miĭ de oamenĭ eraŭ de față la acest măreț, dar tot o dată și periculos spectacol.

Numěrul 63 din »Ziarul Călětoriilor» va apare Marțĭ 6 Iulie, anul curent.

5)

CAMILLE DEBANS

Aventurierul fără de voie

XI

Asta nu ţinu maĭ mult de o licărire.

Călăreţ consumat, manevrând cu o mână sigură calul sĕŭ, care par'că îĭ înţelegea gândul, Grafft venea la rândul luĭ asupra Indianuluĭ.

Acesta crezându-se sigur de victoria sa nu se ferea de el, ci dimpotrivă. Planul luĭ Grafft era foarte simplu. Voia să vie drept asupra duşmanuluĭ şi să'ĭ dea o lovitură care să'l rĕstoarne cu cal cu tot.

Isbuti şi Indianul se rostogoli la vre-o douĕ-zecĭ de paşĭ pe când calul vărsa şiroaie de sânge.

«Predă-te, îĭ striga Grafft. Imĭ va face plăcerea să te scalpez, şacalule.

Vulturul se ridicase; era şi el destul de şiret. Incepu a descrie cercurĭ în jurul luĭ Grafft fugind cât îl duceaŭ picioarele.

Era foarte bine închipuit, căcĭ uriaşul, nevoit se tot întorcea după evoluţiunele luĭ, nu găsea momentul când să'ĭ arunce laţul. Şi Vulturul alergând mereŭ cu iuţeala unuĭ corb îşĭ încarcă puşca, hotărît să meargă drept spre monstru, îndată ce va putea trage.

Dar Grafft nerăbdător trăgea revolverul şi trimise o descărcătură Indianuluĭ. Acesta făcu o săritură ca un epure atins, căzu în genunchĭ, se ridică, se asvîrli spre pădure ca să se ascundă o clipă, şi să reînceapă duelul slujindu-se de copacĭ şi tufişurĭ ca să se ascundă, şi să întindă curse. La jocul acesta, gândea că Jaguarul Alb nu se va putea mĕsura cu el.

Din nenorocire, bietul om avea umărul zdrobit. O piele roşie, îşĭ pune gloria în a despreţui suferinţa. maĭ cu seamă în prezenţa unuĭ obraz alb. Cu toate acestea perdea sânge, şi rezultatul final al întâlnireĭ nu'ĭ părea a'ĭ fi favorabil.

Grafft, bine înţeles, începu să-l urmărească, şi numaĭ atuncĭ prieteniĭ noştri puturā să'l vadă.

Infăţişarea luĭ îĭ înfiorară. Cu faţa plină de sânge, se culcă pe cal, pentru a se feri de gloanţele pe care Indianul i le ar fi putut trimite, întorcându-se pe neaşteptate. Şi era cât p'aci să'l ajungă când un noŭ actor se ivi pe scenă.

S'ar crede oare ? Michou, ne fiind în stare să sufere priveliştea uneĭ lupte a căreĭ peripeţiĭ îĭ stîrneaŭ nerviĭ, Michou fără a spune vre o vorbă cui-va eşise pe neaşteptate din pădure, şi palid, dar hotărît, se înţepeni, ochi corcitura, şi slobozi nebuneşte douĕ gloanţe.

Grafft nu părea să fie atins, dar patrupedul de sub dênsul primise gloanţele. Animalul se opri de odată; apoĭ poticnindu se căzu pe spate, cât p'aci să turtească pe călăreţul sĕŭ.

Din nenorocire, conducătorul de turme, nu era aşa de prost. Se pomeni în picioare ca prin minune, în clipa când calul se rostogolea.

Şi care nu fu mirarea luĭ când vĕzu la câţĭ-va paşĭ de el, o persoană gălbigioasă, îmbrăcat în nişte haine cenuşiĭ, în cap cu o pălăriuţă foarte caraghioasă, un om din care putea face numaĭ o îmbucătură.

Cu toate acestea faţă de un duşman, care 'ĭ cădea aşa ca din aer, Grafft gândi că în cazul de faţă îndrăzneala nu mergea...

Se puse dar la adăpost în dosul calului, pregătindu-se de luptă.

Partida înceta de a fi egală între el şi Michou. Corcitura avea să se lupte în spatele unuĭ fel de încărcătură.

Claude foarte îndrăzneţ, într'adevĕr, dar neştiind aicĭ unul din elementele lupteĭ prin pădurĭ, sta în picioare şi în faţă, uşor de a fi atins de cea dintêĭ împuşcătură.

— Intră în pădure, îĭ strigă Martin.

Ţintind totuşĭ pe duşmanul sĕŭ Claude se trase sub pădure.

Dar voinica Bilenbrock cu puşca în mână gata să se arunce îşĭ zise : E nebun omul acesta ! nu înainta de cât pentru a'ĭ spune.

— Aruncă-te în dosul acestor copacĭ la stânga.

Claude bătea în retragere mereŭ, fără a perde din ochĭ pe bandit aşteptând ca arborele să'ĭ vie la îndămână.

Dar de ce nu trăgea Grafft ? Avea douĕ motive. Intêĭ că'ĭ curgea sângele pe ochĭ şi nu putea să ţintească. Cel-l'alt că Vulturul îndrăzneţ eşise iar din pădure şi se târa manevrând ca să întoarcă poziţiunea duşmanuluĭ.

Viteazul indian nu maĭ avea de cât un braţ bun. Şi banditul atins în frunte de cel dintêĭ glonte ştia prin experienţă că indianul era un bun trăgaciŭ, a căruĭ gloanţe nimereaŭ toate.

Era vorba dar ca Iaguarul Alb, să nu ofere Indianuluĭ nicĭ o parte a corpuluĭ de măcelărit şi în acelaş timp să scape de tînĕrul şi ciudatul duşman care'ĭ omorîse calul.

Calul !... Iĭ trecu prin minte o idee superbă.

Se aşeză pe cât putu maĭ bine între labele caluluĭ mort, ca să nu fie atins de nicĭ un glonte, apoĭ începu să împingă cadavrul colosuluĭ animal spre ceĭ dintêĭ mărăcinĭ din spre pădure.

Cu toate că animalul era foarte greŭ dar şi banditul era dotat cu o putere aşa de extra-ordinară că putu a mişca adăpostul sĕŭ.

Pămîntul puţin aplecat îĭ era favorabil acesteĭ încercărĭ.

Vulturul Indrăzneţ înţelese îndată manevra corcitureĭ şi se întoarse iar în tufişurĭ. Pe când Michou zise că era bine să stea să'l primească la locul unde banditul avea să'şĭ părăsească refugiul, şi se duse să se posteze acolo, cu toată silinţa unchiuluĭ de a'l reţine .

Era în picioare şi gata la tot viteazul acesta de bĕtrân, şi Ana era gata să slobodă gloanţele, şi regulă ast-fel să nu se depărteze de bărbatul sĕŭ sprijinind şi pe Claude. Elisabeta Gartner, nebună de spaimă şi de ură sta nemişcată cu amêndouĕ revolverele în mână, gata să sloboadă cele douĕ-spre-zece gloanţe asupra persecutoruluĭ sĕŭ. Bubu se făcuse nevĕzut.

Intre acestea Grafft se apropia puţin câte puţin, cu marĭ silinţe până la vr'o 8 metri de la pădure, se odihni o clipă, apoĭ se vĕzu iar trupul caluluĭ înaintând până a atinge cele dintêiŭ tufişurĭ. Acolo, maĭ rĕsuflă iar.

Apoĭ se aruncă chiar ca un jaguar. Il numise bine indianul, aşa era de ager şi uşor colosul ĕsta.

Cu o săritură fu sub copacĭ.

Vĕzu cum Michou îl ţinti şi se feri, chiar şi el descărcă un glonte asupra bărbatuluĭ Sofieĭ, dar acesta făcu o săritură în lăturĭ, care făcu să nu'l atingă focul de cât puţin la umĕr.

Ceĭ douĭ protivnicĭ eraŭ la vr'o treĭ metri unul de altul. Corcitura trecu acest spaţiŭ urlând şi apucă pe Claude de gât... Una, douĕ, treĭ detunăturĭ rĕsunară. Ana trăsese asupra uriaşuluĭ aproape chiar lângă el.

Grafft lăsă pe Claude, ca să se arunce asupra acestuĭ noŭ duşman, şi nebun, puse mâna luĭ cea lată pe d-na Martin. Apucând'o într'unul din braţele sale, furiosul uşiaş voia să o sfărîme, când o voce strigă din frunziş în franţuzeşte :

— Cu patul puşteĭ, cu patul puşteĭ!

O altă voce supra omenească părea a rĕspunde aceşteia :

— Charlie !

Groaznicul negru auzise.

Asta îĭ făcu să se codească o clipă. Michou se folosi de clipa când monstrul sta uluit, ca să'ĭ dea în frunte o lovitură de puşcă aşa de tare că arma se frânse în două.

Lucrul acesta scăpă pe mătuşă-sa care făcu douĭ paşĭ îndărăt. Din nenorocire banditul apucase puşca Aneĭ şi o învîrtea în aer neştiind ce face' orbit cum era din sângele care'ĭ cur' gea din fruntea de douĕ orĭ odorogită.

Michou dezarmat nu se maĭ mişca. Iar mulatrul era în aşa de bună credinţă că lovi copacul în dosul căruĭ se ascunsese Claude, şi crezând că a spart capul cuĭ-va svîrli puşca socotind să strângă de gât victima.

Orĭ cum, era admirabil acest nemernic.

Cu treĭ saŭ patru gloanțe în cap, cu capul spart, arăta o putere așa de înverșunată, că începu a enerva pe dușmaniĭ sĕĭ obosițĭ. In mijlocul ceţeĭ care'ĭ acoperea ochiĭ zări iar pe Claude, și se pregătea să'ĭ sară iar în spate. Ce era de făcut? Numaĭ unchiul maĭ avea o pușcă dar era departe de teatrul lupteĭ.

Se vĕzu ceva negru care eșia din frunziș pe pămênt.

Uriașul dădu un strigăt de durere și'șĭ scutură piciorul cu furie. Bubu îl mușcase de gleasnă cu toată puterea une fălcĭ tinere.

In acelaș timp strălucea un fulger, lama unuĭ cuțit se înfipse între umeriĭ Jaguaruluĭ. Elisabeta îl lovise, beată de mânie rĕsbunătoare.

Cu toate acestea, Grafft, rĕmase în picioare și de temut, era să se arunce iar, când un glonte îl culcă la pământ. Era mort.

Două strigăte de bucurie se auziră îndată, unul dat de Elisabeta Gartner și cel-l'alt de Vulturul Indrăsneț care pusese sfîrșit lupteĭ.

XXIII

— Bravo nepoate, eștĭ foarte viteaz, zise Martin luĭ Claude.

Dar el schimbă vorba.

— Cine a strigat: «cu patu puștеĭ,» și pe urmă am auzit un nume: «Charlie?»

— D-șoara ?... dar unde e?

Vulturul Indrăsneț, întinse brațul spre frunziș. Alergară și găsiră acolo un băiat tînĕr, lângă care plângea Elisabeta.

***

Iată ce povesti Charles Noiret pentru a'șĭ explica prezența:

«După două-zecĭ și patru de ore de la incendiŭ Grafft veni la Little-Mount și prinse pe Noiret prin trădare împreună cu alțĭ treĭ bandițĭ.

«Aceștia îl duseră afară din oraș și legându'l de un cal, cu frânghiĭ, lăsase calul în mijlocul uneĭ turme obișnuită de a urma o iapă conducătoare.

Apoĭ banditul îșĭ porni cavaleria și prizonierul, spunênd acestuia:

«Lisabeta Gartner a murit arsă. Am să te duc la cadavrul eĭ, ș'apoĭ veĭ putea să'țĭ facĭ ruga din urmă, căcĭ te voiŭ omorî.»

Charlie nu înțelegea cuvintele banditului și nicĭ nu le credea, dar se aștepta să moară, când în timpul zileĭ, în clipa când îndura maĭ mult chinul luĭ grozav, un glonte omorî calul, de care era legat. Un indian îl deslegă, îl luă în brațe și'l ascundea în pădure, slăbit, sângerat, nefiind în stare să mișțe brațele și picioarele.

Grav de tot, Vulturul Indrăsneț sfîrși povestirea.

«Jaguarul Alb, zise, m'a ofensat de moarte. Hoț ca un șacal, mi-a luat *Zîmbetul Ceruluĭ* femeea iubită de mine.

«Am scăpat pe rĕsboinicul alb, Jaguarul Alb a murit adineaorĭ și'mĭ voiŭ relua calul.

Se înopta, deja nu se maĭ vedea de cât la o mică distanță. Neobosit Vulturul se depărtă și se întoarse îndată aducând iapa conducătoare pe lângă care ceĭ-l'alțĭ caĭ aĭ luĭ Grafft mergeaŭ domol.

«Trebue să dormim, zise unchiul care părea foarte abătut. Claude are dreptate: călĕtoriile în felul ĕsta nu seamănă de loc a partidă de plăcere.

— Cum! d-ta vorbeștĭ ast-fel Unchiule? Eĭ bine, eŭ acum, cred cu totul dimpotrivă.

— Pentru cât timp?

— Nu știŭ. Dar tralalaua asta, gloanțele, loviturile, mi se par acum trecerĭ de timp care întăresc. Simt sângele circulându'mĭ prin vine, pe cinstea mea, e întâia dată în viață când am conștiința de a fi într'adevĕr tînĕr și zdravăn.

— Tinerețe! borborosi unchiul cu oare-care amărăciune.

Apoĭ glasul grav al Indianuluĭ se înălță:

— Frațiĭ meĭ Albĭ ar face bine să înceapă a gusta din somnul binefăcĕtor.

După acestea se culcă pe pămînt; pe caiĭ luĭ Grafft eraŭ maĭ multe învelitoare pe care el le întrebuința când umbla pe câmpiĭ, fie-care luă câte una și din cele rĕmase Ana făcu un culcuș moale luĭ Martin.

«Dacă va fi vr'un pericol, zise Charlie, caiĭ îl vor simți înaintea noastră, și ne vor deștepta».

Dormiră liniștițĭ.

In ziuă unchiul Martin dormia adânc încă. Se hotărîră să nu'l deștepte. Charlie, maĭ dispus, grație pansamentuluĭ Indianuluĭ era în stare să umble. Michou abia îșĭ simția rana.

La 8 ore și jumĕtate unchiul se deșteptă. Dar nu părea a fi de loc solid. Hotărîră a se duce la Little-Mount călare.

«Suntem departe de orașul acela? întrebă Martin.

— Călare, ne vor trebui șease ore, rĕspunse Charlie.

Călare!

Claude nu maĭ rîdea, și avântul luĭ pentru aventurĭ scăzuse.

— Nu e vr'un drum bătătorit? întrebă el cu o sfială vădită, că mătușe-sa îl credea recăzut în faze de temerĭ nouĭ.

— Nu, rĕspunse logodnicul Elisabeteĭ.

— Ah! făcu Claude pe un ton ciudat.

Cu toate acestea se resemnă. Dar când îĭ trebui să se suie pe unul din caĭ, fu o comedie să morĭ de rîs.

Era lângă cal pe spatele căruĭ, în loc de șea era o cergă prinsă cu niște chingĭ primitive, și se întreba prin ce minune avea să se urce.

Dacă ar avea scărițe, încurcătura luĭ n'ar fi fost mare. Dar nu, nimic care să'l poată înlesni să se urce.

Pe când borborosia el foarte încurcat, instalaŭ pe unchiul Martin pe calul cel maĭ domol din trupă și Charlie era și el obiectul tutulor atențiunilor.

Indianul sări dintr'odată pe calul care'l alesese. Ana Billenbrock încălecă semeț, ca și Miss Gartner, și aveaŭ să plece când băgară de seamă pe Claude că nu găsise încă soluțiunea problemeĭ.

«La urmă, e adevĕrat, zise d-na Martin, n'aĭ avut nicĭ odată un cal de călărit.

— Bubu, ordonă președinta, suie pe stăpânu-tĕŭ pe șea! repetă Michou.

Bubu îl ajută, și calul sĕŭ cam iute începu a se roti și bietul Claude trebui să se îngrijească de echilibru. Claude strîngea picioarele, se agăța de coamă, se pleca la stânga, luneca la dreapta, îșĭ perdea pălăria, îmbrățișa cu toată puterea gâtul caluluĭ.

Și animalul șiret, simțind neexperiența cavaleruluĭ sĕŭ făcea mereŭ săriturĭ.

Bietul băiat nu rîdea. Nu'ĭ se maĭ întâmplase așa ceva de mult, și dragostea luĭ pentru aventurĭ, născută din ajun, i se tăiase acum.

Trebuiră să ia mĕsurĭ energice. Bubu luă patrupedul stăpânu-sĕŭ de căpăstru și'l conduse până ce eșiră din pădure.

Indianul mergea în frunte. După el Ana pășia lângă bărbatul sĕŭ. In mijloc Charlie și Miss Gartner. Și în sfîrșit Bubu, care știa să facă de toate, înainta, foarte ocupat a ține la pas calul luĭ Michou.

Căcĭ mergeaŭ la pas, din fericire pentru Claude, din pricina bĕtrânuluĭ Martin, sdruncinat de tot de cele din urmă obosell, și din pricina logodniculuĭ Lisabeta.

La două spre-zece ore se opriră. Nu maĭ rĕmăsese de cât treĭ ore de drum. Singurătățile începeaŭ a se popula de animale în libertate care pășteaŭ icĭ colea.

O altă pădurice oferia un adăpost călĕtorilor împotriva arșițelor unuĭ soare, de care se plângea Arsène.

Bietul om trebuia să fie foarte bolnav într'adevĕr ca să'l auzĭ gemênd mereŭ. Michou începea a'șĭ lua îndrăsneală și a'șĭ aduce aminte de slabele cunoștințe pe care le posedă un European în medicină, adică se apropiă și pipăi pulsul unchiu sĕŭ. Fu înspăimântat constatând că bĕtrânul era în prada unor frigurĭ intinse. Pielea luĭ arzĕtoare și uscată, ochiĭ înfundațĭ în orbite, umeriĭ, care se încovoiaŭ, arătaŭ simptome și maĭ îngrijitoare.

De abia dacă vroi să mănânce.

De alt fel ca şi în ajun aveaŭ puţin de mâncare: câte va păsĕrĭ şi un picior de antilopă. Martin prefera să doarmă, ca să recapete puterile trebuitoare sfîrşituluĭ călĕtorieĭ.

— Hotărât, zicea el, la vîrsta mea, e maĭ bine orĭ-cât aĭ fi de ţinut bine, să te culcĭ într'un pat şi să nu schimbĭ bucătăria.

La treĭ ore plecară iar. Claude se sui singur pe bucefalul luĭ. In timpul mersuluĭ de dimineaţă studiase arta de a se aşeza pe cal pentru a nu fi prea tare sdruncinat.

Şi'şĭ zicea în gând:

— Zăŭ, nu am prea mult nenoroc.

«Rĕul de mare n'a fost născocit pentru mine. Bicicleta e un instrument de care m'aş putea folosi ca orĭ-care altul când voiŭ vrea. In maĭ puţin de treĭ lunĭ, m'aşĭ învĕţa să staŭ pe cal, nu tocmaĭ aşa de bine ca Vulturul Indrăsneţ dar maĭ corect. Până acum aventurile mi aŭ fost de folos.

«Biata Sofia! ce mulţumită ar maĭ fi dacă ar maĭ trăi, să afle că sunt explorator din nascare.

La numele Sofieĭ ochiĭ i se umplură de lăcrămĭ. Nu maĭ nădăjduia aproape nimic. Dar era foarte hotărît să o caute din noŭ cu maĭ multă furie.

«Fără de ajutorul unchiuluĭ adăogă el. Bietul om nu maĭ e în stare să sufere oboselele şi pericolele».

Nu spunea neadevĕrurĭ.

Pe la cincĭ ore când Charles Noiret arăta cu mâna valea din munte, pe care era zidit Little Mount, bĕtrânul zise nevesteĭ sale:

— Dragă Ana, mĕ simt prea slab ca să'mĭ urmez drumul.

— Oh! dragă! făcu tînĕra femee emoţionată.

In acelaş timp, opria calul şi rugă pe Claude ca şi pe Bubu să vie să'l ajute.

Luară pe unchiŭ şi'l aşezară în iarba grasă care creştea prin locul acela.

«Era şi timpul, murmură bietul om, era să cad de pe cal.

— Unchiule, unchiule, strigă Michou, înspăimântat, avem să facem o targă şi o să te ducem în oraş.

— Şi asta, zise Ana, dar nu'ĭ bine, să'ĭ dăm o doză bună de chinină.

— Da, sprijini Martin, m'am îmbolnăvit de frigurĭ fiind-că m'am culcat de două orĭ pe pămêntul gol.

— Bubu, porunci Michou, sui-te pe cal, pleacă la Little Mount în galop, veĭ ajunge în douĕ-zecĭ şi cincĭ minute, după cum a zis d. Noiret. Intră la un farmacist, şi cumpără chinină.

— Da, d-le Michou...

— Dacă viteazul rĕzboinic ar vrea să'l însoţească? zise d-na Martin.

— Rĕzboinicul Cherekoe, rĕspunse Indianul, e sclavul prietenilor sĕĭ.

Şi porni într'o fugă nebună, cu toată durerea răneĭ sale. Bubu îl urma fără multă silinţă.

Ana şi Elisabeta se aşezară lângă bĕtrân.

«Sunt nişte frigurĭ periculoase, spunea logodniculuĭ sĕŭ fata abătută. Ce nenorocire! Poate luĭ iĭ datoresc viaţa!

Incercară că linişteascĕ focul care îl consuma pe Martin, punêndu'ĭ pe frunte şi la tâmple ierburĭ proaspete pe care le tocănaŭ maĭ întâiŭ. Dar rĕmânea într'o toropeală adâncă. Din când în când un geamăt groaznic îĭ eşea din piept, şi în curând, nu maĭ puteaŭ să se îndoiască, delirul îĭ coprinsese mintea.

Michou şi biata Ana se zăpăciseră. Se aşteptaŭ aşa de puţin la asta.

«D-şoară, strigă Claude adresându-se Elisabeteĭ, d-ta care trăeştĭ în mijlocul acestor singurităţĭ, departe de orĭ ce ajutor imediat, trebue să cunoştĭ vre-un secret de indian saŭ de negru pentru a tăia frigurile şi a scăpa pe unchiul.

— Da, respunse d-ra Gatner, este o plantă pe care Peile Roşiĭ o privesc suverană pentru asta. Va trebui să căutăm. Aide Charlie.

Logodniciĭ începură a rătăci prin câmpie.

Pe când se departaŭ, Ana sdrobită de uimire, privea fără nicĭ o putere pe frumosul bĕtrân, care împins de o admiraţie cam copilăroasă, se căsătoria cu dînsa, şease saŭ şapte zile înainte şi se arătase de atuncĭ atât de bun, de blând şi de părintesc.

Oare această ciudată călĕtorie de nuntă se va sfârşi cu o nenorocire hotărîtoare.

Charlie şi Lisaveta se reîntoarseră. Iarba de care fata vorbise nu exista prin părăginele celea.

«Din fericire Bubu nu maĭ întârzia» zise Claude care se înfioră de nerăbdare.

Nu îndrăzni să adaoge.

«Numaĭ de ar ajunge la timp.»

Dar iată că, de odată, Martin încetă de a aiura. Ochiĭ 'ĭ se deschiseră. Zimbi nevesteĭ sale şi'ĭ întinse mâna, pe când cu cea-l'altă apucă mâna luĭ Claude:

«Copiĭ, zise el cu o seninătate extra ordinară, sunt un om sfârşit.

— Ia lasă, zise Ana, ne spuĭ asta tocmaĭ când îţĭ recapeţĭ puterile.

— E cea din urmă licărire a lampeĭ, dragă Ana. Nu mĕ plâng. Mi-am trăit traiul şi providenţa a fost maĭ mult de cât bună pentru mine. Cu toate acestea duc cu m'ne două părerĭ de rĕŭ, aceia ca te părăsesc scumpă nevastă, căcĭ eştĭ maĭ bună de cât credeam... Aicĭ glasul luĭ slăbi.

«Şi aceia că n'am putut regăsi pe Sofiţa. Claude, iubeşte pe mătuşa, e o inimă de aur. Ana, veĭ putea cere la nevoie ocrotirea luĭ Claude. E viteaz fără a şti- ceia ce'ĭ maĭ bine. Aceste din urmă cuvinte de abia le auziră ceĭ de faţă. Foarte slăbit, bĕtrânul fu sguduit de un fior ciudat şi avu o sincopă scurtă, Elisabeta 'ĭ luă capul şi 'l puse pe genunchĭ. Işĭ reveni în fire.

«Adio, zise el, d-ra Gartner fiĭ fericit cu Charlie, e cea din urmă urare a unuĭ muribund.

Cuvêntul luĭ nu se maĭ înţelegea «Cât despre avere...,» reluă el, dar nu putu isprăvi. Ochiĭ se duseră expresivĭ de la Michou la Ana, apoĭ capul îĭ atârnă greŭ pe genunchiĭ d-reĭ Gartner. Era mort.

*
* *

Tocmaĭ în clipa aceea sosea şi indianul cu negru. Prea târziŭ. Şi eĭ fură apucaţĭ de o mare durere aflând trista veste. Bubu tăcut, plângea cu lăcrimĭ marĭ. Vulturul respecta prea mult tradiţiile neamuluĭ sĕŭ pentru a plânge, dar se simţea că era plin de milă. Durerea cea maĭ sgomotoasă era a luĭ Michou. Nu ştia să resimţă nimic, nicĭ o suferinţă, nicĭ o bucurie, fără să le exaleze. Ana, adênc pătrunsă, avea cu toate acestea pornirea deosebită raseĭ anglo-saxone care vede în moartea iubiţilor o împrejurare fatală împotriva căreia nu maĭ e nimic de spus. Era desperată, dar ştiŭ a nu arăta nicĭ un semn exterior de desperare.

Toţĭ se ridicară în jurul cadavruluĭ şi făcură o rugăciune mută creatoruluĭ, chiar şi indianul care o făcu în felul luĭ, dar nobilă şi sinceră. Chiar în seara aceea intra un cortegiŭ funebru la Little Mount. Şi a doua zi Arsene Martin fu dus să se odihnească de vecĭ în cimitirul orăşeluluĭ.

XXIV

După opt zile Ana Billenbrock şi cu Michou soseaŭ la Hills Paint. Intr'unul din ziarele strânse pe masa din salon, găsiră un articol unde se descoperea publiculuĭ că ceĭ şease negriĭ, care reclamase ceĭ cincĭ-zecĭ de miĭ de leĭ pentru a înapoia pe Sofia eraŭ găsiţĭ. Femeea pe care o scăpaseră se numia d-ra Montague şi a fost transportată acasă la ea îndată cea fost scoasă din apă.

Anunţul înserat în «New Orleans Times» avea de autor pe Jupiter şi banda luĭ. Tot Jupiter scrisese d-luĭ Martin dându'ĭ sfat să se adreseze unor rĕufăcĕtorĭ în stare să demarcheze şi pe alţiĭ. Articolul cu pricina se isprăvea ast-fel:

«Nu maĭ e nicĭ o îndoeală acum asupra soarteĭ d-neĭ Michou. Biata femee a perit în catastrofa vaporuluĭ. Dacă trupul eĭ n'a fost regăsit, e că poate a căzut în prada numeroşilor crocodiliĭ care mişună prin Mississipi...

Claude scăpă ziarul din mânĭ şi isbucni în plâns: Sofia luĭ! o ast-fel de moarte! Durerea care 'l coprinsese îţĭ făcea rĕŭ. Ana nu încerca să'l consoleze, ce cuvinte poţĭ să găseştĭ sa să astâmperĭ ast fel de durere?

— Vĕ reîntoarceţĭ la Paris?

— Da.

— Ce am să maĭ fac eŭ?

— D-ta, dar aĭ să trăeştĭ liniştită cu averea unchiuluĭ, care îţĭ aparţine.

— De loc. Este un testament, ştiŭ asta, care te instituește legatară universală.

— Dar Sofia mea e moartă maĭ înainte, mătuşico. De alt fel am înţeles cea din urmă privire a acestuĭ om, spunea foarte limpede. Averea mea e toată a neveste. Ş'apoĭ eŭ nu maĭ am nevoe de a fi bogat

— Ascultă, să lăsăm afacerile, şi să părăsim casa asta care nu aparţine niciĭ unuĭ din noĭ.

«Nu te-aşĭ stingheri dacă aş merge cu d-ta în Francia.

— Să mĕ stinghiresc! Nu te gândeştĭ, din potrivă, îmĭ veĭ face o mare plăcere în nenorocirea mea. Vom vorbi de el şi de ea.

— Vom lua şi pe Bubu.

— Dacă ar vrea să vie zise, Claude.

A doua zi plecară cu negrul, care de astă-dată, atâta se alipise de stăpânul săŭ, că'l urmă bucuros orĭ unde.

După douĕ-spre-zece zile o birjă lasă la No. 71 din strada Chateaudun la Paris, un tînĕr şi o tînĕră în doliŭ mare. Era vĕduva luĭ Arsene Martin şi văduvul Sofieĭ Baucelin. Se suiră la treilea cat. Bătea douĕ-spre-zece ore când Claude regăsindu'şĭ cheile în buzunar, deschise poarta apartamentuluĭ sĕŭ, şi rugă pe Ana să'l urmeze în sala de mâncare. Bietul băiat avea ochiĭ scăldaţĭ în lăcrămĭ, regăsind locurile unde fusese aşa de fericit cu Sofia.

Deschise uşa, se dădu îndărăt cu douĭ paşĭ, şi dădu un strigăt ascuţit. Ana fu nevoită să'l sprijine dar îşĭ veni îndată în fire.

«Sofia! Sofia! vie. E Sofia mătuşică! Ah! Doamne! înebunesc. E Sofia ce tot căuta ziarele d-voastră, cu crocodiliĭ lor.

Şi aruncându-se ca un eşit din minţĭ, alergă la Sofia, care şi ea în doliu mare dejuna liniştită.

Dar făcĕndu-se foarte galbenă, se sculă ca un fulger şi aruncând o privire rătăcită asupra Aneĭ Billenbrock, aruncă această întrebare bărbatuluĭ sĕŭ:

— De unde viĭ?

Şi întinse mâna pentru a modera avĕntul luĭ Claude.

— De unde vin? respunse el. Ah! dar e adevĕrat, nu ştiĭ. Sunt un dobitoc. Aĭ primit depeşa mea la Havre.

— De sigur.

— Şi tu te-aĭ întors la Paris, pe când eŭ... Biata mea Sofie sosesc din America.

— D-ta?

— Chiar eŭ şi eŭ de mărturie pe mătuşa pe care am onoare să ţi-o prezint.

— Mătuşa noastră! Ce mătuşă? Iţĭ baţĭ joc de mine?

— D-na Ana Billenbrock, vĕduva d-luĭ Arsène Martin, unchiul nostru a căruĭ moarte am durerea să ţi-o anunţ. De sigur tu şi cu mine] i'am pricinuit moartea. Iţĭ voiŭ explica asta. Lasă-mĕ să'ţĭ spun numaĭ că ultimul luĭ gând a fost pentru tine.

— I-a mĕ rog, cât aĭ să'ţĭ rîzĭ de mine? Unchiu meŭ nu era însurat.

— Nu era maĭ acum şease sĕptătămânĭ, dar de vre-o cincĭ-spre zece zile da. De alt-fel nu face pe severa. Pofteşte-ne la masă, aĭ să aflĭ tot. Dar mătuşa Honorina?

— A murit în braţele mele sĕptămâna trecută.

— Bun! făcu Michou cu nevinovăţie, rugând pe d-na Martin să sează să mănânce.

De prisos să maĭ adăogăm că Sofia a rîs cu lăcrămĭ de sbuciumările luĭ Claude în timp ce ea sta foarte liniştită acasă.

Se împăca şi cu Ana, cu care se învoiră a împărţi averea pe jumĕtate.

— Drept rĕsbunare că m'aŭ omorît americaniĭ, zise Sofia, am să mĕ duc să resiliez averea unchiuluĭ.

— Amin, zise Michou, care acum nu maĭ avea teamă de călĕtoriĭ.

Sfîrşit

Anul II.— No. 63. 10 BANI IN TOATA ȚARA București, Miercurĭ, 8 Iulie, 1898

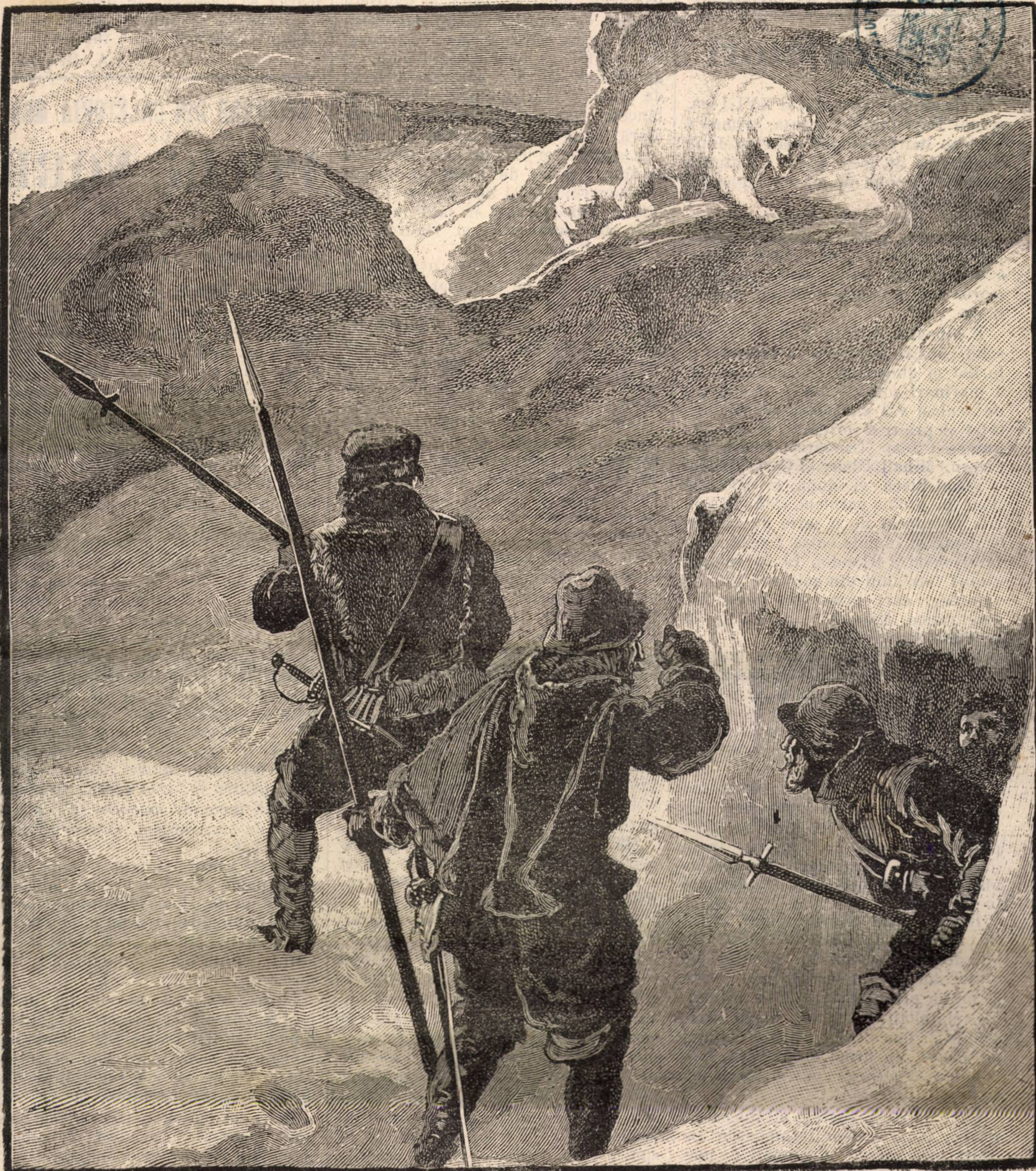
ZIARUL CĂLĔTORIILOR

ŞI AL INTÊMPLĂRILOR DE PE MARE ŞI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Leĭ 4.50 pe an în toată țara
» 2.50 « ½ « « «
Abonații pe un an primesc și un roman de 1 volum.

Redacția și Administrația:
No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĔTORIILOR apare o dată pe sĕptămână — MARȚEA

URȘI CĂLĔTORI. — (Vezĭ explicația)

Anunciŭ

Aducem la cunoștința cititorilor noștriĭ că *Ziarul Călĕtoriilor* primeşte spre publicare în coloanele sale descrierea localităților maĭ însemnate, a băilor, etc., din țară, precum și descrierea escursiunilor făcute de societăți, de turiștĭ etc.

Urşĭ călĕtorĭ

Pe la sfîrșitul veaculuĭ al XVIII lea, orașul Bayonne din Franța, trimetea încă pe îndrăzneții sĕĭ matelotĭ după vînătoarea de foce. Şi se aventurau străbătênd până în mările înghețate ale Norduluĭ.

Acolo primejdiile eraŭ maĭ marĭ, temperatura maĭ riguroasă, privațiunile maĭ aspre, dar focele se găsesc acolo în numĕr mare și vînătoarea lor procură beneficiĭ importante.

Echipagiul «Sfântul Spirit», un vas solid construit pentru a rezista valurilor și ghețarilor, se compunea din 4 marinarĭ solizĭ, voinicĭ, însuflețițĭ de acelaşĭ viŭ simțimênt al solidarităței și printr'o origină comună. Eĭ numesc: Jean Lacharre, Pierre Estarren, Mihail Uhart și Carol Elaida.

Vasul plecă și după o călĕtorie până la a 65-a paralelă, «Sfântul Spirit» fu apucat de o serie de furtunĭ violente și împins către coasta septentrională a Islandeĭ. El se refugiă atuncĭ într'unul din golfuriie numite «Jjords», carĭ brăzdează țĕrmurile singuratice. Mateloțiĭ aŭ trebuit să se odihnească câte va zile.

In vremeă aceea Irlanda nu era așa de bine cunoscută ca astă zĭ. Cu toate acestea se știa că dacă natura e aspră, omul n'are să se teamă de atacurile fiarelor sĕlbatice și că nu există de cât un singur vrăşmaş: «frigul.»

Echipagiul trăia într'o siguranță absolută și se recrea coborând pe pămênt, când serviciul nu'l reclama pe bord. Mateloțiĭ umblaŭ atuncĭ prin toate părțile, străbătênd munțiĭ de ghiață carĭ se întindeaŭ din distanță în distanță.

Intr'o zi, ceĭ patru marinarĭ voiră să exploreze un pisc de munte izolat, de sigur, vr'un vulcan stins. De alt fel dorința nu era tocmaĭ mare și nu se presupunea niciĭ o primejdie. Mateloțiĭ luară cu dînșiĭ doar săbiile și lancele lor, întrebuințând pe aceste din urmă erept bețe, spre a putea să meargă pe un teren nesigur și alunecos.

Când plecară, soarele strălucea pe un cer palid și vêntul sufla ușor. De odată însă soarele se acoperi de norĭ deşĭ, un vênt puternic se stârni și zăpada începu să cadă în fulgĭ marĭ.

Ceĭ patru prietenĭ aveaŭ experienţa regiunilor polare. Eĭ se aranjară lângă o stâncă și din zăpadă formară un fel de bordeiŭ. Adăpostițĭ într'acea locuință improvizată, avênd cu eĭ și de-ale mâncăreĭ, așteptară să treacă vijelia.

Zăpada este un rĕŭ conductor de căldură și mateloțiĭ noștri, îmbrăcațĭ bine, nu suferiră tocmaĭ așa mult de frig. Din când în când eĭ găureaŭ pereţiĭ de zăpadă ca să reînoiască aerul viciat. Furtuna ţinu toată noaptea, ast fel că tocmaĭ dimineața se gândiră eĭ ca să'șĭ părăsească locul de refugiŭ. Cu ajutorul săbiilor și lăncelor împrăştiară zăpada și eșiră afară printr'o gaură destul de mare.

Lacharre și Elaide, carĭ mergeaŭ înainte, deteră de odată un strigăt de surprindere și de alarmă. Eĭ se găsiră aproape față în față cu douĭ urșĭ albĭ; unul mare și viguros, cel l'alt mult maĭ mic.

Apucațĭ de acea frică neraționată care coprinde pe ceĭ maĭ vitejĭ oamenĭ, când o primejdie vine pe neașteptate, marinariĭ se refugiară din noŭ în ascunzĕtoarea de zăpadă, astupând intrarea și lăsând o mică gaură ca să vadă mișcările celor două animale.

Cât de mult nu regretaŭ acum că n'aŭ luat cu dînșiĭ arme de foc. Repretele neschimbând întru nimic teribila lor situațiune, se hotărîră să opue lăncile și săbiile, pofteĭ pentru carne omenească a celor două fiare polare.

In adevĕr, ursul cel maĭ bĕtrân, mirosind aerul, se apropie de locuința marinarilor și escitat printr'o lungă postire, începu să împrăștie zăpada cu labele de dinainte și făcu o deschizătură mare.

— In inimă! strigă Mihail Uhart.

Cele 4 lăncĭ se înfipseră în pieptul animaluluĭ, care scoase un muget sĕlbatec și începu să arunce zăpada în vênt. Ursul era însă rănit greŭ, căcĭ se clătina în momentul când încercă să reînceapă atacul și era gata să pue ghiara pe unul din adversarĭ.

Mateloțiĭ se aflaŭ la o distanță respectuoasă, cu săbiile în mână, decișĭ a nu renunța la luptă, pe câtă vreme se vedeaŭ amenințațĭ.

Ursul cel l'alt alergă în ajutor. Acesta era însă un puiŭ de urs, slab, prăpădit de foame. Te[?]ând pe lângă Petre Estarren, singurul luptător, care îșĭ păstrase lancea intactă, fu străpuns dintr'o parte într'alta și căzu, gemênd, lângă picioarele mumeĭ luĭ. Ursoaica uită pentru un moment lupta și rănile eĭ sângerânde, pentru a șĭ protege puiul. Ea începu să'l lingă. Această mișcare o pierdu. Lacharre și Uhart o atacară pe la spate, înfigênd în corpul eĭ săbiile până la mâner. Ea căzu gramadă lângă cadavrul puiuluĭ eĭ și muri.

Ast fel scăpară marinariĭ noștri.

O întrebare se năștea însă acum: De unde veneaŭ aceștĭ urşĭ?

Urmărind focele pe lespezile de ghiață, urșiĭ albĭ sunt câte odată surprinșĭ de câte o desprindere de mare de ghețare și adușĭ fară voie în țĕrile despre sud. Dacă ghețarele se agață de vre un colț de pămînt, d nii urșĭ albĭ debarcă numaĭ de cât și a leargă să găsească de mâncare.

Și aceștia se numesc urşĭ călĕtorĭ, călĕtorĭ fără voie, bine înțeles.

A. Brown

EPISOADE DIN CĂLĔTORIA MEA LA POLUL NORD

CAPITOLUL I

CĂLĔTORIA VAPORULUĬ *FRAM*

Vînatul nostru însă nu fu prea bogat. Dabia în ziua de 10 Iunie doctorul reuși să împuște doué păsĕrĭ. Adevĕrat însă că această bravură l'a costat maĭ multe împușcăturĭ greșite.

Una din păsĕrĭ a fost împușcată numaĭ în aripă, așa că a căutat să se refugieze în crĕpătura de ghiață dinaintea noastră. Pettersen, cel din têiŭ alergă după ea, urmat de Amundsen, de doctor, Scott Hansen și de toțĭ câiniĭ, până ce în cele din urmă reușiră s'o prindă.

De aci încolo, aproape pe fie-care zi întâlneam păsĕrĭ; ca să le putem vîna și maĭ bine, și în acelaș timp și focele, am lăsat pe apă în crăpĕtură luntrea noastră pentru vînat foce. Deja în prima seară când am lăsat luntrea pe apă, Scott-Hansen, Hendriksen și Bentsen aŭ întreprins o partidă de vî[n]at pe apă, ceea ce dete și câinilor noștri ocazia de a face o mișcare minunată. Urmăreaŭ adică, de pe marginea crĕpătureĭ toate mișcările luntreĭ; era o muncă grea pentru eĭ, căcĭ adesea trebuiaŭ să facă înconjur mare ca să se poată ținea de ea. Gâfâia și scoteaŭ limbele de un cot.

La 20 Iunie am împușcat cu doctorul două păsĕrĭ, și am fi împușcat și maĭ multe, dacă câiniĭ noștri n'ar fi prins un gust exagerat pentru acest sport și nu ne ar fi alungat vînatul înainte de a ajunge să'l împușcăm.

Moara, am fost nevoițĭ s'o luăm jos. Maĭ întêiŭ crezusem c'o putem repara, și Pettersen și a dat toată osteneala să facă lucru bun. Dar în zadar. Pe la mijlocul luneĭ Iunie am fost nevoițĭ să renunțăm la ea, de oare ce se tocise în cât nu maĭ era bună de nimic. Am desfăcut'o deci, și părțile din carĭ era compusă le-am grămădit pe ghiață, afară de câte-va bucățĭ de lemn tare pe carĭ le oprirăm pe bord pentru a face din ele

tălpĭ de sanie şi alte lucrurĭ de carĭ aveam trebuinţă.

In cursul lunilor Martie, Aprilie şi Maiŭ, vremea a fost bună, cu vînturile uşoare saŭ şi fără vînt de loc şi de obiceiŭ cu senin. Odată saŭ de două orĭ s'a învîrtit vîntul spre sud saŭ spre vest dar aceste schimbărĭ n'aŭ fost în tot d'a una de cât de scurtă durată. Vremea asta uniformă a sfirşit chiar prin a ne deveni chinuitoare prin monotonia eĭ.

De-abea pe la sfîrşitul luneĭ Maiŭ se maĭ schimbă puţin vremea; câtva timp avurăm un vînt maĭ viŭ de la vest; era în tot cazul un vînt contrar, dar cel puţin era o mică schimbare.

La 8 Iunie vîntul luă iar direcţia spre est şi deveni acum şi maĭ tare, aşa că Dumineca, 9 Iunie, avurăm o jumĕtate de furtună de la est sud-est cu o iuţeală de $10^{1}/_{2}$ metri pe secundă, — cel maĭ puternic vînt pe care l'am avut de multă vreme.

Era de mirare ce bună dispoziţie provoca pe bord o singură zi cu vînt bun. Toate feţele străluceaŭ de mulţumire; noŭ curaj şi poftă de muncă ne coprindeaŭ, de unde până atuncĭ mulţĭ din noĭ deveniseră melancolicĭ şi trişţĭ. Pân'atuncĭ conversaţia noastră se mărginea maĭ mult la monosilabe: *da* saŭ *nu*; acum însă de dimineaţa până seara glumeam, şi pretutindenĭ se auzeaŭ rîsete, cântece şi conversaţie vioaie.

Şi speranţele noastre creşteaŭ în aceeaşĭ mesură. Mereŭ scoteam harta şi toţĭ făceaŭ profeţiĭ favorabile.

— Dacă vîntul va urma maĭ mult timp în această direcţie, în cutare saŭ cutare zi vom fi în cutare saŭ cutare loc. E limpede ca lumina zileĭ că în toamna anuluĭ 1896 vom fi acasă. Cu cât vom ajunge maĭ spre vest, cu atât drumul nostru va fi maĭ repede, etc. etc.

Frigul a fost pe la mijlocul luĭ Martie de vr'o —40° C. In Aprilie s'a menţinut între —30 şi —25° C., — iar în Maiŭ a început să slăbească repede, aşa că pe la mijlocul acesteĭ lunĭ am avut —140 iar pe la sfîrşit am ajuns până la —6°. La 2 Iunie, în apropierea vaporuluĭ s'a format un lac mare şi termometrul nu maĭ arăta de cât —2° C.

La 5 Iunie termometrul se coborî pentru întâia oară în acest an sub zero. Puţin, ce e drept; numaĭ +0.2° C Apoĭ temperatura scăzu iar până la 11 Iunie, când se urcă aproape de +2°C.

Ninsorĭ şi ploĭ n'am avut aproape de loc, afară de ziua de 6 Iunie când am avut o ninsoare mare.

In noaptea de 2 Aprilie am vĕzut pentru prima oară soarele la miezul nopţeĭ.

Una din problemele de resolvat pentru expediţie, era mĕsurarea adâncimeĭ măreĭ polare. Dar funiile noastre se uzară curênd prin frecare, oxidare, etc., aşa că furăm siliţĭ a ne folosi de ele din ce în ce maĭ rar şi cu maĭ multă precauţiune. Une orĭ se întâmpla că ni se şi rupea câte o bucată de funie, care fireşte era ast fel perdută pentru tot d'a-una.

Prima mĕsurătoare după plecarea luĭ Nansen şi Iohansen am făcut-o la 23 Aprilie. Credeam să lăsăm funia dintr'odată până la 3000 de metri. Dar fiind că pe la 1900 de metri începuse a se lăsa moale, credeam c'am dat de fund şi scoaserăm funia. Dar vĕzurăm că n'ajunsese la fund. Atuncĭ o maĭ o maĭ lăsarăm odata la 1300. şi cu această ocazie pierdurăm 900 metri de funie. A treia oară lăsarăm funia până la 2100 metri, dar fără a da de ţund. In zilele următoare încercarăm mĕsurătorĭ noĭ, până la 2300, 2500 şi 3000 de metri, dar tot fără a da de fund! A treia zi, la 25 Aprilie, lăsarăm funie până la 3200 de metri; tot în zadar. Adăogarăm la funia de oţel funie ordinară şi o lăsarăm până la 3400 de metri. Când o scoaserăm, observarăm că perdusem vr'o 500 de metri de funie de oţel! In cele din urmă renunţarăm la nouĭ încercărĭ până ce era să vină o vreme maĭ blândă.

Vîntul şi vremea eraŭ fireşte tema de conversaţie, de predilecţie pe bordul vaporuluĭ Fram. In persoana luĭ Pettersen aveam un prooroc al vremeĭ. Specialitatea luĭ era profeţirea vîntuluĭ favorabil, şi în această privinţă era neobosit, deşi profeţiile luĭ nu se prea împlineaŭ. Dar şi alt-fel îĭ plăcea să profeţească şi nimic nu îĭ făcea atâta plăcere ca oferirea unuĭ rĕmăşag cuĭ voia să'l ţie. Dacă câştiga, zile întregĭ era bine dispus; iar dacă pierdea, ştia maĭ în tot-d'a-una, prin explicaţiile luĭ încurcate, să facă aşa în cât să se pară că.. amêndouĕ părţile aveaŭ dreptate!

Când n'avea încotr'o şi trebuia să recunoască că pierduse, era luat peste picior fără nicĭ o milă; dar une orĭ avea în adevĕr câte o serie de noroace, şi atuncĭ curagiul îĭ creştea în cât era gata să profeţească şi să pună rĕmăşag pe orĭ ce.

Una din marile luĭ neizbânzĭ a fost rĕmăşagul făcut la 4 Maiŭ cu pilotul nostru. Pettersen afirma sus şi tare că pe la sfîrşitul luneĭ Octombre trebuia să dăm de uscat! Iar la 24 Maiŭ făcu alt rĕmăşag cu Nordahl că în seara zileĭ de 27 vom fi la 80° longitudine de est. Nu trebue să maĭ spunem că cu toţiĭ am fi dorit ca profeţiile luĭ de necrezut să se împlinească. Dar vaĭ! minunea nu se întâmplă, căcĭ abia la 27 Iunie, adică tocmaĭ peste o lună, «Fram» trecu peste gradul 80 longitudine de est.

In a doua jumĕtate a luneĭ Maiŭ, zăpada din prejurul vaporuluĭ începu a se topi aşa, în cât mĕ temeam că amestecându-se cu necurăţeniile, putea să dea naştere la miasme, dacă nu vătămătoare sănătăţiĭ, cel puţin rĕŭ mirositoare, şi afară de aceasta că apa ce era să se formeze în jurul vaporuluĭ, n'avea să fie destul de curată pentru spălarea punţiĭ. De aceea puseĭ pe toţĭ oameniĭ la lucru, ca să cureţe zăpada, lucru ce îĭ ocupă aproape două zile întregĭ.

Primăvara ne dete maĭ mult de lucru atât pe bord cât şi pe ghiaţă. Unul din primele lucrurĭ ce trebui făcut, fu să ne punem la adăpost depositul pe bord, de oare-ce acum începuseră a se forma crăpăturĭ maĭ dese în ghiaţă, şi unele lucrurĭ din deposit nu toleraŭ umezeala.

Razele soareluĭ începură a avea un ast fel de efect, în cât zăpada de sub luntri şi de sub cort începu a se topi, aşa că trebui depărtată în grabă.

In salon, în bibliotecă şi prin cabine procedarăm la o curăţire fundamentală, care era foarte necesară, de oare ce tavanul, pereţiĭ şi toate obiectele din aceste încăperĭ se umpluseră în decursul îndelungeĭ nopţĭ polare, de o pătură groasă de murdărie constând din funingine, grăsime, fum, etc.

Eŭ luaĭ asupră-mĭ curăţirea tablourilor din salon şi din cabina mea, carĭ nu se maĭ cunoşteaŭ ce sunt. Cu mare greutate isbutiĭ să le daŭ întru cât va aparenţa lor de maĭ nainte.

In preseara Rusaliilor, la 1 Iunie, terminarăm cu această operă de curăţire, aşa că puturăm serba această zi mulţumiţĭ, şi ne căzu de două orĭ maĭ bine supa cu unt şi alte câte-va delicatese cu carĭ ne regularăm la masa de seară.

După Rusaliĭ ne ocuparăm cu diferite lucrurĭ ce ne impunea anotimpul, precum şi posibilitatea ca «Fram» să iasă din ghiaţă în decursul veriĭ. Pe colina cea mare eraŭ încă multe obiecte carĭ puteaŭ să rĕmâie acolo; aşa de exemplu nutreţul pentru câinĭ, care era aşezat în patru lăzĭ sub un acoperiş aşa în cât apa putea să se scurgă uşor fără a atinge conţinutul lăzilor. Luntrea cea mare fu transportată într'un loc sigur, la vr'o 50 metri de la vapor, şi prevĕzută cu pânze, lopeţĭ, etc., ca să fie gata pentru orĭ-ce împrejurare.

Curăţirea gheţeĭ prin încăperĭ şi pe punte se termină la 12 Iunie.

In încăperea maşinelor se adunase atâta apă, în cât trebuirăm să scoatem cantităţĭ marĭ — ca la vr'o 600 de litri zilnic.

Starea sănătăţiĭ tuturora rĕmase excelentă, şi doctorul n'avea, aşa zicênd, absolut nimic de făcut în calitatea luĭ de doctor. In ce priveşte «accidentele», nu se întâmplară de cât foarte puţine şi neînsemnate, —

ca de pildă un deget de la picior degerat, câte o mică jupuială şi uneorĭ câte o mică inflamaţie de ochĭ; asta era tot.

Dar şi duceam o viaţă foarte regulată, în care orele de lucru eraŭ cu chibzuială împărţite, alternând cu orele de odihnă şi de mişcare. Dormeam bine şi mâncam bine,—şi nu ne-a păsat nimic când, cântărindu-ne la 7 Maiŭ, găsirăm că pierduserăm din greutate. Adevĕrat că nicĭ nu pierduserăm mult. Intreaga diferinţă între acum şi cu o lună înainte, şi pentru toţĭ oamenĭĭ expediţieĭ, nu însuma decât $3^1/_2$ klgr

Totuşĭ era o boală de care suferеam, o boala molipsitoare, deşi nu era primejdioasă. Devenise, pe bordul luĭ «Fram» aşa zicênd o boală la modă, de a'şĭ rade capul. Cineva asigurase că acesta ar fi un mijloc sigur pentru a dobândi un pĕr abundent. Juell începuse, şi pe urmă devenise o adevĕrată manie; toţĭ ceĭ-l'alţĭ îl imitaseră pe rînd, afară de mine (Sverdrup) şi de vr'o alţĭ douĭ. Ca un general prevĕzĕtor, aşteptaĭ să vĕd dacă recolta aşteptată avea să rĕsară pe capetele camarazilor meĭ. Dar când vĕzuĭ că pĕrul nu le creştea maĭ bogat ca înainte, preferiĭ un mijloc recomandat de doctorul nostru, şi anume de a'mĭ spăla capul zilnic cu săpun moale şi a'l unge apoĭ cu un fel de balsam.

Pe urmă însă,—pentru a face ca acest tratament să fie şi maĭ eficace, şi pentru ca balsamul să se infiltreze şi maĭ bine la rădăcina pĕruluĭ, — iată că'mĭ răseĭ şi eŭ capul de maĭ multe orĭ! La dreptul vorbind, eŭ cred că acest procedeŭ nu mi-a folosit la nimic. Pettersen însă era de altă părere.

— Să mĕ ia dracul, zicea el, dacă n'aŭ crescut câte-va fire nouĭ pe chelia căpitanuluĭ!...

Şi asta o spunea chiar a doua zi după ce'mĭ răsesem pĕrul!

Ziua de «şeapte-spre-zece Maĭ» ne aduse vremea cea maĭ frumoasă. Cer senin, limpede, soare strălucitor, frigul numaĭ de 10—11° şi vînt aproape de loc. Soarele, care în acest anotimp nu apune nicĭ odată, era sus pe cer, când furăm deşteptaţĭ la 8 ore dimineaţa printr'o împuşcătură şi prin melodiile vesele ale armoniuluĭ. Ne îmbrăcarăm maĭ repede ca de obiceiŭ, dejunarăm în grabă şi ne pregătirăm de serbare, căcĭ «comitetul» îşĭ dăduse multă silinţă în ajun. Punct la 11 ore se adunară diferitele corporaţiĭ cu steagurile şi insemnele lor şi li se arătă locul fiecăreia în marele cortegiŭ sĕrbătoresc. Eŭ, cu steagul Norvegian, mergeam în frunte; apoĭ urma Scott Hansen cu pavilionul vaporuluĭ «Fram», apoĭ Mogstad cu steagul departamentuluĭ meteorologic, bogat împodobit cu «centre de ciclonĭ» şi cu «prevederĭ de vreme frumoasă». Mogstad şedea pe o ladă acoperită cu o blană de urs, ladă ce era trasă de şapte câinĭ înhămaţĭ la o sanie; steagul era legat de un par ce servia de catarg săniеĭ. Amundsen urma al patrulea, purtând un steag demonstrativ în favoarea «steaguluĭ curat» (norvegian) După dînsul venia Nordahl cu patine de zăpadă, purtând o lance în mână şi o puşcă pe umĕr. Steagul luĭ închipuia pe un fond roşu icoana unuĭ vechiŭ rĕsboinic norvegian care îşĭ frînge sabia de genunchiŭ, şi purta inscripţia: «Inainte! Inainte! (Fram! Fram!) Norvegienĭ! Steagul vostru propriŭ în propria voastră ţară! Ceea ce facem, facem pentru Norvegia!» Al cincilea în cortegiŭ venia pilotul cu steagul purtând armele norvegiane pe un fund roşu. Al şaselea era Pettersen, cu steagul lucrătorilor şi în sfîrşit urma «corpul de muzică» represintat prin Bentsen cu o armonică de mână. Drept public, veniaŭ îmbrăcaţĭ în haine de sĕrbătoare, doctorul, Juell şi Hendriksen, într'o neorînduială pitorescă.

In sunetul muziceĭ şi cu steagurile fâlfâinde, cortegiul îşĭ luă drumul pe nişte strade închipuite de Scott Nansen după modelul stradelor din Cristiania, şi se urcă pe vîrful colineĭ celeĭ marĭ, unde se opri şi'şĭ înfipse steagurile.

Acolo ţinu un mic discurs în onoarea zileĭ, — discurs la care multimea rĕspunse cu un «ura!», repetat de nouă orĭ.

Punct la 12 ore se dete salva solemnă în onoarea zileĭ de 17 Maiŭ. Apoĭ urmă un banchet excelent. Doctorul preparase o sticlă de lichior şi fie-care din oamenĭ primi câte o sticlă de extract de malz (un fel de bere).

La friptură, Scott Hansen ridică paharul pentru iubiţiĭ noştri de-acasă şi pentru ceĭ douĭ tovarăşĭ absinţĭ, carĭ, adăogă el, îşĭ vor împlini misiunea şi se vor întoarce cu bine acasă.

Acest toast fu salutat cu o îndouită salvă.

Pe la 4 ore se dete o «mare serbare populară» pe ghiaţă. Locul serbăriĭ fu împodobit frumos cu steagurĭ şi cu embleme, şi programul oferea o mare varietate de distracţiunĭ. Era: joc pe funie, gimnastică, tragere la iepurĭ în fuga şi multe altele.

Publicul era foarte bine dispus şi nu cruţa de loc aplauzele sale artiştilor carĭ se produceaŭ.

După masa de seară, nu maĭ puţin aleasă şi copioasă de cât cea de la amiazĭ, ne strânserăm în salon, în jurul unuĭ castron fumegând de punciŭ.

Doctorul propuse, în aplausele generale ale asistenţeĭ, să bem în sănătatea comitetuluĭ de organizare al expediţieĭ. Iar eŭ ridicaĭ un toast în sănătatea luĭ «Fram».

Până târziŭ noaptea petrecurăm într'o animaţie vie şi prietenească.

Fridtjof Nansen.

(Urmare în numĕrul viitor)

DIN ISTORIA BUCUREŞTILOR

Cetatea Bucureştilor saŭ Cetatea Dâmboviţeĭ

— Urmare —

In treacĕt numaĭ, şi fără a voi să jignim în ceva meritele colegulul nostru de la Iaşĭ, d. Al. Xenopolu, observăm că d-sa a lăsat cu totul în tăcere în voluminoasa-ĭ operă «Istoria Românilor» (t. 2-), expediţiunea regeluĭ Ludovic şi a voevoduluĭ transilvan Nicolae. Să provină aceasta dintr'o simplă scăpare din vedere? Să fie causa, că istoricul nostru s'a îndoult despre veracitatea naraţiuneĭ eĭ? In orĭ şi ce caz, ar fi trebuit s'o menţioneze. Cât pentru a pune la îndoială o aşa întêmplare, nu este nicĭ un temeiŭ; nu numaĭ Ioan de Kikülew, reprodus de Turocz, nu numaĭ Cromer, Petru de Reva, Bonfiniŭ şi alţiĭ, descriŭ expediţiunea cu amĕnuntul, iar din istoriciĭ modernĭ, Ungurĭ şi Românĭ, nicĭ unul nu s'a îndoit despre dînsa,—dar există acte oficiale, diplome ale însuşĭ regeluĭ Ludovic atestând o; avem chiar proclamaţiunea de rĕsboiŭ a acestuia şi alte şase documente din 1369, 1373, 1374 şi 1477, carĭ o amintesc.

IV

Ea a dat naştere chiar uneĭ legende, în care se vorbeşte de Bucur, fundatorul Bucureştilor şi fiŭ al luĭ Vladislav Basarab, cum şi de dragostile sale cu Ileana fecioara, fata luĭ Bogdan, domnul Moldoveĭ.

Iată legenda ast-fel cum să găseşte într'o carte veche ungurească scrisă de un Nicolae Horga, preot din Ungaria al Seleuşuluĭ şi dată în traducere pe la 1858, de către rĕposatul Al. Pelimon, în nuvela sa «Bucur».

Ea se intitulează: «Arĕtarea întîmplăriĭ feteĭ luĭ Bogdan, voevod ţĕriĭ Moldoveĭ, din anul de la Hristos 1346», şi sună ast-fel:

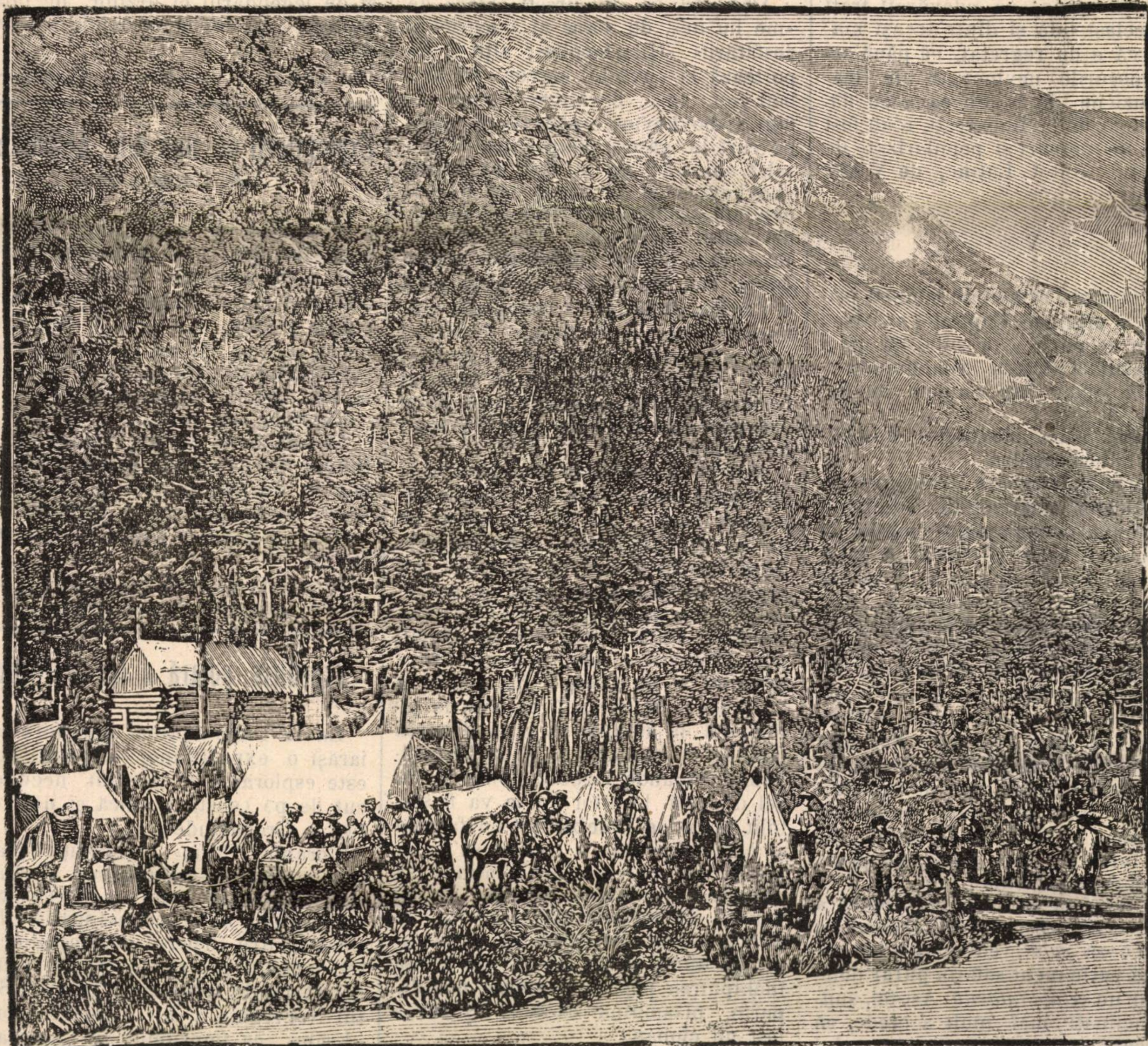
«Pe vremea mareluĭ Laioş, craiul ţĕriĭ Ungureştĭ, multe robiĭ şi pustiirĭ aŭ făcut Tătariĭ în Moldova, atâta: cât toată ţara de locuitorĭ s'a fost golit, oraşele le-aŭ fost stricat, şi câmpurile cu sĕlbatice hiare umplându-se, s'aŭ fost stricat, întocmaĭ ca şi unele ţĕrĭ, carĭ n'aŭ obicinuit sub grija împĕrătească a rĕmânea.

«Carĭ pustiirĭ ale ţĕriĭ vĕzêndu-le Bogdan, aŭ chemat mulţĭ oamenĭ din Ardeal şi în Moldova i-aŭ aşezat... După aceia sculându-se Tătariĭ asupra ţĕriĭ Moldoviĭ, în anul 1399 (Bu-

cur feciorul luĭ Laik Vodă Ţĕriĭ Românești) aŭ înțeles de la un șpion, cum că Bogdan ar avea o cucoană foarte frumoasă, căruia îĭ era numele Iliana; această fecioară curată fiind, s'aŭ fost încredințat cu Bucur feciorul luĭ Laik Vodă, de la care se numește orașul Bucureștĭ până astă-zĭ, și fiind acel Bucur, feciorul luĭ Laik nească călugăriță...»

Legenda, ca toate legendele, a acoperit întêmplările cu un vĕl, prin care totușĭ se poate întrevedea, că e vorba de o luptă între Românĭ și Ungurĭ, între feciorul luĭ Laik Vodă, așa cum numesc isvoarele ungureștĭ pe Vladislav Basarab, și cu Erdeli Miklăuș și Gara, adică cu niște ge- Basarab, și pârcălab al «Cetățiĭ Dâmbovițeĭ», îl preface în Bucur, fiul luĭ Vladislav Basarab, și fundatorul Bucureștilor.

Cetatea Dâmbovițeĭ, fiind identică cu Bucureștiĭ, numele acesta din urmă a trebuit să reamintească pe eroul emonym al orașuluĭ Bucureștĭ, care nu putea fi de cât Bucur, pre-

Exploratoriĭ de aur din Klondike (Alasca).—(Vezĭ explicația)

Vodă țĕriĭ Româneștĭ, și până aicea întru acele vremĭ foarte viteaz; și împotriva tătine sĕŭ luĭ Laik Vodă se resboia Erdeli Miklăuș și Gara, iar Bucur, ca un viteaz fără de seamă, mulțime de norod a lor aŭ tăiat, și viind veste la Iliană, că a perit Bucur, ea tare s'a scârbit, ne vrênd cu altuĭ care va a se maĭ drăgosti; aŭ cugetat a merge la Țara-Românerali din Ardeal, pe carĭ Bucur îĭ învinge. Despre Banul Nicolae Gara vorbește și Ioan de Kikülö, în pasagiul citat maĭ sus cu ocasiunea expedițiuneĭ regeluĭ Ludovic, zicênd că ei «a trecut oastea crăiască peste Dunăre (în Oltenia) împotriva săgetătorilor voevoduluĭ Laic».

Ast fel legenda preface pe jupan Dragomir, hatmanul luĭ Vladislav cum al Romeĭ este Romulus, al ItalieĭItalus, al celor 4 triburĭ hellenice: Dor Eol, Ion și Acheŭ, al Leșilor și Rușilor Lechus și Rusus, al Danezilor, Sașilor, Vestfalilor, Hermionilor: Dan, Saxneat, Westerfalen, Hermin și altele.

Cât pentru analisa legendeĭ despre iubirea până la jertfă a frumoaseĭ Ileane, fiica domnuluĭ Moldoveĭ, cu

Bucur, viteazul fecior al domnuluĭ Ţěriĭ Româneştĭ, o lăsăm de o parte, căcĭ ea ese din cadrul studiuluĭ nostru. Observăm numaĭ că şi dînsa este o dovadă: că două neamurĭ, acelaşĭ prin viţă, prin tip, prin graiŭ, prin datină, prin teritoriŭ, prin aspiraţiunĭ, prin tot ce alcătueşte o naţionalitate, Munteniĭ şi Moldoveniĭ, aŭ simţit că prin instinct nevoia încă de secolĭ, de a se alipi uniĭ de alţiĭ, de a'şi da mâna, ca adevěraţĭ fraţĭ dintr'acelaşĭ tată şi dintr'aceaşĭ mamă, şi că e de regretat, că până astăzĭ amorurile nevinovate ale Ileaneĭ Simziene de la Suceava cu flăcăul Bucur de la Bucureştĭ, n'aŭ fost traduse în versurĭ şi popularizate de cântăreţul ginteĭ Latine, de Vasile Alexandri.

V

Treĭ cestiunĭ rěmân de lămurit privitoare la originele Capitaleĭ noastre:

1). In ce parte a oraşuluĭ de azĭ a fost aşezată Cetăţuia Dâmboviţeĭ;

2). De unde vine numele de Bucureştĭ; şi

3). Cine este adevěratul descălicător al Bucureştilor.

La prima întrebare a rěspuns regretatul Dim. Berendeiŭ, admiţênd că cetăţuia ocupa malul nordic al Dâmboviţeĭ, cel maĭ ridicat, în partea oraşuluĭ unde se zice până astă zĭ «Curtea veche». Este adevěrat, că aceastâ parte a oraşuluĭ trebue considerată ca sîmburele tîrguluĭ, oraşuluĭ, capitaleĭ de maĭ târziŭ; dar nu avem nicĭ o probă a fi fost acolo prima fortăreaţă, şi existenţa cetăţuiĭ nu exclude pe a oraşuluĭ. Noĭ ştim că Româniĭ, urmând celor apucate de la străbuniĭ lor, aşezaŭ întăriturile pe vêrfurĭ de munţĭ, pe dealurĭ şi înălţimĭ, pe locurĭ inaccesibile, iar nu le înfundaŭ prin luncĭ, pe prundurĭ şi prin mlaştine, cum ar fi în cazul de faţă situaţiunea topică a Curţiĭ vechĭ. Apoĭ *Curtea Domnească* însemnează *palat*, edificiul unde reşidează permanent saŭ temporar domnul, iar nu *cetate întărită*. Ast-fel, suntem înclinaţĭ maĭ mult a crede, că fortăreaţa trebue căutată pe malul drept al rîuluĭ, d'asupra şi în giurul unuia din cele treĭ dealurĭ: Mihaiŭ-Vodă, Mitropolie saŭ Radu Vodă, iar nu pe malul stâng al văiĭ Dâmboviţeĭ; acest mal nicĭ că se poate bine delimita şi înfăţişează încă şi o înclinaţiune cu totul slabă, după cum se vede când plecăm de la grădina Sf. Gheorghe spre rîŭ. După cum vom arăta, tot pe malul drept, şi anume, pe dealul din împrejurimea RaduluĭVodă, a fost făcută «palanca luĭ Sinan Paşa», când după bătălia de la Călugărenĭ în 1595, marele Vizir a fortificat din noŭ Bucureştiĭ; şi tot acolo, Mihaiŭ Viteazul întărise cu douĭ anĭ maĭ înainte dealurile Radu-Vodă şi Mihaiŭ-Vodă.

Pentru deslegarea cestiuneĭ a doua s'aŭ născocit tălmăcirĭ şi răstălmăcirĭ. Bětrânul Laurian presupune că: «Duciĭ Daciеĭ Australe (Ţara Românească) s'aŭ unit cu Ilariĭ saŭ în limba populară românească Bucurĭ, de unde vine şi numele capitaleĭ Bucureştĭ. Şi pe acesta l'aŭ tradus Slovaciĭ în limba lor cu zicerea Radu, ce are tot aceeaşĭ însemnare».

Alţiĭ věd în «Bucureştĭ» ideea de «mě bu ur», de «oraş al bucurieĭ şi desfătărĭ» «Hilariopolis»; alţiĭ îl raportează la cuvîntul slavon «boyknibоikve», adj. «boykovă» «lemn de fag»; «boykovïe», «pădurĭ de fag», pe carĭ le găsesc împrejurul CapitaleĭI noastre; de şi din adjectivul «boykovĭ» noĭ am făcut tot Bucov, capitala desfiinţatuluĭ judeţ Săcuenĭ, azĭ satul Bucov de lângă Ploeştĭ; Bucovina, partea nordvestică a Moldoveĭ, etc. Alţiĭ în fine aŭ mers până a fabrica, după forma estropiată «Bukarest», un popor numit «Bukarĭ», carĭ maĭ eraŭ chemaţĭ şi «Bukurli», de şi autoriĭ şi sprijinitoriĭ aceşteĭ ipotese sunt ceĭ d'întêiŭ a recunoaşte «că poporul «Bukurli» este cu totul necunoscut».

Maĭ bună căsătorie cu adevěrul şi cu bunul simţ o face etymologia poporană, care vede în Bucureştĭ pe un Bucur, precum în toate numele terminate în — *esc* se exprimă un raport de filiaţiune saŭ de descedenţă: Constantinescu, fiul luĭ Constantin; Dumitrescu, fiul luĭ Dumitru; Floreştiĭ, moşia luĭ Florea; Creţuleştiĭ, a luĭ Creţu; Bucureştiĭ, a luĭ Bucur. Bucureştiĭ ca sat ne întêmpină la stânga ca şi la dreapta Oltuluĭ, în Moldova ca şi în Transilvania, orĭ unde locuesc Româniĭ. Pe cel d'întêiŭ locuitor ce se va fi stabilit în lunca Dâmboviţeĭ cu familia şi nămestiile sale, a trebuit să'l cheme Bucur; cu vremea s'a întins casă de casă, cătunul a devenit sat, şi pentru că trebuia să i se dea un nume, a luat pe acela al primuluĭ sěŭ locuitor, al luĭ Bucur. Dacă însă închipuirea poporuluĭ merge maĭ departe, plăsmuind că acel Bucur a fost un cioban:

«Că Aga Bălăceanu zicea
Să facă Bucureştiĭ la Balacĭ
Că sunt zidurĭ începute
Frate, şi neisprăvite,
Biserica din Balacĭ
Făcută cu o sută de anĭ
Inaintea Bucureştilor,
Şi Constantin Brâncoveanu
Şi cu Bucurel ciobanu,
Zicea să facă Bucureştiĭ
Pe Dâmboviţă,
Că e apă de spălat,
Şi câmp mare d'alergat».

saŭ că dînsul a fost un fecior de domn, un om de pace saŭ un viteaz de frunte, — aceasta ne indică epocele diferite în carĭ legenda a fost făurită şi prefăcută: «cioban», când pentru Românĭ era vreme de păsut şi de păzit turmele pe malurile mănoase ale Dâmboviţeĭ; «căpetenie de oştĭ», când el trebuia să'şĭ înarmeze braţul cu ghioaga şi sabia şi să dea piept duşmanuluĭ; dar şi păstor şi oştean, poporul român, închipuindu şĭ pe întemeetorul Bucureştilor, pare că îşĭ aducea aminte de obârşia de la care pornise cu o mie de anĭ maĭ înainte, îşĭ aducea aminte de Roma şi de legendarul eĭ urzitor, de tatăl Romulus, păstor şi rěsboinic tot-d'odată.

(Va urma) **Gr. G. Tocilescu**

Exploratoriĭ de aur din „Klondike"
(Alasca)

O mulţime de exploratorĭ americanĭ, întrunĭţĭ în caravane, se duc la Alasca în America Nordică. Clima aicĭ este maĭ plăcută ca pe coasta estică a Asieĭ, dar vara e rece şi umedă, aşa în cât nu se rentează semănăturile de cereale. Pe acolo cresc numaĭ cartofĭ şi câte va legume.

Capitala este Sitka.

Se află mine de fer, cupru şi în timpul din urmă s'aŭ descoperit mine bogate de aur, în cât a făcut pe foarte mulţĭ să rişte o călětorie a nevoioasă până în aceste regiunĭ extreme.

Ilustraţia noastră reprezintă o astfel de caravană de esploratorĭ.

Expediţia polară a luĭ Sverdrup

La 12 Iunie a plecat din Norvegia iarăşĭ o expediţiune, al căreĭ scop este esplorarea teritoruluĭ necunoscut de pe coasta nordică şi nord-estică a Groenlandeĭ.

Corabia «Fram» a espediţieĭ Nansen, a fost din noŭ montată şi adaptată cerinţelor maĭ moderne. S'a construit un noŭ bord maĭ spaţios, destinat pentru 16 persoane. Costul acesteĭ expediţiĭ polare de 100.000 francĭ, a fost dat de treĭ oamenĭ privaţĭ; Statul Norvegian a dat numaĭ vaporul «Fram», ca împrumut şi Camera a dat 27,000 coroane pentru montarea luĭ. Expediţia, a căreĭ durată este socotită pe patru anĭ, e după modelul expediţieĭ luĭ Nansen. Sverdrup s'a aprovisionat cu maĭ multe spirtuoase.

Biblioteca de pe bordul luĭ «Fram» cuprinde 800 volume. Tovarăşiĭ luĭ Sverdrup sunt: locotenentul de marină Rammann, sub-şef al espediţieĭ; Ed. Bay, din Kopenhaga, zoolog; dr. Swendsen, medic şi meteorolog; locotenentul de cavalerie Isachren, cartograf şi observator; Schey, geolog; Simmon du Lund, botanic; carmaciul Raanäs.

Afară de aceia maĭ sunt douĭ ma-

şinişti, două fochişti, un stewart şi trei matrozi, între cari se află şi un student şi cunoscutul tovarăş al lui Nansen, Hendricksen.

Expediţia lui Sverdrup este o întregire a lui Nansen.

Problema nouei expediţii este următoarea: stabilirea întinderei Groenlandei spre Nord de care-ce renumitul esplorator Peary nu a ajuns până la extremitatea nordică a Groenlandei. Sverdrup îi apucă lui Peary înainte de oare-ce acesta e în serviciul marinei americane. Sverdrup se va mai ocupa cu stabilirea adâncimei mărei, cu magnetismul pământului, lumina polară, meteorologia, flora şi fauna, etnografia, şi cu deosebire cu emigrarea eschimoşilor.

Vaporul «Fram» va naviga de-a-lungul coastei Groenlandei şi se va aprovisiona în coloniile daneze cu cărbuni şi cu 100 de câini pentru sănii.

C.

Cetatea Neamţului

Imprejurimile

Spre sud-vest de mănăstirea Neamţului, la o depărtare de vr'o şeapte kilometri, se află un luminiş numit Grajduri. Aci a fost în vechime sediul călărimei armatei din părţile acelea. Aceste grajduri erau clădite de ţăruşi de ştejar; ele aŭ fost stricate pe timpul domniei lui Mihai Racoviţă, domnul Moldovei.

Spre sud-est de această localitate, şi la o depărtare de 5 kilometri de Mănăstirea Neamţu, se găseşte o mare pădure de ştejari numită Branişte; ea este udată către limitele ei de apele Neamţul mare şi Nemţişor. Această pădure este mărginită de trei linii principale: una (la stânga) şoseaua ce duce de la mănăstirea Neamţu la Cetate şi tĕrgul Neamţu; a doua (la dreapta) şoseaua ce duce de la Neamţu la Pipirig; a treia, şoseaua ce duce de la mănăstire la Secu.

Pe marginea acestei şosele din urmă sunt mai multe movile mari şi vechi, pe care aŭ crescut copaci; aci se crede, a fi oasele ostaşilor căzuţi în luptele date prin aceste localităţi. De asemenea, pe marginea şoselei Mănăstire Tĕrg se află alte movile mai noi. Aceste movile, după cum spune Istoria, sunt din timpul lui Alexandru Vodă Lăpuşneanu, care la 1566, a bătut pe Ştefan Mâzgă, venit cu Ungurii pentru a'l scoate din domnie şi a se face domn.

Istoricul

Această Cetate s'a zidit, între anii 1211—1220, de către Cavalerii Teutoni din ordinul Ioaniţilor de la Erusalim [1]), fiind chemaţi de către Andrei al II a, Erusalimitul (rege al Ungariei), în anul 1205 (cruciada 5 a) — fiul lui Bela al III-a şi al Margaretei, — pentru a împedica şi opri invasia Cumanilor în aceste ţĕri (Valahia, Moldova şi Ungaria) Cavalerii Ioaniţi vin în anul 1211, când li se dă proprietăţi şi mijloace de existenţă, punându-le obligaţiunea de a întări şi apăra locurile acestea. Andrei al II-a, mai chemă şi pe Saşi în Ardeal, cari împreună cu Cavalerii Ioaniţi să desăvĕrşească apărarea contra barbarilor năvălitori.

Ei aŭ făcut în ţara Bârsei cinci cetăţi.

Cetatea Neamţu ale cărei ruini se vĕd şi astă-zi în judeţul Neamţu, s'a zidit între anii 1211—1220 sub magistrul Cujava şi s'a continuat sub Herman de Salza cu ajutor dat de către Andrei al II şi Bela al IV-a. Forma cetăţei este de castel pătrat, avĕnd ziduri puternice de granit colorat în deosebite feţe. Ea este aşezată pe vîrful Timuş din coloana Plesurilor, fiind apărată în spate de catena Pleşurilor ca de un zid înalt şi puternic, iar în faţă de adâncimea văiei. Pe la piciorul acestei stânci curge apa rîurilor Neamţul mare şi Neamţul mice, tăind terenul pietros în toate direcţiunile.

Pe coaste sunt două prăpăstii uriaşe.

Dealurile din dreapta şi stânga sunt prăpăstioase şi greŭ de urcat.

In timp de linişte comunicaţia între cetate şi restul ţĕrei, se făcea printr'o cărare tainică ce mergea în zig-zag, de la gura văei în sus prin prăpastia despre răsărit, iar în timp de asediŭ se făcea printr'un tunel, ce trecea pe sub vîrful muntelui şi care rĕspundea în cetate prin marginea de la Est în valea Dracului. Temeliile sunt săpate adânc în stânca muntelui, granitul nu este din loc nici din apropiere; ci a fost adus ca şi cea mare parte a materialului de zidărie, din depărtare şi ridicat sus pe munte cu mari greutăţi.

In construirea cetăţei, totul a fost prevĕzut, aşa în interior, sub zidul propriŭ al cetăţei aŭ fost chiliile şi magaziile, asemenea magazii aŭ mai fost clădite chiar în interiorul curţei aşezate la o aparte şi înconjurate cu zidărie şi proptele de zid.

Garnizoana avea locuinţa în chilii, a căror ieşire era în interiorul curţei ca şi ferestrele; beciurile foarte mari şi încăpătoare, serveaŭ pentru aprovizionamente de hrană, ceea ce permitea garnizoanei o resistenţă îndelungă. In incinta curţei se afla o fântână, din care se scotea apă de la o mare adâncime. Partea exterioară a zidului este de piatră brută, aşezată şi lipită, faptul acesta, arată graba cu care s'a zidit. In partea interioară a zidului este săpată în daltă şi ciocan; aranjate fiind pietrele cu simetrie, ele sunt lipite unele de altele printr'un ciment care s'a împetrit. Stânca pe care este aşezată cetatea este dreaptă, avĕnd o înălţime de 230 metri.

La anul 1288, această cetate fu părăsită de către Teutoni şi de atunci fu întrebuinţată de Moldoveni în toate timpurile de grea cumpănă.

Cetatea Neamţului e un monument istoric, aici bravii plăeşi Moldoveni, 18 la numĕr, aŭ resistat multă vreme atacului Polonilor, sub regele lor Sobiesky, eliberatorul Vienei de împresurarea Turcilor.

Alfieri Surpeţeanu

[1]) Ordinul acesta a fost fondat în anul 1128 şi reorganizat în 1190 avĕnd reşedinţa la Sf. Ioan d'Acre în Palestina.

6)

O călĕtorie

în pământurile descoperite de

Cristofor Columb

CAPITOLUL VI

O altă specie cu formele bizare avea ochii verzi şi aparţinea speciei numită *Antennarius marmoratus*.

Din când în când marinarul de santinelă dedea alarma pe bord semnalând prezenţa unui saŭ mai multor vase portugeze, cu nume pompoase şi rĕzboinice.

La 7 Iulie asistarăm la fuga *peştilor zburători* care eşeaŭ din apă spre a scăpa de urmărirea vre-unui duşman şi cădeaŭ adesea pe puntea noastră.

In definitiv vorbind pescuitul nostru a lăsat mult de dorit.

Adesea eram însoţiţi de nişte elegante şi mici pasĕri negre cu coada bifucată şi numite de naturalişti *Thalasidromae*, din care cred că am deosebit două specii, una mai mare de cât cea-l'altă.

Cât eraŭ de graţioase, cât eraŭ de elegante aceste rîndunici marine, atunci când sburaŭ la o foarte mică distanţă de noi, aci punĕndu se pe pupa vasului *Corsaro*, aci sburând în mod capricios.

Cu un sbor repede şi uşor ele abia atingeaŭ apa, se înălţaŭ la o mică înălţime, spre a se coborî cu iuţeală ciripind în chip foarte încântător, ca şi cum ar fi vroit să ne ureze bună venire.

Rare ori se vedea o păsărică singură, ci adesea ele se prezentaŭ în mici grupuri.

Când aceste pasĕri se adună în mare numĕr şi aŭ sbor nesigur, capricios, atunci prevestesc furtună.

Prezenţa lor devine o proastă prevestire pe care eŭ am experimentat o de mai multe ori în marea Mediterană şi oceanul Atlantic.

S'aŭ maĭ vĕzut şi alte pasĕrĭ marine la distanţe de aproape o mie de milę de uscat şi printre ele bine distins cu cele două pene *boatswain* al englezilor, *coadă lungă* al marinarilor noştri şi *Phaeton aethereus* al naturaliştilor.

Aceste pasĕrĭ aŭ penele albe, ciocul galben, ochiĭ cercuiţĭ cu negru, maĭ ales în partea superioară, aşa că par'că ar avea nişte ochelarĭ.

Această specie de păsărĭ marine, proprie din tropice, am întâlnit'o maĭ adesea atuncĭ când la 12 Iulie neam aflat pe meridianul insulelor Barbados.

De obiceiŭ dimineaţa ele dedeaŭ două treĭ tîrcoale în jurul luĭ *Corsaro* şi apoĭ se depărtaŭ.

Una din aceste păsărĭ împuşcată îmbogăţi colecţia ornitologică de pe bord.

E probabil ca aceastǎ pasăre să corespundă cu *rabifreado* (coadă bifurcată) notat în *Diario* luĭ Columb.

Cu cât *Corsaro* se apropia de tropice căldura se mărea şi de la primele ore ale dimineţeĭ puntea era deşertată şi de sigur în cabine căldura era năbuşitoare.

In fie care zi aveam ameninţărĭ de ploaie saŭ trebuia să ne sustragem de la capriciile acestor meteoare pasagere însoţite de fulgere şi tunete; însă adesea ploile răcoreaŭ întru câtva atmosfera şi ne procuraŭ apă de ploaie întrebuinţată adesea de marinarĭ pentru spălarea rufăriilor şi spre a mări porţia de apă pentru găinĭ

Insă vêntul se micşora din ce în ce şi asta făcea să fim descurajaţĭ căcĭ mergeam maĭ încet.

Adesea marea fiind calmă ca un lac spre a rupe monotomia zilnică, puneam pe apă mica imbarcaţie, mergeam prin jurul luĭ «Corsaro» făcênd diferite fotografiĭ.

De la ora 6—8 seara marinariĭ strînşĭ la proră invocaŭ pe apostolul Petru să dea vênt. Insă apostolul Petru numaĭ pe la 18—19 Iulie ne dădu niţel vênt.

După cum se vede, cu toate că navigaţia noastră se îndrepta maĭ spre mează-zi de cât aceea a luĭ Columb, totuşĭ de multe orĭ liniştele tropicale şi cu ele căldurele se făceaŭ maĭ mult simţite

In dimineaţa de 20 Iulie calculele de pe bord ne arătară că suntem la o mică distanţă de insula dorită; câte-va picăturĭ de ploaie căzute în timpul nopţeĭ, lăsaseră un cer limpede şi senin, aşa că privirea putea în libertate să scruteze în depărtare orizontul.

Oceanul mişcat uşor avea coloarea albăstruie pură în tocmaĭ ca şi marea Mediterană şi prezenta o suprafaţă plană, abia ondulată de un vênt uşor care răcorea atmosfera şi împingea pe «Corsaro» spre San-Salvador.

Ideea de a vedea dintr'un moment într'altul ivindu se în depărtare profilul insuleĭ, scopul călĕtorieĭ, atâta veselia noastră, buna noastră dispoziţie; simţeam că acea zi va fi una din cele maĭ frumoase amintirĭ ale luĭ «Corsaro».

In faţa echipagiuluĭ meŭ vroiam să mĕ arăt aproape indiferent dar în zadar căutam să'mĭ ascund nerăbdarea mea.

La 9 sătul de a scruta orizontul, puseĭ un marinar să se urce pe catarg spre a putea de acolo de sus să privească maĭ departe şi deja mĕ pregăteam să'l urmez, când puternica voce a santineleĭ scoase strigătul atât de mult dorit: *Pămênt la proră!!...*

Era ora 9.20 ante meridian. Cred că nu exagerez spunênd că un atare strigăt, avizând această insulă, pe timpul luĭ Columb nu a fost primit cu maĭ mare bucurie, cu entusiasm maĭ mare de cât cel dat de echipagiul luĭ «Corsaro» şi de cel ce'l comanda.

Amintirea uneĭ asemenea zile îmĭ va rĕmâne în tot-d'auna şi adânc săpată în inima mea.

Nedecisul profil al insuleĭ Watling de azĭ al Guanahani, San Salvador al luĭ Columb, care se trăda prin două ondulaţiunĭ nesigure pe linia orizontuluĭ, se descriaŭ din ce în ce pe suprafaţa măreĭ, pe care, se înalţă turnul faruluĭ insuleĭ.

In fine primul pămênt descoperit de Columb era acolo, depărtat de noĭ numaĭ cu câte-va mile, şi eŭ care de la plecarea din Cadix, de 27 de zile, visam acea insula fecioară din Lumea Nouă, care apăru privirilor uimite ale echipagiilor caravelelor, la ivirea auroreĭ din ziua de 12 Octombrie 1492, eŭ care în acel moment o contemplam cu ochĭ lacomĭ... simţiĭ un fel de necaz, vĕzênd progresul, pozitivismul seculuĭ actual manifestându se prin turnul faruluĭ şi prin negrul şi desul fum, ce se înălţa din nişte coşurĭ antipatice ale unuĭ vapor vechiŭ, ascunzêndu'mĭ acel peisagiŭ care coprindea într'însul atâta poezie!

In acel timp «Corsaro» împins de un vênt favorabil, se apropie de San Salvador, care acum se desemna în chip distinct pe albastra întindere a oceanuluĭ Atlantic.

Cheiul înconjurat de cerul albastru şi bătut de valurile măreĭ forma un pictoresc contrast cu vegetaţia verde de care era acoperită acea parte...

O agitaţie neobicinuită domnea pe bord... vedeam pe faţa bronzată a marinarilor meĭ intima lor satisfacţie de a fi sosit la jumĕtatea drumuluĭ, şi aceĭ bravĭ tinerĭ se simţeaŭ mândri că sunt genovezĭ.

Atuncĭ când fură aproape de partea centrală a coasteĭ, unde trebuia să ancoreze «Santa Maria» şi cele două «caravele» şi acolo unde câte va colibe trădaŭ prezenţa indigenilor, «Corsaro» înălţă în vîrful catarguluĭ bĕtrânul drapel genovez cu glorioasa cruce a Sf-tuluĭ George: drapelul naţional la pupă, şi, un întreit strigăt de ura salutară primul pămênt descoperit de marele Columb, pe când tunul de la proră bubuia salvele de onoare pe care vasul genovez le datora mareluĭ descoperitor, care era cetăţean al nostru.

Acesta fu un moment de neuitat.

(Va urma)

Varietăţi

Cât costă o călĕtorie a regineĭ Anglieĭ?— Ziarele engleze spun că de şi călĕtoriile regineĭ Victoria sunt simple şi fără multă pompă, cu toate aceste costă o mulţime de banĭ. Aproximativ o călĕtorie continentală pe care regina Anglieĭ o face de obiceiŭ în fie-care primă-vară, costă 11,000 funţĭ sterlingĭ adecă vre o 250,000 de francĭ.

—x—

Primul tramway în China se va construi în Ma-chia pu, o mahala din Peking. Aicĭ se termină calea ferată, care pleacă din portul Tiencsin, şi va fi construită până în interiorul Chineĭ. De o-cam dată vor circula numaĭ două tramwayurĭ electrice, de oare ce populaţia chineză nu este încă deprinsă cu ast-fel de soiŭ de locomoţiune. Maĭ târziŭ se vor înfiinţa şi alte tramwaye. Se ştie însă ce îndărătnicĭ sunt chineziĭ în primirea invenţiunilor.

—x—

Călĕtorul în jurul lumeĭ Kögel.— La 5 Julie st n. a pornit din Lipsca Gustav Kögel pe bicicletă pe recordul Vieneĭ, Buda Pesta, Constantinopol, Turcia asiatică, Persia, Palestina şi de aci la Egypt şi Africa nordică. Acest călĕtor a făcut în timp de 5 anĭ o călĕtorie pe jos în jurul lumeĭ parcurgênd 42,000 chilometri, fără banĭ, în tovărăşie cu americanul Fred Thörner.

Kögel e în vêrstă de 38 de anĭ şi de profesiune comerciant.

—x—

In sat de 1100 de anĭ. — Satul Gerstelle, în districtul Höxten din Tirol şi-a serbat de unăzi aniversarea de 1100 de anĭ a întemeierĭ sale, istoriceşte documentală, Carol cel Mare şi a zidit acolo un castel şi petrecu acolo după cum ne spune cronica, iarna anuluĭ 797—798 Se zice că pe timpul Romanilor a existat acolo un lagăr militar.